

Koncili Provinciali o

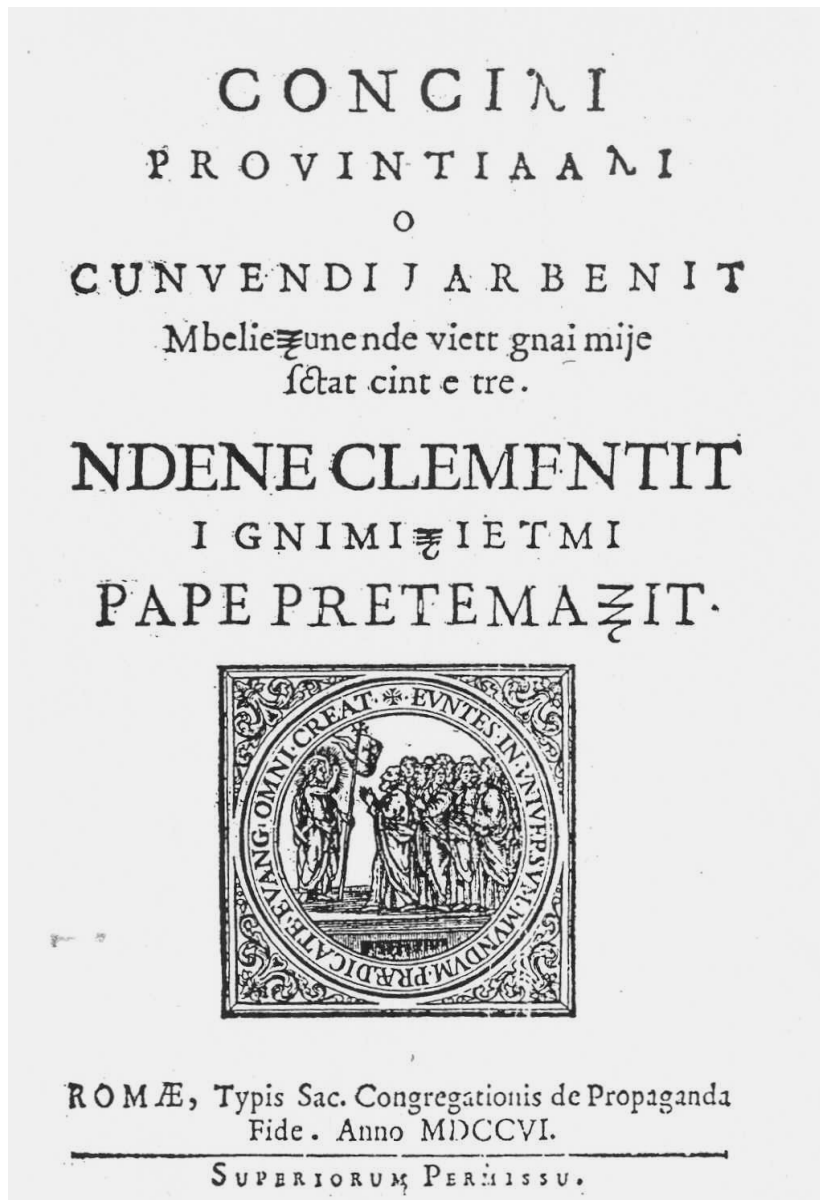
Kuvendi i Arbënit..., Romë 1706

(Botim kritik – përgatiti Bardhyl Demiraj, Shkodër 2012)

RIPRODHIMET E TEKSTIT

Majtas: riprodhimi fotografik

Djathtas: teksti kritik

Shën.: Faksimilet e tekstit burimor shqip shoqërohen anash me të dhënat e faqeve korresponduese në tekstin burimor latinisht (CA¹ 1706 – majtas) dhe në botimin e dytë shqip (KA² 1868 – djathtas).

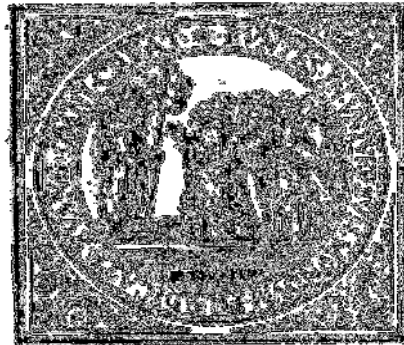
**KONÇILLI
PROVINCIĀLLI
O
KUNVENDI I ARBENIT**

5 Mbeliedhune nde viet njai mije
shtatçint e tre.

NDENE KLEMENTIT

I NJIMIDHIETMI

PAPE PRETEMADHIT

10 ROMÆ, Typis Sac. Congregationis de Propaganda
Fide. Anno MDCCVI

SUPERIORUM PERMISSU

DECRETUM

SACRÆ CONGREGATIONIS DE PROPAG. F I D E.

IN Congregatione Generali habitâ die 18. Decembris 1703. referente R. P. D. Carolo Augustino Fabrono Secretario instantiam D. Archiepiscopi Antibernensis Visitatoris Apostolici Albanæ pro impressione Concilii Provincialis Albani in visitatione præfatæ Provinciæ celebrati, Sacra Congregatio Eminentissimos Colloredum, & Rubinum pro ejusdem Concilii revisione deputavit. In Congregatione verò habitâ die 28. Januarii 1704. jisdem Eminentissimis DD. referentibus revisum ab ipsis præfatum Concilium, dignumque inventum, quòd typis mandetur, Sacra Congregatio eorundem Eminentissimorum Dominorum sententiam probavit, & impressionem ejusdem Concilii fieri jussit in linguâ latinâ, & albanensi typis, & expensis ejusdem Sacræ Congregationis. Datum ex ædibus dictæ Sacræ Congregationis die 14. Septembris 1705.

C. A. Fabronus Secretarius.

Loco ✕ Sigilli.

DECRETUM

SACRAE CONGREGATIONIS DE PROPAG. FIDE.

5 **I**n congregatione Generali habitâ die 18. Decem-
bris 1703. referente R. P. D. Carolo Augustino
Fabrono Secretario instantiam D. Archiepiscopi An-
tibarensis Visitatoris Apostolici Albanïæ pro impressio-
ne Concilii Provincialis Albani in visitatione præfatae
10 Provinciae celebrati, Sacra congregatio Eminentissi-
mos Colloredum, & Rubinum pro ejusdem Concilii
revisio-
15 Congregatio eorundem Eminentissimorum Dominorum
sententiam probavit, & impressionem ejusdem Con-
cilii fieri jussit in linguâ latinâ, & albanensi typis, &
expensis ejusdem Sacræ Congregationis. Datum ex
20 ædibus dictæ Sacræ Congregationis die 14. Septem-
bris 1705.

C. A. Fabronus Secretarius.

Loco + Sigilli.

Imprimatur.

Card. Vicarius.

Imprimatur.

F. Paulinus Bernardinus Ordinis Predic.
Sác. Palatiji Apoft. Magister.

M A A

6

1 *Imprimatur.*

Card. Vicarius.

Imprimatur.

F. Paulinus Bernardinus Ordinis Predic.

5

Sac. Palatii Apost. Magister.

MĀ

IV

MAA TE LUMIT ATIT
CLEMENTIT
 GNI MI^ΞIETMI
PAPE PRETEMA^ΞIT.
 VISK E MAJEVICCHI ARCHIUPESCKUP
 I N T I V A R I T.
 Me te prugnete ndighimi chi i duhet.

VII

V

R^ΞI NOV E O I LUMSCIMI
 A T I., Kinesë me tevisituemit
 Apostolike te vec: roe mbii Ki-
 sciat t'Arbeniise Provintiese si-
 me. Ndighiova ur^Ξenit: Suola
^Ξene; Kercova Ru^Ξulimin: pae
 plagat e tii. Pae [uh te^Ξimbru-
 nit] vum ndene haraccin atà,
 chi gni here Kiè Dispoti i Provintiavet. Eognene e
 gintevet ngremuem me t' i^Ξunit se^Ξimbrunit: Schis^Ξin
 e Trimavet sciaam: murih, e meteris in i forzese sanc
 reenuem. Pae gindete hiim nde vend te scandinimic
 e H^Ξit: Kisciat t: feligete: litcrete pegaam: m^Ξi pae
 vend

MĀ TE LUMIT ATIT
K L E M E N T I T
 N J I M I D H I E T M I
PAPE PRETEMADHIT

5 VISK ZMAJEVIQI ARQUPESHKUP
 I N T I V A R I T

Me te prunjete ndigimi qi i duhet.

Urdhinove, o i LUMSHIMI
 ATI!, kinese me te vizituemit
 apostolike te v̄e roe mb̄i ki-
 shat t' Arben̄ise, provinciese si-
 me. Ndigiova urdhenit, suolla
 dhene, kerkova ruzullimin: pae
 plagat e t̄i. Pae – uh te dhimbtu-
 nit! – vum ndene haraçin ata
 qi nji here kie dispoti i provinciavet; zonjone e
 gjintevet ngremuem me t' idhunit se dhimbtunit; shqytin
 e trimavet shām; murin e meterizin e forcese sane
 r̄enuem. Pae gjindetete h̄im nde vend te shendinimi te
 20 Hyit, kishat te felligjete, lliterete pegām, mzi pae
 vend

vend ku te mundëhi Populî meû mbliëfune nde pa-
 negjëri. Pae Plecchiete tue ulleruem : Mescetarere
 fcerbetoret e Hëit tue gimuem : Ciobante vuram : trë-
 tune fente, tue u perdaam dës u fave : murtaine, chi
 paa miscieriere corovitin gi f f ; e plaffien e mortaisfu-
 ne, chi per te ghiane, e per te ghiat trimënohei. ke-
 të pæe, e gimova. V perziinë fckafete e mii per te
 fimbunit populit tim; e m' uschiuerin nd' atò trava-
 ja te biivet, chi pò mbsteiscine. Peratà, f f ofc, po-
 puli emi ubaa rob, perse fcpat diien. Tue anecuem
 kach te kechija, e ngremiza te paa u f e; ftringohefc
 VI ngremizzesc : pò per faa pacc fucchii, nuk lascia min-
 giu per prappe. Nevocja lëp kifete via ma te mira,
 ic Visitimin; as lii moti me e fctam. Ma te ma f e
 ndime cuitognete, mekiene nde te mbliëfunit te Con-
 cilii: Ketù deftova fucchiat : Ketù ngulla mendet, tue
 hiim paa rreene gnai cacsce ma terande, se kefcete
 virgileffu. Pò ai, chi kaa pro f uem tierevet velaæe-
 net taneve, chi ifcgnine perdaam nde per ruulim te
 Feefe, ka ndiuem muender te paa feete. As effa-
 pi, chi kam si ciobani i fcpirtinevet, as cuitimi i fort,
 chi kam per te kerfctenete, e as menda te miia, chi
 jane te paa tiia smuitin me mparvem ketà te baam
 te rand : pò Hëj, i zill nderron mottenat, e vesset,
 chi ep te rrittunit, e mbaron gi f f punete, ai e baani
 me mbarvem unaj punen kach te fefctiire, fecunder-
 fe defcerova.

Ndenë hie tande o i Lumscimi Ati pò gheon f e u
 i arbenefci; e mbas te fieltit e mottit ngrihet, pò si
 diffa mot te kifete kiene mbuluem nde niegule, tafcti
 ndene Pape t' Arbenefce, chi latinifct dò me f f ane,
 tebar f e, afct dalle mbe dritte; e me f e mbre te mire
 fcka f f on

vend ku te mundehi populli me u mbliedhune nde pa-
 negjyri. Pae pleqete tue uleruem, meshetarete,
 sherbetoret e Hyit tue gjimuem, çobante vuram, tre-
 tune dhente, tue u perdām dÿ udhave, murtaine qi
 5 pā misheriere korovitin gjith e plasien e mortaisu-
 ne qi per te giane e per te giat trimenohei. Ke-
 to pae e gjimova. U perxīne shkafete e mī per te
 dhimbtuni t̄t popullit tim e m' u shquerin nd' ato trava-
 ja te bīvet qi po mbyteishine. Per ata thosh, po-
 10 pulli emi u bā rob, perse s' pat dijen. Tue anekuem
 kaq te keqīa e ngremica te pāudhe, shtringohesh
 ngremicesh, po per sā paç fuqī, nuk lasha min-
 gjī per prape. Nevoeja lyp kishte via ma te mira
 se vizitimīn, as lī moti me e shtÿm. Ma te madhe
 15 ndime kuitonjete me kiene nde te mbliedhunit te Kon-
 çillit; ketu deftova fuqiat; ketu ngula mendet, tue
 hīm pā rrēne njai kafshe ma te rande, se keshete
 virgjilesn. Po ai qi kā prodhuem tierrevet vellaze-
 net taneve qi ishnjine perdām ndeper ruzullim te
 20 Fēse, ka ndimuem mue nder te pāfēte. As esa-
 pi qi kam si çobani i shpirtinevet, as kuitimi i fort
 qi kam per te kershtenete e as menda te mija qi
 jane te pātija s' muitin me mparuem keta te bām
 te rand, po Hyi, i cill nderron motenat e veset
 25 qi ep te rritunit e mbaron gjith punete, ai bāni
 me mbaruem unai punen kaq te feshtīre, sekunder-
 se desherova.

Ndene hie tande – o i LUMSHIMI ATI! –, po gezon dheu
 i arbeneshi; e mbas te sielltit e motit ngrihet, posi
 30 disa mot te kishte kiene mbuluem nde niegulle, tashti
 ndene Pape t' Arbeneshe qi latinisht do me thane,
 te bardhe, asht dale mbe drite e me zembre te mire
 shka thon

10 s' pat] fcpat; 23 pā te] te paa; 29 sielltit] fieltit (Radoja KA² VIII:
 <sielltit>)

VII

shkafon me rriim mbe lumenii te shkume . N dier
 se mendcia e Atit , eziia asit ma emafe se refri i
 sceculit , huron me te dasciunit te Tinesor kete lu-
 menii te feut siin : per tefall te scmbrese gazemuesse
 vignene si per funitii mbe sciatorri Apostolike , mbe
 Kalafedre te chicsceme se diefe , Decretat e Sin-
 nodit te Provintiese Arbenesce ; Kinesc nde pacciu
 cund fai i te paadiese , te ndisckohet me fiale tande .
 Une prò , nde paccia fiam me Atenit t'Arbenesce ,
 vign ke micsitrii se Pietrit meu ndisckuem : as kam
 fume me nkafem ndrasci fiallat . Afgiaa profoine
 vepera terreta tona , asgiaa vijejene Decreta paa u
 pusctettune Gurit te paa lecunduni : e sicuur provuem
 mbe gasite te forzohen me Oraculi te pusctetese fate .

IX

VIII

Periee praa , o i LUMSCIMI ATIT , funitii te , endera
 te prugnata , scignait e nationit sine , pò maa fort ,
 fate . E nde paasc se cund i duhet punt - dò te limue-
 mit , godite , enderech me tepaa hille scentuefci-
 min gischi . Pò se ketò pak te falla chi mbarasohen
 me vobesie tane me te paa fiijemii Hsjenuescimi gis-
 chi tit , kanc fort meu sciummucm . E ndier kach ,
 une me tetiere velaeni temii , me gif Populi Ar-
 benesci , me te lutunat mbafck lus Hein , te ruegn taa
 PAPAN ARBENESCE PRETEMAFE per scium mot Kiscese ,
 e neve scendosc , e paa te Kecchie , e gif here te
 sciummogn te kerfctenet , e te nalzogn me te rittuna
 te lumscima .

Sckruem nde Perastit nde e fiet ditt Korricchit :
 mbe Viet te Crisctit gnaj mije scitacint , e trè .

B

LETTE-

shka thon me rrīm mbe lumenī te shkueme. Ndier-
se mendeja e Atit, e cija asht ma e madhe se rethi i
shekullit, huron me te dashunit te Tinezot kete lu-
menī te dheut sīn per te fal te zembrese gaxemuese,
5 vinjene si per dhunitī mbe shatorri apostolike, mbe
kalthedre te qiellsheme se diese dekretat e Si-
nodit te Provincie~se Arbeneshe, kinese nde paçin
kund fai te pādiese te ndishkohet me fiale tande.
Une pro, nde paça fiyem me Ateni t' Arbeneshe,
10 vinj ke mieshtrī se Pietrit me u ndishkuem; as kam
dhune me nkthym ndryshei fialat. Asgjā prodhoine
vepera t' erreta tona, asgjā vijejene dekreta, pā u
pushtetune gurit te pālekunduni; e sikūr provuem
mbe gashte te forcohen me orakulli te pushtetese sate.

15 Perzē pra – o i LUMSHIMI AT! –, dhunitīte e ndera
te prunjuta, shinjait e nacionit sime, po mā fort
sate. E nde pāsh se kund i duhet punt, do te limue-
mit, godite e ndereq me te pāhile shentenueshi-
min gjyqi. Po se keto pak te fala qi mbarazohen
20 me vobezie tane me te pāfijyemi hyjenueshimi gjy-
qi tit, kane fort me u shumuem. E ndier kaq
une me te tiere vellazeni te mī, me gjith populli ar-
beneshi, me te lutunat mbashk lus Hyin, te ruenj t̄y
PAPEN ARBENESHE PRETEMADHE per shum mot Kishese
25 e neve shendosh e pā te keqe e gjithhere te
shumonj te kershtenet e te nalconj me te rituna
te lumshima.

Shkruem nde Perastit, nde e dhiet dī t Korriqit,
mbe viet te Krishtit njai mije shtatçint e tre.

30 B LETE-

LETTERAT

E Temblie^zunit e Conciⁿit Provintiaⁿ,
te ^zeut s'Arbeniise.

VISK ZMAJENICCHI per hiir te Hsit, e te Selicse
Apostolike Archiupesckup i Ntivarit, i Diocle-
se, Primate i g^zz Reginii se Sciurbuise, Vifi-
tatuer Apostolik i Arbeniise, Te fort nderfse-
meve Velaene Archiupesckupigneve, e g^zz Ki-
scetareve te Sciurbuise, e Arbeniise Scendet
nd' atà, chi asc^t Scendeteja e vertete.

SΚΟΝ mà i treti muoi, chisc cur
u^zognme paa puscivem nde per
sciehere, per Katunde, per Mahal-
la, per Basina te Tineot, tue
bartune terande barre t' Visitimit
Apostolike ngarcuem te paa tiivet
kravet tonave. Nde ketà Visitimit
e Veesai te Tineot, tue ngullune s^z te mendese
sciucume ketei, andei, tue dasciune me paam à
t' vulullezuem kisc e ghie^zmeja, chi mbeltoi dora
e Hsit. Rognessit, chi jane vum me soghivem à te
ruiotune kiscgnene Veesain e Tineot, mos te mpa-
rapesc^tohet. Derremuem [hu te ^zimbtunit] anecoi-
me; ncatarruem, nk^zzucem mbe t' i^zunit, ventuem nde
fckreterie, muitune n ferrasc, morrisisc, e r^zasc, chi
mbe vend te ruscit fruiton Ieruscun. Ai i moccimi
miever i nicriut, e Tineot, nuk pò puscion me mire
te eie me nkechiune faren e mire, chi asc^t mbielle
nde basine te Hsit, as puscion me fckullune r^zia te
mocci-

LET ER AT

e te mblidhuni te Konçillit Provinciall
te dheut s' Arbenise

5 **V**ISK ZMAJEVIQI per h̄ir te Hyit e te Selliese
Apostollike Arqupeshkup i Ntivarit, i Diokle-
se, Primāt i gjith Regjin̄se Shurbise, Vizi-
tatur Apostollik i Arbenise, te fort ndershe-
meve vellazene arqupeshkupinjeve e gjith ki-
shetareve te Shurbise e Arbenise, shendet
10 nd' ata qi asht shendeteja e vertete.

15 Shkon ma i treti muoi, qyshkur
udhonjme pā pushuem ndeper
shehere, per katunde, per maha-
lla, per bashtina te Tinezot, tue
bartune te rande barre t' vizitimit
apostollike, ngarkuem te pātivet
kravet tonave. Nde keta vizitimit

e vēshti te Tinezot, tue ngulune s̄yt e mendese
shukueme ketei andei, tue dashune me pām, a
20 t' lulexuem kish̄te zgiedhmeja qi mbeltoi dora
e Hyit; ronjesit qi jane vum me sogjuem, a te
ruoitune kishnjene vēshtin e Tinezot, mos te mpa-
rapeshtohet. Derremuem – hu te dhimbtunit! – anekoi-
me, nkatarruem, nkthuem mbe t' idhunit, ventuem nde
25 shkretetie, muitune n' ferrash, morrizish e rodhash qi
mbe vend te rushit fruiton lerushkun. Ai i moçimi
mizuer i nieriut e Tinezot nuk po pushon me zmire
te zeze me nkequne faren e mire qi asht mbielle
nde bashtine te Hyit, as pushon me shkulune rdhia te
30 moçi-

20 t' lulexuem] t' vulullezuem (Radoja KA² X); 22 ruoitune] ruiotune (Malaj
1998 152)

moccina, e me prisçiuone fruitin, chi dell prei zun-
 kut te kerfstenimit. Cisc oh Velaani nde ketà te per-
 eiemi te casciavet, alet per t'ubaam? A alet per
 t'ubdierre motti, me kiaam jeten eiee, a per t'u mun-
 duem te siellet berecchietti? Largofa otani te sbu-
 tign giumi, e te ncotet e prittessese Punitorete, pò
 ketà te indesign te nzetit e zelit Hainvescimi. T'af-
 frohemi prà, me punuem veestin, chi viatoime per-
 para rentit, me sciaat te cuitimit te kpuissime ranzat
 e ferravet, Kinesse nde i lascim per scium mot te for-
 zohen ragnat, e te desperohemi me i shkullune per
 pune te vonimi tane. Ruhet Kiò emira, Kss merchie-
 ri, Kss fruit, iò fedighese s'ufe sane, pò tembelie-
 funit, e tencremit i Conciliat, Kinesse nde per scium-
 mizze te Punitorevet te jete virtat me ndimuem, me
 mbaitune maa fort Religionen, Feen, essaper e Fee-
 se, e ligia te scenta, chi jessene nde te mafe perricu-
 li, si picca mbe lis. Tembiella, chi jane gatii bierre
 se ffatit, te vitehen, Kinesse te ngnomehen; e ai
 veesti i Tineot, chi alet shkretetuem, te nkefchet
 me frituem mejast. Nuk alet per revonuem nde ere
 cacchie rerande: c'peit duhet me ndalle kerò te kec-
 chija, mos te happer lenghimi i mortajuescimi nde,
 scium ranza. E pratà tue passune otani bindune men-
 det, e kscille te Turchiet, e tue ndimuem miserie-
 reja e Hsiit, e fati i SCENDENUESCIMI EOTI TINE
 CLEMENTIT PABE GNI MIETMI, per
 ndeere e labde te Hsjit Postuescimi, per te mbaitunit,
 e te sciummuemi te Feeze, e per sctringhim te vesse-
 ve te lesciveme, e te kecchija te kaperzemeve
 nde stole te Turchiise, te n'alzogneme kalfedren
 e Feeze, nde kacch te pestiella te cuiiffavet taneve
 B j i Con-

moçima e me prishune fruitin qi del prei cunkut
te kershtenimit. Çish – oh vellazni! – nde keta te per-
ziemi te kafshavet asht per t’u bām? A asht per
t’u bdierre moti me kiām jeten e zeze, a per t’u mun-
5 duem te siellet bereqeti? Largofta Zotyni, te sbu-
tinj gjumi e te nketet e pritesese. Punitorete, po
keta te i ndezinj te nketit e zelli t hyinueshimi. T’ af-
rohem i pra me punuem vēshtin qi vizitoime per-
para rentit me shāt te kuitimit te kpusme ranxat
10 e ferravet, kinesse nde i lashim per shum mot te for-
cohen ranjat e te desperohemi me i shkullone per
pune te vonimi tane. Ruhet kio e mira, k̄y merqer-
ri, k̄y fruit, jo fetigeze s’ udhe sane, po te mbelie-
dhunit e te nkryemit i Konçillit, kinesse ndeper shu-
15 mice te punitorevet te jete virtyt me ndimuem, me
mbaitune mā fort Religjonen, Fēn, esapet e Fē-
se e ligja te shenta qi jesene nde te madhe perriku-
lli, si pika mbe lis. Te mbiella qi jane gatī bierre
se thatit, te uitehen, kinesse te nnjomehen; e ai
20 vēshti i Tinezot qi asht shkretetuem, te nkethehet
me frytuem mejaft. Nuk asht per te vonuem nde zyre
kaqe te rande: çpeit duhet me ndale keto te ke-
qija, mos te hapet lengimi i mortajueshimi nde
shum ranxa. E pr’ ata, tue pasune Zotyni bindune men-
25 det e kshille te turqet e tue ndimuem misherie-
reja e Hyjit e fati i SHENDENUESHIMI ZOTI TINE
KLEMENTIT PAPE NJIMIDHIETMI, per
ndēre e labde te Hyji t pushtueshimi, per te mbaitunit
e te shumuem te Fēse e per shtringim te vese-
30 ve te leshueme e te keqija te kapercyemeve
nde stole te Turqise, te nalconjeme kalthedren
e Fēse, nde kaq te peshtiella te kuidhisavet taneve

B j i Kon-

7 zellit] ze\lit; 28 pushtueshimi] Pofctuefcimi (Radoja KA² XI: <pusctuescim>);
31 nalconjeme] n’alzojneme

Concilin e Provintie s' Arbëniile ndene Pape Tarbanesce te bagneme ò Atenit tarbanesce . Kemi giscaten e mire , te largohet prà ci dò vonimi i perriculuescimi mos te na mneerogn tramba , friga , as dri~~ma~~ me na ndalle kelsò pune . Cafscia e Tineot punohet . H~~si~~ vet , chi na ka ~~ane~~ ketà sceferime , i zilli prei Viftaari te berecchietscimi se miscerierese paa fossune falle kaa tekicene Visitimit tane , ka me falle tebaamit scind ende te mbarvemit . Jù prà gherfciasme oh te fort nderfcimi Velaeni Archiupesckupigne , Upefcukupigne suffraganii tane , e tetiere Rujetesit te kiscia- vet , tue ur~~enuem~~ , u ndiscukoime ; Kinesce te vignene mbe Sinnodit Provintiaal te ~~eut~~ , te fillne (me ndiim te Tineot) kemi me baam nde kisce te scé Gionit Paghevesit te Merkignese Diocese se Lescese te Die- ne e d~~ite~~ mbas Epifaniet . E taf~~ti~~ pare se leeciigne- me , kal~~oime~~ ndene castighimi te gischi te Tineot , tue lane ci dò ~~ere~~ , e paa sc~~tiim~~ mahanen [vece cusc te jete eaane me lig , ka meu vertetuem prei Sinno- dit] mbe ditt te Rokut affrohi ke na me gni volun- dete , e me gni te dasciuni me fiellune mbe ve~~ti~~ te Tineot bulchiine , te cuina Scpirti Scend as~~ti~~ Baassi , e Priissi . Per atà maa fort pò luffime gnj~~eeve~~ , e ur- ~~enoime~~ mbe Teneone , chi nde diit cusc se as~~ti~~ scpettuem giaz , chi t'jete e degna meu ndiscuem nde Visitimi tane , dò mbas assi : te schisretoni fort , e te Kal~~oni~~ Conciliet tane . E per scegn te beffese , e descmiisse ketò lettera te sckrue me per fundit me do- re teme , kemi ur~~enuem~~ meu forzuem me mih~~ere~~ tane-sckruem prei Curbinit te d~~itene~~ ditte te Scen Endreut nde viet te K~~ristit~~ gni mije sc~~at~~ cint , e d~~ss~~ .

VISK ARKIUPESCKUP I NTIYAARIT .

F. Rajmund Gallani Mih~~erdaari~~ .

Konçillin e Provincie~s' Arbenise ndene PAPE t' ARBE-
 NESHE te banjeme, o ateni t' arbeneshe! Kemi gjykaten
 e mire te largohet pra çido vonimi i perrikullueshi-
 mi mos te na mnëronj tramba, friga; as dridhma
 5 me na ndale keso pune. Kafsha e Tinezot punohet.
 Hyji vet qi na ka dhane keta sheferime, i cilli prei
 vistari te bereqetshimi se misheriẽse pãsosune
 fale kã te kienẽ vizitimit tane, ka me fale te bãm
 shind ende te mbaruemit. Ju pra gershasme, oh
 10 te fort ndershimi vellazeni arqupeshkupinje, upe-
 shkupinje, sufragani i tane e te tiere rueitesi te kisha-
 vet, tue urdhenuem u ndishkoime, kinese te vinjene
 mbe Sinodit Provinciãll te dheut, te sillne – me ndim
 te Tinezot – kemi me bãm nde kishe te She Gjonit
 15 Pagezuesi te Merkinjese Dioçeze se Leshese te diell-
 ne e dyite mbas Epifaniet. E tashti, pare se lëçitnje-
 me, kallezoime ndene kastigimi te gjyqi te Tinezot,
 tue lane çido zyre e pã shtim mahanen – veçe kush
 te jete zãne me ligj, ka me u vertetuem prei sino-
 20 dit – mbe dit te rokut afrohi ke na me nji vollun-
 dete e me nji te dashuni me siellune mbe vështi
 te Tinezot bulqine, te kuina Shpirti Shend asht bási
 e prisi. Per ata mã fort po lusme gjithëve e ur-
 dhenoime mbe Tenezone qi, nde dit kush se asht
 25 shpetuem gjã qi t' jete e denja me u ndishkuem
 nde vizitimi tane, do mbas asi, te shqyretoni fort,
 e te kallezoni Konçillit tine. E per shenj te besese
 e deshmise keto letera te shkrueme perfundit me do-
 re teme kemi urdhenuem me u forcuem me mihyre
 30 tane – shkruem prei Kurbinit, te dyitene dite te Shen
 Endreut, nde viet te Krishtit nji mije shtatçint e dÿ.

Visk, ARQUPESHKUPI NTIVARIT.

F. Raimund Gallani, mihyrdari.

1/2 t' ARBE | NESHE | TARBA | NESCE; 2 t' arbeneshe | tarbanefce | 11 rueitesi |
 rujetefi; 16/7 lëçitnje | me | leeciigne | me; 23 gjithëve | njizzeve (Malaj 1998 152)

E VISKUT ZMAJEVICCHI

ARKIUPESKUPIT NTIVARIT

VISITATORIT APOSTOLIK.

Te ligieruemit mbe Sinodi.

NDE vone mà, o Te nderfcimi
 Velaçini, mbas se prittunit e
 fsodmi te scecujiçet, u cillne
 Chieite me na derçune sciin,
 e çeu mbuoli gazimentin, ga-
 zin, e çembren e mire. Nnde
 ketà te Bagdatfcimi robiniie visi-
 toi nee i leççi prei se naltit,
 chi nderron çembrat e Prinzipet,
 e fiell mbe dritte
 hien e morçese. Mireçil ubaa
 prei s' Huiinvefcimit
 miçciere: Kineçe mos te
 scioste maa te perdaani,
 e te tutuni: pò me te
 çpierti nderrimi te se
 Chieçime dore mbelieçune
 mbe gnià, sicur gni te
 mnerçime tuffe usteriie
 rieçtitune per fiil, tue
 paçune per te hieçune
 me briena anemichit
 tane; e une te nguçillohem
 mbe çembre, e me goje
 ngazi u flaçnete. Scpeç
 mireçil tu ke maa fort
 drò Nieriju, atç maa
 ndimon dora e Hçiit: e
 ku deçperueme sceferimin
 e niereçet, atç sciçime
 se açet nguçillimi, e
 forza e Tineçot. Kiò
 diti e çodmeja na deçton
 gni te gazimueçime, e
 lakmueçime te ndegnanit,
 tue na çelle puçtene
 lire per çannat te
 çiobanevet. Te ini
 praa, oh Tedaçiuni
 Velaçini, se iò t' atinaj,
 chi dòn, dòn çinçhet
 rende, pò te Hçiit m
 sciçerçimi jane çun-
 tiit:

E VISKUT ZMAJEVIQI

ARQUPESHKUPI T NTIVARIT VIZITATORIT APOSTOLLIK

Te ligjeruemit mbe Sinodi

5

10

15

20

25

Nd'e vonë ma – o te ndershimi
vëllazini! –, mbas se pritunit e
sodmi te shekujet, u çilne
qieite me na derdhune shën,
e dheu mbuolli gaximentin, ga-
xin e zembren e mire. Nde
keta te bagdatshimi robinije vizi-
toi në i lësi prei se naltit,
qi nderon zemrat e principevet e siell mbe drit
hien e mordhese. Mirefëll u bā prei s' hyinueshimit
misheriere; kinese mos te shohte mā te perdāmi
e te tutuni, po me te shpierti nderimi te se qiell-
shime dore mbeliedhune mbe nja, sikūr një te mner-
shime tufe ushterije rieshtitune perfëll, tue pasune
per te hiedhune me briena anemiqit tane; e une te
ngushillohem mbe zembre e me goje n' gaxi u flas-
njete. Shpesh mirefëll, tu ke mā fort dro nieriu,
aty mā ndimon dora e Hyjit: e ku desperueme she-
ferimin e nierezet, aty shifme se asht ngushillimi e
forca e Tinezot. Kio dit e sodmeja na defton një te
gaximueshime e lakmueshime te ndenjunit, tue na
çele pushten e lire per zanat te çobanevet. Te ini
prā – oh te dashuni vëllazini! –, se jo t' atinai qi do
o çu nget rendne, po te Hyji t misheriershimi jane dhun-
tët:

13 nderon] nderron; 14 hyinueshimit] Huiinuvecimit; 14 Mirefëll] Mirefëll; 15
nderimi] nderrimi; 28 mesheriershimi] m fcierieshimi

tiit: me te fort e mbre gi^{ff} na tue coporatune ketò
 te ndiekme, ketò te cuitogneme, ketò te veperoime;
 Kinesë te nke^{ff}egneme nd'ane, saa te mundemi, ef-
 sapin e kiscefe fane, chi mignanoher, tue nafielle^{xiii}
 scpiriti i Hëit nd'atà. Varra te cella te Provintiese
 fane lupgnene barina, meu miécuem prei Echimisë:
 e atà chi jane gatii per dek, se nuk jane fosckuem
 mire: mos te desperohen me passune te gial me ndi-
 me tane. Fortuna, e te n frastit i Detit, Krisina, e
 rembit te ferrit jane perdoruem me perpiim kisciät
 tona: acchie saa ndier te scpircimi te eghie^{ff}imit du-
 ket se maistrohë. Scium jane daam nsejet, perpiim
 prei grakesci t'arretimeve se niereet: dissa me atà
 talasse munduem, e tue paam vallat affre, druene se
 pò mbsten nd'vii, gi^{ff} tue kiene nde pericul te
 mor^{ff}ese, e nder lem^{ff}at, e lottat pò sc^{ff}riine prei nesc
 dorene, tue Inpune ndiimen tane. Te nzierreme prà
 atà, chi e scpiene mbe morne, me tetiere, chi si el-
 lehen meu bdierre: ende te godisime barkane, e ta-
 sielne mbe vaa te sc^{ff}lbimit. Skreti jet scendenimi,
 te pegaan Lterete: Mescetarete scerbetore te Tineot
 Bariite e scpirtenavet jane raam mbe ^{ff}uune, e me-
 nii se furiisë Tetineot, id per te eeta te mortit, pò
 per fai te gi^{ff}ne neve: e tue kiene ruem absò se-
 nalte arrese se effapi te tane, lupgnene prei nesc,
 teu nderecchiet u^{ff}a e pus^{ff}tettefe, chi kane. T'avi-
 temi pràa me delirune, e perteriim te scenda; e me
 cuitimi te fort te Ciobanit te Kercoime per atà, chi
 u bduori: te siellme mbe vend te scporrunin: ci dò
 as^{ff} ^{ff}uem taa li^{ff}me; ci dò as^{ff} mpaatillune, t'a-
 forzoime; e cisc dò as^{ff} vert^{ff}ccimi, e i maimi t'a
 suoigneme. Per ketà as^{ff} mbelie^{ff}une kiò dore e ki-
 sceta-

tīt. Me te fort zembre gjith na tue koporatune keto
 te ndiekme, keto te kuitonjeme, keto te veperoime,
 kinese te nkethenjeme nd' ane sã te mundemi esa-
 pin e Kishese sane q̄i minjanohet tue na sielle
 5 shpirti i Hyjit nd' ata. Varra te çela te provinciese
 sane lypnjene barina me u miekuem prei eqimish;
 e ata q̄i jane gatī per dek, se nuk jane foshkuem
 mire, mos te desperohen me pasune te gjall me ndi-
 me tane. Fortuna e te nfrÿtit i detit, krisma e
 10 rembit te ferrit jane perdoruem me perpīm kishat
 tona, aqe sã ndier te shpirçim̄i te zgiedhimit du-
 ket se maishtrohen. Shum jane dām n' fejet, perpīm
 prei grykeshīt' arretimeve se nierezet; disa me ata
 talase munduem e, tue pām valat afre, druene se
 15 po mbyten nd' ui, gjith tue kiene nde perikull te
 mordhese e nder lemzat e lotat po shtrīne prei nesh
 dorene, tue lypune ndīmen tane. Te nxierreme pra
 ata q̄i e shpiene mbe morne me te tiere q̄i sie-
 llehen me u bdierre, ende te godisme barkene e ta
 20 siellme mbe vā te shembimit. Shkreti jet shendenimi,
 te pegān lterete. Meshetarete, sherbetoret̄ e Tinezot,
 barīte e shpirtenavet jane rām mbe dhune e me-
 nī se furīse te Tinezot, jo per te zeza te motit, po
 per fai te gjithë neve; e tue kiene ruzuem aso se
 25 nalte arresye se esapī̄ te tyne, lypnjene prei nesh,
 te u ndereqet udha e pushtetese q̄i kane. T' avi-
 temi prā me delirune e perterīm te shenda e me
 kuitimi te fort te çobanit te kerkoime per ata q̄i
 u bduori; te siellme mbe vend te shporrunin; çido
 30 asht thyem t̄a lidhme; çido asht mpātillune ta
 forcoime; e çishdo asht i vertyçimi e i maimi ta
 ruoinjeme. Per keta asht mbeliedhune kio dore e ki-
 sheta-

8 gjall] gial; 25 lypnjene] lypgnene (Radoja KA² XIV); 30 thyem ta] ξξuem taa (Radoja KA² XIV)

scetarevet, chi [me ndime te Tineot] ka me kiene
 Cunventi i scelbuescimi fort descruem me dije te
 ma^{re} taj, me te dasciunit, me te ndo^{re}unit taj, nde
 ketà kohe te mottit, vendit, e ^{re}eut, chi ^{re}om, se
 6 nuk asit cuituem cuir. Nde ketà kohe te mottit pel-
 chiescimi, chi s' asit ndijem prei se parese: Nde ke-
 te ditte te scelbimit, chi jaratissi eoteni nde ^{re}ee ta-
 ne, tue harruem, oh Velaeni, calsciat tona, te
 desceroime tetiera. Ketu asit mendeja e gi^{re}re krec-
 nii se persciprime, ^{re}ot scè Gregori Nazianzeni:
 Kinese, tue chiesciune dobine e vete, te scerbeime
 per temire te tiereret. Ghezohemi pra, oh Teda-
 sciuni, e scendeniine tane t' aforzojeme pr' Emeni te
 Tineot, me dobie te tiereret. Jemi detuer me celle
 gi^{re}reve u^{re}ene e scelbimit, me ^{re}ane ligia te Fecse,
 me nke^{re}uem vessete mbe essap te mire; e te hiigni-
 me me lspune, id puna tona, po te Jesu Krisit e
 gi^{re}re cisc mpogneme, t' ambaroime me vepera, e
 me scendenii: Kach ddò essapi i Ciobanit: emier-
 facchieja e Provintiavet per ketà lutet: ketà pret
 CLEMENTI PAPA PRE^{re}MA^{re}I; ndene hije te
 lumscime te cui, ketò te nissuna tona per gniher-
 kane meu schelivem me dritte, e kane meur rittune
 per ditt. Prei sine Eot ubaa ketà, e asit si gni pune
 e mreculuesceme s^{re}vet tane: Kinese Provintieja jo-
 ne, me te mpos te mire te H^{re}it, te ghezohet si per
 te Biir, asit per Tane. Epni, u lutem, frusitin e
 Sinnodit; e tue dalle une k^{re}sò Provintie t' ascipi-
 Tema^{re}it Atic Tarbenit si per te pare ^{re}unitii te em-
 bresse nguscelluem, e po si gni frat te Ciobaniise si-
 me. Ndiere asit ngajeja te veperoime mire: Ndiere
 te jeet vend me perane framen, chi te sciuchiogne-
 me

shetarevet qi – me ndime te Tinezot – ka me kiene
 Kunventi i shelbueshimi fort desheruem me dije te
 madhe tai, me te dashunit, me te ndodhunit tai, nde
 keta kohe te motit, vendit e dheut qi thom se
 5 nuk asht kuituem kūr. Nde keta kohe te moti t pel-
 qyeshimi qi s' asht ndijem prei se paresh nde ke-
 te dite te shelbimit qi jaratise Zotyni nde dhē ta-
 ne, tue harruem – oh vellazeni! –, kafshat tona, te
 desheroime te tiera. Ketu asht mendeja e gjith krē-
 10 nī se pershpirçime, thot She Gregori Nacianceni,
 kinese, tue qeshune dobīne e vete, te sherbeime
 per te mire te tierrevet. Gexohemi pra – oh te da-
 shuni! – e shendenīne tane ta forcojeme pr' emeni te
 Tinezot me dobī te tierrevet. Jemi detuer me çele
 15 gjithëve udhene e shelbimit, me dhane ligja te Fēse,
 me nkethuem vesete mbe esap te mire e te hīnji-
 me me lypune, jo puna tona, po te Jesu Krishtit e
 gjithçish mpsonjeme, ta mbaroime me vepera e
 me shendenī. Kaq do esapi i çobanit, e miera
 20 faqeja e provinciavet per keta lutet, keta pret
 KLEMENTI, PAPA PREIMADHI, ndene hije te
 lumshime te kui keto te nisuna tona pernjihere
 kane me u shkelzuem me drite e kane me u ritune
 perdit. Prei Sinezot u bā keta e asht si nji pune
 25 e mrekulluesheme s̄yvet tane. Kinese provincieja jo-
 ne me te mpos te mire te Hyjit te gexohet si per
 te Bīr, ashtu per t' Ane, epni, u lutem, fryitin e
 Sinodit; e tue dale une keso provincie ta shpie
 te madhit Atit t' Arbenit si per te pare dhuniti te zem-
 30 bre se ngushelluem, e posi nji fryit te çobanise si-
 me. Ndier asht ngajeja te veperoime mire, ndiere
 te jēt vend me perzane frymen qi te shukionje-
 me

me hem te kecchija tona , hem tetierevet . Te bagne-
 me ketò gni^{ff} me gni volundete : per ketò te flafsme,
 ketò te ligeroime , e te bagneme : Kinefe Balçina c
 Tineot ⁷ fane neve mbe beffe , chiruem n' drinafc , e
 n' morrifafc , te blecrogn me bare te gnome plot me
 fræiti te Jetele Amefciveme . Pò persè s' iemi teote
 me cuituem prei nefc giaa , chi te jeete sì prej nefc :
 pò cifc dò kemi , e kemi prej Høit , chi na baani Mi-
 nifre , e Scerbetore te Terii Testamentit , Kinefe mbe ^{XVI}
 dritte te n^{ff} icell te tiinaj te scioffeme dritne : Prej
 Atit fe drittavet , prej cui , ci dò eppet afct fort mi-
 re , e ci dò ⁷ unitii afct plor , e imbaruem afctù luffe-
 me , te nalzohemi mbe vend te lumt te tiinaj . E ndier fe
 mendeja per mbrenda cuiton lufcim te fciumat e te
 mirit , e nevoen , ci kà per ndiime , te ndiet per jaf-
 cta aaani i ghiuhefe te prugnete , chi te ^{ff} ohet uraia .

EJA CRIIVESI SCIPITI .

DE-

16

me hem te keqija tona, hem te tierrevet. Te banje-
me keto gjith me një vollundete; per keto te flasme,
keto te ligjeroime e te banjeme, kinese bashtina e
Tinezot, dhane neve mbe bese, qiruem n' drinash e
5 n' morrizash, te blëronj me bare te njome plot me
fryiti te Jete se Ameshueme. Po perse s' jemi te zote
me kuituem prei nesh gjā qi te jēte si prei nesh,
po çishdo kemi, e kemi prei Hyjit qi na bāni mi-
nistre e sherbetore te te Rī Testamentit, kinese mbe
10 drite te nkthiell te tīnai te shofeme dritne prei
atit se dritavet, prei kui çido epet, asht fort mi-
re e çido dhuniti asht plot, e mbaruem, ashtu luse-
me te nalcohemi mbe vend te lumt te tīnai. E ndierse
mendeja permbrenda kuiton lutshim te shumat e te
15 mirit e nevoen çī ka per ndīme, te ndiet periash-
ta zāni i giuhese te prunjete qi te thohet urata.

EJA KRIJUESI SHPIRTI .

DE-

D E C R E T A

L I C H I A

Baam mbe Sinnodi te Provintie

S A R B E N I E.

NA VISK ZMAJEVICCHI per hiir te Hëit, e te Seliese Apostolike Archiupesckup i Ntivarit, i Dioclese, Primat i giff Sciurbiise, Visitatuer Apostolik i Arbeniise, me mend, e me kscial te fort. Nderfcimevet Sottiniive Coepiskupigne- vet taneve, e te tiereve te ziit Bive, chi ndo- fzen mbe Conciil me volundete, e me kscial- tit per ndeer e labdi te Hëit Pufctuescimi, per te mbaitunit, e tesciummuemit te Feese, te nkffuemit e vessevet per te mire ligioime, nkrægnme, e fffomi.

P I E S S A E P A R E.

C R E U I P A R I.

Se Bessuemit e Feese.

UE kiene Feeja Katolika, ezija nde kisce scende te Romese pò si kaa ffe- mean mbi guur te ngullune se ver- tetese amesciveme, e paa ngand mbaz- het: Kestù, sicuur fffot Scen Gioni goje aarti; *Ascit dritta*, e *Scpirtit*, de- va e *Jetese*, fffemeli i *Scelbimit amescivemi*, ranza e *virtstevet*, e *krou i veperavet mirave*, acchie *saa*, paa *Fee smundet me pelchivem giacafce Hëit*. Peratà me

C

arre-

DEKRETA

LIQA

Bām mbe Sinodī te Provinciē[s]

S' ARBENĪSE

5

Na Visk Zmajeviqi, per h̄ir te Hyjit e te Selliese Apostolike, Arqupeshkup i Ntivarit, i Dioklese, Primat i gjith Shurbise, Vizitatuer Apostollik i Arbenise, me mend e me kshill te fort; ndershimevet zotinive koepishkupinjevet taneve e te tiereve, te cit bive qi ndodhen mbe Konqill me vollundete e me kshillit per nder e labdi te Hyji t pushtueshimi, per te mbaitunit, e te shumuemit te Fese, te nkthyemit e vesevet per te mire ligjoime, nkryenjme e thomi .

10

15

PIESA E PARE

KREU I PARI

Se besuemī te Fese

20

25

ue kiene Feja Katollika, e cija nde Kische Shende te Romese, posi ka themelln mbi gur te ngulune se vertete se ameshueme e pa ngand mbahet, keshtu sikur thot Shen Gjoni Gojearti: *Asht drita e Shpirtit, dera e jetese, themelli i shelibimit ameshuemi, ranxa e virtytevet e krou i veperave t mirave, aqe sa pa Fe s' mundet me pelqyem gjakafshe Hyjit.* Per ata me

C arre-

18

10

arrefæe na duket , te eihet fiil prej professionit te
 Bessuemit te Feese , e ajò chi ghezohet me kiene gni
 evetemia chi siell gijf schiffete nde scerbetore te
 Crisfit , atà vetë na per gni te refæem te gojese , si
 Ketù post tenderime .

Une N. me Fec te ngullune bessogn , e mba atò
 cascia gijfe , e kaa gnia , chi destohen nde te Bes-
 suemit , chi chihet simbul i Feese , chi scerbener
 scendeja kisce e Romese sicuur me fane .

2

Bessogn mbe gnia te vetemin Hsi Atin e Pus-
 tucscin , Criivessin e chieise , e te feut , te gijf
 casciave te paascimavet , e te paa paascimavet . E mbe
 gni Eot Jesu Crisctne Biiirin e vetem i Hsit . E leem
 prej Atit perpara gijf Scecujet . Hsin prej Hsit : Drit-
 tene ndrittet : Hsin e vertet prej Hsj se vertetit ,
 Lindune , id baam , gniment nde te Kiene Tet , per
 te fillne gijf cascia jane baam : i filli per ne Nieree ,
 e per scelbimin tane Idrippi prej Chijeiscit , e umi-
 scenue per virtat te Scirtit Scind prej Virginet Mrii ,
 e u baa Nierii . Kie vium mbe crachie per Nee , ndene
 Punzin Pilat , pessoi , cu vorrue . E u ngialli te tret-
 tene ditte , sicundese pò fone Tesckruemete sc en-
 tat . E hippi mbe chieat , ri mbe te diafct Atit , e
 perferii ka me arune me labdin me giucuem te
 giallere , e te bdecunite , Reginija , e cui skà te
 sossunit : E me Eot Scirtin scind , chi ngiallin , e
 rie prej Atit , e prej Birit , i filli me Atin , e Birin
 mbaeck aforohet , e per labdohet , chi ka folle per
 goje te Profetevet . E gni te vetemen Kisce Kattoli-
 ke , e Apostolike . Refegn gni Pagheim per te ndei-
 jemit e incatevet : E pres tengiallunit e te bdecunet :
 E jeten e Sceculit , chi kaa per t'arune . Ament ascu
 chioft .

Me

arresye na duket te zihet fill prei profesionit se Besuemit te Fēse e ajo qi gexohet me kiene nji e vetemia qi siell gjith shqisete nde sherbetyre te Krishtit, ata vete na per nji te refyem te gojese, si

5 ketu posht te nderime.

Une N. me Fē te ngulune besonj e mba ato kafsha gjith e kā nja qi deftohen nde te Besuemit qi kiuhet simbull i Fēse qi sherbenet Shendeja Kishe e Romese sikūr me thane.

10 Besonj mbe nja te vetemin Hyi, Atin e push-
tueshim, Krijuesin e qiellse e te dheut, te gjith
kafshave te pāshimavet e te pāpāshimavet; e mbe
nji Zot, Jesu Krishtne, Bīrin e vetem t' Hyit; e lēm
prei Atit perpara gjith shekujet; Hyin prei Hyit, dri-
15 tene n' dritet, Hyin e vertet prei Hyi se vertetit;
lindune, jo bām, njiment nde te kiene t' Et, per
te sillne gjith kafsha jane bām; i silli per ne niereze
e per shembimin tane sdripi prei qijeishit e u mi-
shenue per virtyt te Shpirtit Shind prei Virgjinet Mri
20 e u bā nierī; kie vum mbe kryqe per nē, ndene
Puncin Pilat pesoi e u vorrue; e u ngjalli te tre-
tene dite, sikundrese po thone te Shkruemete Shen-
tat; e hipi mbe qiellt, ri mbe te diathe t Atit e
perserī ka me ardhune me labdin me gjukuem te
25 gjallete e te bdekunite; regjinija e kui s' ka te
sosunit; e me Zot Shpirtin Shind qi ngjallin e
riedh prei Atit e prei Birit, i silli me Atin e Birin
mbashk adhorohet e perlabdohet qi ka fole per
goje te Profetevet; e nji te vetemen Kishe Katoli-
30 ke e Apostollike; refenj nji pagezim per te nde-
jyemit e mkatevet; e pres te ngjallunit e te bdekunet;
e jeten e shekullit qi kā per t' ardhune. Ament, ashtu
kioft. Me

11 Me gjithë këmbre, e paa davii përëaa, e due me mbaitune gjithë fjalla te moccima lane prej Apostuisc, e ëacon fane prej kiscet, e tetiera te vumtroe, te mbaitunat, lighiat, e te nkrëmete r' assaj Kisce duo te marr, e fort shtëngogn mbe këmbre. Ende te shkruemit scind me atà te ndigivemit, e veshtërime, 3 ci ka mbaitune, e mba scendeja Ama Kiscia cui perket me giucuem, e me dischiaruem te vertetene e Ungjilit, e se shkruemit scind: as ketà due me marre veshtë, e me c'tiele, vece asdò mendëre, e essap, sicuundrese mendeja e-Scendevct Patreve.

Ende refegn, e bessogn se gniment jane vece shtat teverteta Sciagramenta se ligiese urfënie, e fane prej Christit sotit tine per scelbimi te Nieret: ende se nuk jane gjithëfajde per nevoje reshtatta: sicuur me fane: Pagheimi, Cresmimi, Eucaristie, Refimi, Voimi scind, Urfëni i Priftinet, e Martessa: te zijat appene hiirine e Hëit atëne ci i marrene pac mecat mbe scipirt. E t'adihi, se Pagheimi, Cresmimi, e Urfëni, nuk ep ligia me i marre dë here, paa raam nde mecat te mafe, ci fshohet sacrilegi. Përëaa, e mar gjithë ketò Sc sacramenta mb' atò essap, ëacon, e ligia, chi veshton kiscia divaanishtë me ifane. Përëaa, e mar nkrëke gjithëfajde atò tempfue me ci u baane nde Sinodi, e Cunvendi scind, ci u mbelodì mbe Gistet te Trentit, mbì pune te mecatit originaal, e se delirunit, dò si fshone Teologi, te *giustificacione* se, dò gishit,

Bessogn ende, se nde Mesce truhet Hëit te vertetescim, aman, e te viivescimin Sacrifici per te giallete, e per te bdecunite: e mbe scentenuescime Eucaristii, dò kmaine scind ashtë gniment, e vertet, me te kiene,

C ji cor-

Me gjith zembre e pā davī perzā e due me mbaitune gjith fiala~te moçima lane prei apostuish, e zākon dhane prei Kishet e te tiera te vumt roe, te mbaitunat, ligjat e te nkryemete t' asai kishe duo
 5 te marr e fort shtrengonj mbe zembre. Ende te shkruemit shind me ata te ndigjuemit e veshterime, qi ka mbaitune e mba Shendeja Ama Kisha, kui perket me gjukuem e me diskjaruem te vertetene e Ungjillit e se Shkruemit Shind; as keta due me marre vesht
 10 e me çtielle, veçe aso mendyre e esap, sikundrese mendeja e shendevet patreve.

Ende referj e besonj se njiment jane veçe shtat te verteta shagramenta se ligjese, urdhenu e dhane prei Krishtit, Zotit Tine per shembimi te nierezet;
 15 ende se nuk jane gjithkui per nevoje te shtata, sikur me thane: Pagezimi, Kresmimi, Eukaristie, Refimi, Voimi Shind, Urdheni i Priftinet e Martesa, te cijat apene hīrine e Hyit atyne ç i marrene pā mkat mbe shpirt. E ta dīhi, se Pagezimi, Kresmimi e Urdheni nuk ep ligja me i marre dy here, pā
 20 rām nde mkat te madhe ç thohet sakrilegji. Perzā e mar gjith keto shekramenta mb' ato esap, zākon, e ligja qi veshton Kisha divānisht me i dhane. Perzā e mar n' kryke gjith ato te mpsueme ç u bāne
 25 nde Sinodi e Kunvendi Shind ç u mbelodhi mbe gjytet te Trentit mbi pune te mkatit origjināll e se delirunit, do si thone teologjit: te *giustificatione*-se o gjyqit.

Besonj ende, se nde meshe truhet Hyit te vertetshim,
 30 zaman e te vijueshimin sakrifiçi per te gjallete e per te bdekunite; e mbe shentenueshime Eukaristī, do kmaine shind asht njiment e vertet me te kiene

C j i kor-

corpi, e Giaku i Krishtit eotit tine mbafek me Scpirit, e me Hoinii te vete: e gjithë te Kienet e Bukese, ci kthohet substantia n'kthënet n' Corpit: e gjithë te Kienet e Venese, dō substantia e Venese n' Giaku te Krishtit: e keta te n'kthëuemit e chiven Kiscia Kattolica, *Transubstantiationi*.

Refegn, e bessogn ende, se ndene ci dō facchie se Bukese impos, dō se Venese impos, gjithë ungnii Krisht i vertet, e plot Sacramenti merret.

12 Me gjithë eembre bessogn se asht Burgatori: E Scpiritinat chi jane nd' atà kane profe prej uratfesc, e vepersc semira, chi per atà bagnene Te Kerstente. Ashtu ende jane per t' u beganifune, e per t' u kthirre per ndime Scentenite, chi reginoine mbafek me Krishtene, e atà lufene Teneone per nee: e na duhet me nderune reliquiat e teneve.

Ende kthom, se Figurat e Krishtit, Eognese Beccueme, e te tiervet Scendet jane per t' u passune, e per t' u mbaitune: me i nderune, e me i aqruem, ficundrese i perket.

As mbohogn, se pushteteja, me kthane ndeijfeste asht lane Kiscese prej Krishtit, e vertetogn, se ndime te mafe bagnene Populit te kerstenti per scelbimi te Sciritit. Pō gnof Scenden Kisce e Romese Kattolike, e Apostolike per Ame, Mieshtre, e crue te gjithë tetieravet. Ende permettogn, e bagn beë me ndiguem Papesc Romese, per se asht Vicaar i Jesu Krishtit Ndicksi i Scen Pietrit Prinzipi i gjithë Apostujet.

Gjithë tetiera lighia, chi jane lane mbe tetiere Sinnodete Kattolike, e maa impos mb' atà te Trentit paa droe periaa, e refegn. E ci dō asht baam, ndō kthane cundra ketane prej Eretikisc, me arresce larguem,

korpi e gjaku i Krishtit, Zotit Tine mbashk me shpirt e me hyinī te vete; e gjith te kienet e bukese çī thohet substancia nkthenet n' korpit; e gjith te kienet e venese, do substancia e venese n' gjaku te Krishtit; e keta te nkthuemit e kiuen Kisha Katolika *Transubstantiationi*.

Refenj e besonj ende, se ndene çido faqe se bukese mpos, do se venese mpos, gjith unjī Krish̄i vertet e plot shekramenti merret.

Me gjith zembre besonj, se asht Burgatori; e shpirtinat qi jane nd' ata kane prodhe prei uratesh e veperash se mira qi per ata banjene te kershtenete. Ashtu ende jane per t'u beganisune e per t'u thirre per ndime shentenite qi regjinoine mbashk me Krishne e ata lusene Tenezone per nē; e na duhet me nderune relikuiat e tyneve.

Ende thom, se figurat e Krishtit, Zonjēse Bēkueme e te tierevet shendet jane per t'u pasune e per t'u mbaitune me i nderune e me i adhoruem, sikundrese i perket.

As mbohonj, se pushteteja me dhane ndejese-te asht lane Kishese prei Krishtit; e vertetonj, se ndime te madhe banjene popullit te kershteni per shelbimi te shpirtit. Po njof Shenden Kise e Romese Katolike e Apostolike per ame, mieshtre e krye te gjith te tieravet. Ende permetonj e banj bē me ndiguem Papēse Romese, perse asht Vikār i Jesu Krishtit, ndieksi i Shen Pietrit, principi i gjith Apostujet.

Gjith te tiera ligja qi jane lane mbe te tiere Sinodete Katolike e mā mpos mb' ata te Trentit, pā droe perzā e refenj. E çido asht bām, ndo thane kundra ketyne prei eretikish, me arresye larguem,

guem, e habinuem prej Kiscet, ende une i largogn, e i habinogn.

Kete Fee Kattolike, paa te fillene asckusc mund scelbohet, chi une tafci veti peruna, e me te vertete mbà, due ndier nde e dall te Scpirtit tim ugnii, e paa ngand me mbaitune, e me lestuem, ci kescitù t'ambane gicci atà, chi jane ndene pufctet, e fund teme, e t'atone, chi te keem per te funduem mbas Kendai: Ascitù si me perket, e per sàa te mundign, me baam me mbaitune, e me predicuem.

13 Une vet N. permettogn, e bagn bee: ascitù me ndimofc Hsj, e ketà ungiu te Scend te Tincot.

Urçenogneme, te bahet, e ndicchiet cæ effapi, chi baame na me Upesckupigne tane mbas beet per arrefce se bessese, e te perçanite e Feece cur jemi mblicune mbe kete Scend Sinnodi, te bahet ende mbe gicci tesiane Cunvend, chi te jeet per t' u mbasckuem nde cife do Diocefe mbas Kendaj e maafort affisc duhet meu baam, e mbaruem, ci kane per lig, e jane detuer me mpfuem tetierete.

C R E U I D U I T I .

Se Reneguemisc.

NUk mbafton vece me çembre me bessuem te dcreitene, pò duhet ende refimi i gojese per te scelbuemit. Bessa Kiscia e Crifcit e paaena, chi Isaja Profete scimilen Gicctettefe Jerufalemit, nderune prej Danielit me te maçe emeni te Monarkiife, venduem nde maje te mallit, si pò ççot Scen Agostini, nuk mundet meu mbscefune: as te feescimit, vece me Fee te çembrese, udò te mendese bahen giuntora te Kiscese;

guem e habinuem prei Kishet, ende une i largonj e i habinonj.

5 Kete Fē Katolike, pā te sillene askush mund shelbohet qi une tashti veti perzuna e me te vertete mba, due ndier nde e dal te shpirtit tim unj̄ e pā ngand me mbaitune e me leftuem ç̄i keshtu ta mbane gjith̄ ata qi jane ndene pushtet e sund teme e t' atyne qi te kēm̄ per te sunduem mbaskendai: ashtu si me perket e per sã te mundinj
10 me bãm̄ me mbaitune e me predikuem.

Une vet N. permetonj e banj bē. Ashtu me ndimoft̄ Hyi e keta Ungjill te Shend te Tinezot.

Urdhenonjeme te bahet e ndiqet ky esapi, qi bãm̄e na me upeshkupinje tane mbas bēt̄ per
15 arresye se besese e te perzanite e fēse, kur jemi mblie-dhune mbe kete Shend Sinodi; te bahet ende mbe gjithtesillne kunvend qi te jēt̄ per t'u mbashkuem nde ç̄ishdo dioçeze mbaskendai e mã fort asish duhet me u bãm̄ e mbaruem, ç̄i kane per ligj e jane
20 detuer me mpsuem te tierete.

KREU I DYITI

Se reneguemish

Nuk mbaston veçe me zembre me besuem te
25 dereitene, po duhet ende refimi i gojese per te shelbuemit. Besa, Kisha e Krishtit e pãna qi Isaia Profete shimillen gjytetē se Jerusallemit, nderune prei Danielit me te madhe emeni te Monarkise, venduem nde maje te malit, si po thot Shen Agostini, nuk mundet me u mbshefune as te fēshimit, veçe me fē
30 te zembrese, ndo te mendese bahen gjuntyra te Kishese:

3 askush| afckufc (Radoja KA² 4: <as kus>); 25 pãna| paaena

scese; pò me vepera temira te perialctema, e me te marre te Scecramentavet divaanisct. Kendai nuk jane mb' uze se vertetese Religionit, e urzenimi te Crisctit atà, chi ndò per droe te mundevet, ndò per cursimì te giaase e kessaj jete, Kinesse te scpettoine prej haracci t' mPerettit, imboognene ende casciat e Hsit: per sè mbas se dahan n' seje se Crisctit, e vene perpara Cadiise, ndo tieteri Turk, Religionin, Feen Katolike, ende Teneone me temaçe sckundul, e mecat mbe facchie te Sceculit renegojene: mbahen si Turrit: dissa nuk jessene paa vot meu falle Mecittavet, e giççe tetiera essape pò ebagnene, sicuur eaconi i Turchiet, e si ka laane Muhametti. E dissa tue u scemancune n' Mecittese, nuk jessene paa ngrane misc nde mot scind te agninimit, as te Prendene, as te Scetundene pò curssegnene, cur ndoçen perpara Turchiet: basndaj tue u sçigçune tinesisct, ndò perpara dissa te scescimevet, refchen, e cungohen, tue ubaam pieffetare te Scecramentavet: turcisct jetognene cuntruea, e mbe essap te Turchiesc mbahen, e lebdohen, e tinesse duene meu ducune Te kersctene: cur vece eaan te kersctenimit pò kane.

Nde per te paa ditati te kiscetarevet kiò eghiera mbini nde Veesct te tine sot, te filln mos te derremognene çelpeneat evoghela, e Biscia evetemeja e mallit mos t' a culos, cur te mugulogne: tascti urçenoime atone cuive perket me passune cuidessin, e scpirtinavet, chi mos te laane ketà te renegueme, meu baam pieffetaare te Scecramentavet, paa u leccitune divaanisct, se jane peenduem, e cuntruea te mbane essapin e te kersctenevet.

Te scitiene nde mend giççe, e maa fort Ate-
nit

shese, po me vepera te mira te periashtema, e me te marre te shekramentavet divānisht. Kendyi nuk jane mb' udhe se vertete se Religjonit e urdhenimi te Krishtit ata qi ndo per droe te mundevet, ndo per kursimi
 5 te gjāse e kesai jete, kinese te shpetoine prei haraçi t' mperetit, mboonjene ende kafshat e Hyit, perse, mbase dahren n' feje se Krishtit e vene perpara Kadise, ndo tieteri turk religjonin, Fēn Katolike ende Tenezone me te madhe shkandull e mkat
 10 mbe faqe te shekullit renegojene: mbahen si turrit. Disa nuk jesene pā vot me u fale meçitavet, e gjith te tiera esape po e banjene, sikūr zākoni i turqet e si ka lāne Muhameti. E disa, tue u shtemankune n' meçitesh, nuk jesene pā ngrane mish
 15 nde mot shind te anjinimit, as te prendene, as te shetundene po kursenjene, kur ndodhen perpara turqet; basndai tue u sgidhune tinezisht, ndo perpara disa te fēshimevet, refehen e kungohen, tue u bām piesetare te shekramentavet. Turçisht jetonjene kuntruell e mbe esap te turqesh mbahen e lebdohen
 20 e tineze duene me u dukune te kershtene, kur veçe zān te kershtenimit po kane.

Ndeper te pāditati te kishetarevet kio egjera mbini nde vēsht te Tinezot, te silln mos te derremonjene dhelpevezat e vogela e bisha e vetemeja
 25 e malit mos ta kullos, kur te mugullonje, tashti urdhenoime atyne, kuive perket me pasune kuidesin e shpirtinavet qi mos te lāne keta te renegueme, me u bām piesetāre te shekramentavet, pā u lēçitune divānisht, se jane pēnduem, e kuntruell te
 30 mbane esapin e te kershtenevet.

Te shtiene nde mend gjithë e mā fort atenit

nit e scpirtinavet, o Parocchianite kete lighie te Fee-
 se Cattolike, tefiene forzoine, e vertetoine fiallat,
 e tesckruemit Scend, descmignenat e Ateniiwet Orto-
 foxet, e paa fiescime pufcteteja e Selie se Rome-
 se; ende ciusc cuur se uu fia Kiscia. Tue u lutune
 praa mbe Tcneone, e chieffime mbì scpirtinavet t' Upe-
 sckupignevet, e Archiupesckupignevet, (nde nos
 dascin me raam nde menii te Tineot) chi me gi~~ff~~
 fuchii te vet, te vene cræet me ndalle keta tema~~ff~~
 lenghimi, mos te higne nder grighia te tæne; e te
 celline mire sæte, me schiuretuem mbi Parrochiet,
 Kinesse mos te mberfcellenc sæte me rebierrete te
 Scpirtit te vet, e te fecscimeve te Criscit: mos te
 lefcio gnene keta telire, chi s' asit per t' u permendune,
 tue ~~ff~~ane casciat e scce rueme Chienet, e gurete e
 pacimuem te i chieffene ~~ff~~iiwet.

15 Asitù ende Atenit, o Fratinit Missionaare, chi
 jessene nde mall t'Arbenisc, cu maa fort hippì kiò
 murtaja e scpirtinavet, te cuidessohen, e me te ma-
~~ff~~e embre, te leftognene me scullunc, e me larguem
 ketà semunde, chi praan, e priscin grighiene e Criscit.

C R E U I T R E T I.

Se kerfcitenisc, te ziite ende se nuk kane rene-
 guem Feene, prò mbe facchie te ~~ff~~eut ba-
 gnene essapin e Muhamettit, e tineisct
 mbahen me essapi te Kerfcitenevet.

N Nde Kisce te paane te Criscit as læ, o faii,
 as ndogn ru~~ff~~e, e te scirunit duhet me kiene,
 per sè kiò sdrippi prej Hæit, stoliffune sicuur Nusseja
 Burrit veti, buccure re~~ff~~uem me ciapraste t' areta, e
 n' bise-

nit e shpirtinavet, o paroqanite kete ligje te Fē-
 se Katolike, te siene forcoine e vertetoine fialat
 e te Shkruemit Shend, deshminjenat e Atenīvet Orto-
 dhokset, e pāfiyeshime pushteteja e Selie se Rome-
 5 se, ende çushkūr se zū fill Kisha. Tue u lutune prā
 mbe Tenezone e qesme mbi shpirtinavet t' upe-
 shkupinjevet e arqupeshkupinjevet – nde mos
 dashin me rām nde menī te Tinezot – qi me gjith
 fuqī te vete te vene kryet me ndale keta te madhe
 10 lengimi mos te hinje nder grigja te tyne; e te
 çeline mire sÿte me shquretuem mbi parroqet,
 kinese mos te mbershelene sÿte me te bierrete te
 shpirtit te vet e te fëshimeve te Krishtit, mos te
 leshonjene keta te lire qi s' asht per t'u permendune,
 15 tue dhane kafshat e shekrueme qenet e gurete e
 paçimuem te i qesene thīvet.

Ashtu ende atenit o fratinit misionāre qi
 jesene nde mal t' Arbenīse, ku mā fort hipi kio
 murtaja e shpirtinavet, te kuidesohen e me te ma-
 20 dhe zembre te leftonjene me shkulune e me larguem
 keta semunde qi prān e prishin grigjene e Krishtit.

K R E U I T R E T I .

Se kershtenish, te cīte ende se nuk kane rene-
 guem Fēne, pro mbe faqe te dheut ba-
 25 njene esapin e Muhametit e tinezisht
 mbahen me esapi te kershtenevet.

N de Kische te pāne te Krishtit as lye o fai, as
 ndonj rudhe e te shtirunit duhet me kiene,
 perse kio sdripi prei Hyit, stolisune sikūr nuseja
 30 burri t veti bukure rethueme me çaprased t' areta e
 n' bise-

n' biferife se pacimue me . Ketò te skoliffuna te Kifcefe ;
jane virtstete e te Fcefcimevet , tezija nde corpi te
Cristit te paani ngitten si piesset , e gisntora , id per
tieter , vece per te paana , e vepera te per jasctma .
E per se Feja e scendofce , me cà Nierii i direiti pò
geliin , e per te zijen maa fort deftohet i Fcefcimii ,
u gnii , e paa pallavii ficuur me fane : tue larguem
n' vetehi cife dò te stitunit , o meu baam per jascta
gni , e per mbrenda tieteri , mos te bahet faituer i giff
lighiefe , a i chi fijen nde gni piefs Ssoje . Nde ketà
maa fort duhet me celle sate , e me remba , e me
vela meu munduem , mos t' eppen Scecrementat te
Reneguemevet ndiere te peendohen ; e te nkffegnene
mendete : Ende atà , chi nuk jane dalle n' fejet , prò
stiren se kane reneguem , e cur perpicchien me Turit ,
bagnene essaapin e Turchiife , tue ngrane misc mbe
ditt t' angnimievet : chiuhen mb' emena te Turcut ,
e nder te Kerstienete mbullohen me lighie te Cristit ,
e giff cife bagnene te Kerstenet , pò e bagnene en-
de veti : Tue u daam praa per jascta prej Feje se Cri-
stit , me arrefce jane per te i daam prej Scecremen-
tate , ndier te nkffenen , e te refegnene mbe facchie
te Sceculit Feen e Cristit , secundrese i biè coh .
Ketò te impuema te Feefe jane pusstettune mbe t
dereite te Hsit , tue i vertetuem Cristii i misericri-
fcimi me goje te vete , keltù ffot i Beecuemi : *Giff
i filli ci ka me refuem tue perpara Niereit : Une kam
me refuem atà perpara Tim Et , chi asct mbe chieit :*
E cufe te mboogn tue perpara Niereit : ka me kiene
raam boff prej meje perpara Tim Et , chi asct mbe
chieit . Kendxi Scen Augustini nde te Scen Gionit
tract. 36. *Saa asct jeta me refuem Cristie : acchie asct
morfia e tene , chi e mbohgnene .* Praa

n' biserish se paçimueme. Keto te stolisuna te Kishese
 jane virtytete e te fëshimevet, te cija nde korpi te
 Krishtit te pāni ngjiten si pjeset e gjymtyra, jo per
 tieter, veçe per te pāna e vepera te periashtma.
 5 E perse Feja e shendoshe me ka nierī i direiti po
 gjellīn e per te cijen mā fort deftohet i fëshimi
 unjī e pā palavī, sikūr me thane: tue larguem
 n' vetehi çishdo te shtirunit, o me u bām periashta
 nji e perm Brenda tieteri, mos te bahet faituer i gjith
 10 ligjese ai qi fijen nde nji pies s' soje. Nde keta
 mā fort duhet me çele sÿte e me remba e me
 vella me u munduem mos t' epen shekramentat te
 reneguemevet ndiere te pëndohen e te nkthenjene
 mendete. Ende ata qi nuk jane dale n' fejet, pro
 15 shtiren se kane reneguem e kur perpiqen me turit,
 banjene esapin e Turqīse, tue ngrane mish mbe
 dit t' annjinimevet, kiuhen mb' emena te turkut
 e nder te kershtenete mbulohen me ligje te Krishtit,
 e gjithçish banjene te kershtenet, po e banjene en-
 20 de veti, tue u dām prā periashta prei Feje se Kri-
 shtit, me arresye jane per te i dām prei shekramen-
 tash, ndier te nkthenen e te refenjene mbe faqe
 te shekullit Fēn e Krishtit, sekundrese i bie koha.
 Keto te mpsuema te Fēse jane pushtetune mbe te
 25 dereite te Hyit, tue i vertetuem Krishti i misherier-
 shimi me goje te vete, keshtu thot i bēkuemi: *gji-
 th-isilli çī ka me refyem mue perpara nierezēt, une kam
 me refyem ata perpara Tim Et qi asht mbe qiellt*
 e kush te mboonj mue perpara nierezēt, ka me kiene
 30 rām bof prei meje perpara Tim Et qi asht mbe
 qiellt. Kendyi Shen Augustini nde te Shen Gjonit
 trakt. 36. *Sā asht jeta me refyem Krishne, aqe asht
 mordhia e tyne qi e mbohonjene.* Prā

Pràa gi~~ff~~ Upesckupignevet, e Archiupesckupignevet me scaff tane e raccommandoime mbe Crisene, Kinëse me seppate, e me chießere te lustoine me nzierre keta lisse prej ranzet, chi pusctetten mallit Tineot, e mbe vend te paa droe te pæle se Libanit e nghiattene remmat plot me helm te fort.

CREU I K A T T E R T I.

Per cisc kane meu gnoffune te Feescimi prej se paa Feescimise.

KInese mbafndaj Ciobanete e scirtinavet te verognene maa me mende, e me urtii: persè sinund jete me scerbæem Hæt, e Baalit, ndò Drecchit: sduet me duruem nder te Feescimit te Crisctit ndogn scegn, chi mos te jete secundrese asct Feja jone. *Væce Hæt praa, cui me scerbæem, asct me totenuem:* 9
tè truhet, e te faller i Feescimi, e mballafacchie te cui dò t'a refegn acchie, sàa as gni scegn te keete, chi te jete prej Muhamettit. Nde ketà, chi te gnoffene gi~~ff~~ se jane Tkersctene, e piessse te corpit misticut se Crisctit: nde chiofscin scegnuem per jascta me scegna te Feese. Acchie asct virgilessa, e puscteteja te ketii essaapi, ci kaa Feja jone, sàa duket nde Tesckruemit scind, e nde lettera te Patrevet Ortodoxe gi~~ff~~ mbafck: Pr'atà ai chi s' epp ketà scegnaji te Feese, paa rreene banet i paa Fee, e dahet n' kiscet; 17
ani basndaj jet maa i kech, se asct Nierii, chi aspak beffon mbe Teneone.

Mund jete se te pæete cusc ci skà pusctene, ndò tieterin sund, e te ngremogn, me Kaleuem, cisc Fee kee? Athere munder i kercteni me siellune cun-

D

vend

Prā gjith upeshkupinjevet e arqupeshkupi-
 njevet me shkaf tane e rakomandoime mbe Krishne,
 kinese me sepate e me qesere te luftoine me
 nxierre keta lise prei ranxet qi pushteten mali't
 5 Tinezot e mbe vend te pādroe te pyllēse Libanit
 e ngiatene remat plot me helm te fort.

K R E U I K A T E R T I

Per çish kane me u njofune te fēshimi prei se
 pāfēshimish.

10 **K** inese mbasndai çobanete e shpirtinavet te ve-
 peronjene mā me mende e me urtī – perse
 s' mund jete me sherbyem Hyit e Bāllit ndo Dre-
 qit – s' duet me duruem nder te fēshimit te Krishtit
 ndonj shenj qi mos te jete sekundrese asht Feja jone.
 15 Veçe Hyit prā – *kui me sherbyem, asht me zotenuem* –
 te truhet e te falet i fēshimi e mballafaqe te
 kuido ta refenj, aqe sā asnji shenj te kēte,
 qi te jete prei Muhametit. Nde keta qi te njo-
 fene gjith se jane te kershtene e pieze te korpit mi-
 20 stikut se Krishtit; nde kiofshin shenjuem periashta
 me shenja te Fēse. Aqe asht virgjilesa e pushte-
 teja te ketī esāpi çī kā Feja jone, sā duket nde
 te Shkruemit Shind e nde letera te Patrevet Ortodo-
 kse gjith mbashk. Pr' ata ai qi s' ep keta shenjaj te
 25 Fēse, pā rrēne banet i pāfē e dahet n' Kishet,
 ani basndai jet mā i keq, se asht nierī qi aspak
 beson mbe Tenezone.

Mund jete se te pyete kush çī s' ka pushtene, ndo
 tieterin sund e te ngremonj me kallezuem, çish
 30 Fē kē? Athere mundet i kershteni me siellune kun-
 D vend

vend me biesedī e me lakerdhī; ndo me mos res-
 ponduem; posi te pyes nierī sundetār, sikūr pa-
 sha, kadija o tieteri çī kā pushtene, s' mundet me
 heshtune, as me nderruem fialete, as me rām bof,
 5 po i duhet çelshim me refyem Fēne e vete e ende se
 jete per te i vot kryet.

Per keta zyre mā te madhe se gjith te tiera per-
 ket çobanevet fort me u brigetuem, me dām grū-
 nin prei egjeret e me mos lane te shkieponjene
 10 te keshtenete mbe dÿ anesh e mos te guxoine mā
 me sherbyem dÿve zotinī. Ritet e mballohet per-
 dit lengimi i murtajuemi, e helmuemeja propaine
 ndiere nde te pānumeri kā me u hapune, nde
 mos ta kepusene meshetarete me drapeni t' Ungjillit.

15

K R E U I P E S T I .

Se mpsuemi se Fēse .

Te hijeshima bīma te Krishtit nxierre prei pu-
 shteteje se t' erretit e mkatit, mbeltuem nde vēsht
 te Tinezot, si t'u mengonj kuidesi i te permifunit,
 20 çalastija e fetiga e punitorevet; e tue i ngremuem
 silla e ferravet e diekeqjavet kollahi egretohen e
 bahen lisa te pāfruituem pema te jetē se ameshueme.

Mirefill koha e te rīvet asht gatī mbe te keq,
 me çido kafshe çī duket paks e dereite kollahi ngin-
 25 njehet e mā fort, nde kioft e pādītune mbe
 kafsha te Tinezot. Pr' ata gjith parroqanevet i du-
 het fort me vum roe e me luftuem te ndereqet
 famija e te kershtenevet ndeper udhe t' urdhenimevē te
 Tinezot, kinese prei vogjeliet te ngrofen n' kryke
 30 te Kishese, si mbe preheni se s' amese, tue thithune
 dijene

18 e permialtune te Crishtërit . E keshtë per gjithë te Dieja ,
 e tetiera Festa te mpfognene Familjat nde kisce te
 Parocchieve perpara , ndò mbas mesctet ; e secundre-
 se i kaa fane votëni , me i sctiim nde mend arrefe-
 gnete e Fese , eslapin e Tekerfctencyet , e te giegju-
 nit Tinesot , e Te prindevet . E mos te sctiine scak
 atà , ci kane famuliine , se nuk diine veti misteria te
 Fese , ani per ketà me mberfcelle sct aman , Kine-
 se ende te scpettoine kesò barre : Nde mos tict ,
 chi te i mpfognene uratne e Crisctit , ezija asct : Atë-
 ni chi jee mbe chieat , Uratne , ndò te fallete e En-
 gnetit , ezija asct : Falemi Mrii : Simbulin e Apostujet ,
 chi asct : Bessogn mbe Teneone : Urctenimite e ligiese
 Hctit , e Te Kiscese : e gjithë ketà iane detuer me i dii-
 tune Nieree , chi kane rriim mbe viette t' arrefest ,
 cur ligia i scctrengon me mecat murtaar : Te mpfoine
 praa familjat , e Populin me eani te celle nde kisce ,
 ndò cu dò te fctohet mescia : Ani postafat Tedasciu-
 nit e Cunvendit Scind te Propagandese , ka me ci-
 vem n' Tarbeni Doctrinat e Bellarminit scampueu
 schipp , me tezijat mund proctognene , veti , e
 Populit .

11

- E persè urandue e paa misceriereja e Turchiet
 [uh eembre plasme] hippi nde kete fctee Kisciavet Ti-
 nesot , e visseve te beecueme te ndesctmit kech , sckre-
 tetia , tue u ruzuem , e tue u recnuem kisciat , smunden
 meu ndrizzuem , e meu vum mbe cambte nde per frighe
 te Turchiise : e pratà te sciumte e Priftiniise skane Ki-
 scia , cu te fctone Scendene Mesce , e cu te mpfognene
 Populin . Ketëne praa urctenogneme [paa perctane as
 gni telire ,] chi cu dò te fctone Mesctene mbe ditte te Fe-
 stevet , Kisciavet , Sctepijavet , Fusciavet , cu dò te jene ,

D i j até

e permialtune te Krishtit. E keshtu per gjith te diella,
 e te tiera festa te mpsonjene famijat nde kishe te
 paroqese perpara, ndo mbas meshet; e sekundre-
 se i k̄a dhane Zotyni me i shtīm nde mend arrese-
 5 njete e Fēse, esapin e te kershtenevet e te gjegju-
 ni t̄ Tinezot e te prindevet. E mos te shtīne shkak
 ata ç̄i kane famullīne, se nuk dīne veti misteria t̄
 Fēse, ani per keta me mbershele s̄yt zaman, kine-
 se ende te shpetoine keso barre, nde mos tieter
 10 qi te i mpsonjene uratne e Krishtit, e cija asht Aty-
 ni qi jē mbe qiellt, uratne, ndo te falete e En-
 njellit, e cija asht Falemi Mrī, Simbullin e Apostujet,
 qi asht Besonj mbe Tenezone, Urdhenimite e Ligjē se
 Hyit e te Kishese; e gjith keta jane detuer me i dī-
 15 tune nierezet̄ qi kane rrīm mbe viete t' arreseut,
 kur ligja i shtrengon me mkat murtār. Te mpsoine
 prā famijat e popullin me zāni te çele nde kishe,
 ndo ku do te thohet mesha; ani postafat te dashu-
 nit e Kunvendit Shind te Propagandese ka me çu-
 20 em n' t' Arbeni doktrinat e Bellarminit shtampuem
 shqip, me te cijat mund prodhonjene veti e
 popullit.

E perse u randue e pāmisheriereja e turqet –
 uh zembr̄e plasme! – hipi nde kete dhē kishave t̄ Ti-
 25 nezot e viseve te bēkueme te ndydhmi t̄ keq, shkre-
 tetia, tue u ruxuem e tue u rēnuem kishat, s' munden
 me u ndricuem e me u vum mbe kambe ndeper frige
 te Turqise; e pr' ata te shumte e priftinise s' kane ki-
 sha, ku te thone Shendene Meshe e ku te mpsonjene
 30 popullin. Ketyne prā urdhenonjeme – pā perzane as
 nji te lire –, qi ku do te thone meshene mbe dite te fe-
 stevet, kishavet, shtepijavet, fushavet, ku do te jene,

D i j aty

9 tieter] tietr (Radoja KA² 10); 15 nierezet] niereee (Radoja *ibid*); arreseut]
 arreseyt

atë te mpsognene gintene , sicur ƒƒame para .

Kinese te vign Famija tue u rritune , e tue ëaane mire , e maa mire nde essapi te scelbimit te vete me descir te fort: Te keete Prifti i Famuliise per essap me ndiscuem te Priindet e tane mos te prittog-
ne me i derguem me ëaane urattet: nde mos kane
me ƒane te scireint arresce Giscatesi te dereiti Hëit ,
e me paguem prittessne mb'at jete . Kessaj ëare fort
te vene mend Priftinit e Famuliise me emberuem
prittuessit mb'ufë te dereite , te ëaane vesctiir e Re-
ligionit , ndò essapin ci kaa giƒƒ kersctenimi . Nd' u
giet cusc Priftinise se famuliise i mpiit , ndò i prittucss,
chi t' a castigogn Urescup si ka me i ducune .

C R E U I G I A S C T I .

Se Predikimit e fiallese Hëit .

EAanati inderseimi i tempfuemit forzohet me te
scendeccimi predikimi te fiallese Hëit . Nde ketà
na forzohet ëembra , nde ketà kaa ƒƒemeane puscte-
teja essapit tiine , e me ketà largohet droeja prej Gri-
giet , ci kemi n' bese . Ciobante praa nde culose te
ghiane te dijese scendofce , e mbe te najra biescka
te Kiscefe Romese , me uschiimi te jete se jetese ,
kane me chittune dellet m'bare , teziat duhen me
ruitune me sepat te fiallese Hëit prej anemichiesc , e
prej Nicreaisc se kecchiisc : Kinese ndene hije te kra-
heve te Crisctit te jete venduem Griggieja e kerscte-
ne ; ende tue ndiem eren e Crisctit , t' i lesciohen per
prappa , i filli kaa ëacon me i ndielle hem me crape
te dijese , hem me viit e krahanorit ; Kinese te mba-
hen te scendofcia , e te gnoma , si ulini mbeltuem
me

aty te mponjone gjintene, sikur thame para.

Kinese te vinj famija tue u rritune e tue zane mire e ma mire nde esapi te shembimit te vete me deshir te fort; te kete prifti i famullise per esap
 5 me ndishkuem te prindet e tyne, mos te pritonje-
 ne me i derguem me zane uratet, nde mos kane
 me dhane te shtreint arresye gjykatesi te dereiti Hyit
 e me paguem pritesne mb' at jete. Kesai zyre fort
 te vene mend priftinit e famullise me zemberuem
 10 prituesit mb' udhe te dereite, te zane veshtin e Re-
 ligjonit, ndo esapin ci ka gjith kershtenimi. Nd' u
 gjet kush priftinish se famullise i mpit, ndo i pritues
 qi ta kastigonj upeshkup, si ka me i dukune.

K R E U I G J A S H T I

15 Se predikimit e fiale se Hyit

Zanati i ndershimi i te mpsuemit forcohet me te shendeçimi predikimi te fiale se Hyit. Nde keta na forcohet zembra, nde keta ka themellne pushteteja e sapit tine e me keta largohet droeja prei grigjet ci kemi n' bese. Çobante pra nde kullose te giane te dije se shendoshe e mbe te nalta bieshka te Kise se Romese me ushqimi te jete se jetese,
 20 kane me qitune delet mbare, te ciat duhen me rritune me shpat te fiale se Hyit prei anemiqesh e
 25 prei nierezish se keqish; kinese ndene hije te kraheve te Krishtit te jete venduem grigjeja e kershtene, ende tue ndiem eren e Krishtit, t'i leshohen prapa, i silli ka zakon me i ndielle hem me krype te dijese, hem me ui te krahanorit; kinese te mba-
 30 hen te shendosha e te njoma, si ullin i mbeltuem
 me

20

me dore te Tineot , lagune me vii te dijese te ritten , e sciummohen . Ndiscoime praa mbe Crisene giffi Upescupignete , e Archiupescupignete , chi te veno roe mbe barre , ci kane , e giffi munde , e ciallastii t'a Keene mbe Populin , chi tue giemuem lOPEN Bukne , te luftoine te giangn cys gieane me kanacchiune Scipirtin e vete . T' uschiegnene praa atà , chi bdes uni , e nde mos e ndinofscin , veti e vuraane . Cusc dò te gindet , chi per pakse calsce nuk pò mbaron detaren e vete , t'adiin , se nuk scpetton , paa fane arrefse Gischit e Tineot .

Parrochianevet ende giffive , e maa mposs Alumnevet , chi per te mafe misericieie te Sciesse Apostolike jane kiene mbaitune e mpsuem nde Collegii per te sciummuemi te Scendese Fee , fformo , e urfenoime , chi te predicognene , e t' uschiegnene dellete porositune veti , Kinesse mbe ditra , e Festa maa te mefogna te i mpsoine maa fort sicundrefi i kaa fane otani dijene me i ndiscuem , te largohen se kecchie , e t' affrohen virtatevet , e se Ferri asct celle , e gatii per te kecchii , e Parrisi asct celle , e gatii per Niere te miire . E atà ci jane per viim , e prittognene me vijuvem feut me predikimi , e me sannate te kiscetarevet , te i castigogn Upescup si i pelchiegn veti . Praa giffi Ciobante e scpirtinavet mbe predicun te chilognene maa fort me fane , se vece mbe Religione Cattolike droe s' asct meu scelbuem : e me droe jane giffi te renegacemite , e giffi atà ci scstemanken prej isoie . Te predicognere praa me saani te mafe Ciobante e mos te pusciognene , pò si burii te keene etani , tue kalavem Populit fajet etano , chi kane chittune mbas scpine se vete ligine e scotit

Heit

13

me dore te Tinezot, lagune me ui~te dijese te riten
 e shumohen. Ndishkoime prā mbe Krishne gjith
 upeshkupinjete, arqupeshkupinjete qi te vene
 roe mbe barre ç̄i kane, e gjith munde e ç̄alastī
 5 ta kēne mbe popullin qi tue gjemuem lypen bukne,
 te luftoine, te gjānj k̄y gjellne me kanaqune shpir-
 tin e vete. T' ushqenjene prā ata qi bdes uni
 e, nde mos e ndimofshin, veti e vurāne. Kushdo
 te gjindet, qi per pakse kafshe nuk po mbaron de-
 10 tyren e vete, ta dīn, se nuk shpeton pā dhane arr-
 esye gjyqī te Tinezot.

Parroqanevet ende gjithëve, e mā mpos
 alumnevet qi per te madhe misheriere te Selliese
 Apostollike jane kiene mbaitune e mpsuem nde Ko-
 15 legji per te shumuemī te Shendese Fē, thome
 e urdhenoime, qi te predikonjene e t' ushqenjene
 delet e porositune veti, kinese mbe dita e festa
 mā te medhonja te i mpsoine mā fort sikundrese
 i kā dhane Zotyni dijene me i ndishkuem, te largo-
 20 hen se keqe e t' afrohen virtytevet e se Ferri asht
 ç̄ele e gatī per te keqī, e Parrisi asht ç̄ele e
 gatī per nierze te mīre. E ata ç̄i jane per viim,
 e pritonjene me vijuem dheut me predikimi e me
 zanate te kishetarevet, te i kastigonj upeshkup si i
 25 pelqenj veti. Prā gjith ç̄obante e shpirtinavet mbe
 predikun te qillonjene mā fort me thane, se veçe
 mbe Religjone Katolike droe s' asht me u shelbuem;
 e me droe jane gjith te reneguemit e gjith ata ç̄i
 shtemanken prei soje. Te predikonjene prā me zā-
 30 ni te madhe ç̄obante e mos te pushonjene, posi burī
 te kēne zāni, tue kallezuem popullit fajet e tyne
 qi kane qitune mbas shpine~se vete ligjne e Zotit,
 Hyit

Hëit e tshne, e shkue ne mbas lakmijasc se mifcit, tue vum chiafene mb' eflap, e mb' i^zua te Muhamettit, chi spermendet. Tenzierr giuini ketone te paa em-brave minija e Tineot chi folli nde per Ezechielin nde scemeltore te Capetaanit: *Nde paat Capetaani scpaten, chi pò vien, e mos te bii Borii, e Populi mos u rueliti vete veteheh, e tue ar^zune scpata, te marr scpirtin prej s^zise, Populi me te kechie te tii u euu: giakun e Populit prej dore se kapetaanit kam me lerpune.*

CREU I S C T A T T I.

Se mbaitunit e Festavet, o Cremmavet.

DIta tenderfcimat e Festavet maa fort jane jara-
 21 tiffune me lebduem Hëin, e Scendenite: devot-
 fcim, e Kerstënisët jane per te mbaitune: iò ndë
 gostii, e mbe te dejunit, me te sijat cascia ^zelighiet
 Emenit i Tineot: pò me Uratta, me Hymni, me 14
 Psalm, e me canga te perscipcima me te zijat scen-
 denohet ditta e Hëit.

Ende sicur Kiscia e Romese kaa eaconin me
 mbaitune Festat, kesëtù duhet t' ambane Cattolichit
 tane me ur^zeni, e me eflap te kessai. Nuk jane mb'
 ur^ze disa Mallefi te kerstene, chi tue ndieune ka-
 lendarin, e eaconin e Gricchiet, ndò te Schievet;
 chieffene mbas sepine eaconin, e kalendarin e Gher-
 gurit Pape, me ferricua te bijene nde faj, e nde
 meat t' Hereticut, chi ndiek eaconin e moccimi.
 E pòsì Hëji, chi asët fort i miri, ghezohet gnianije
 se vete; Kesëtù ende nde gni ditte duhet atoneve,
 chi jane ndene Bajaraku te Kiscese Romese me per-
 piccune me lutune Teneone, e Scentete me gni asfa-
 pi:

Hyĩ te tyne e shkuene mbas lakmijash se mishit, tue
vum qafene mb' esap e mb' idhull te Muhametit
qi s' permendet. Te nxierr gjumin ketyne te pāzem-
brave minija e Tinezot qi foli ndeper Exekiellin
5 nde shemelyre te kapetānit: *Nde pāt kapetāni
shpaten qi po vien e mos te bī borī e populli mos
u rueiti vete vetehen e, tue ardhune shpata, te marr
shpirtin prei sish, populli me te keqe te tī u zū;
gjakun e popullit prei dore se kapetānit kam me lypune.*

10 K R E U I S H T A T I .

Se mbaitunit e festavet o kremavet.

D ita te ndershimat e festavet mā fort jane jara-
tisune me lebduem Hyin e shendenite: devot-
shim e kershtenisht jane per te mbaitune; jo nde
15 gosti e mbe te dejunit, me te sijat kafsha thelligjet
emenit i Tinezot, po me urata, me himni, me
psalm e me kanga te pershpirçima, me te cijat shen-
denohet dita e Hyit.

Ende sikūr Kisha e Romese kā zākonin me
20 mbaitune festat, keshtu duhet ta mbane katoliqit
tane me urdheni e me esap te kesai. Nuk jane mb'
udhe disa malesi te kershtene qi tue ndiekune ka-
lendarin e zākonin e griqet, ndo te shkievet,
qesene mbas shpine zākonin e kalendarin e Ger-
25 gurit Pape, me perrikull te bijene nde fai e nde
mkat t' heretikut qi ndiek zākonin e moçimi.
E posi Hyji qi asht fort i miri, gexohet njanijẽ
se vete, keshtu ende nde nji dite duhet atyneve
qi jane ndene bajaraku te Kischẽse Romese me u per-
30 piekune me lutune Tenezone e shentete me nji esa-
pi

ri: Kinete mbe sctepii te Hvit te scognene giŕŕe me
gni volundete. Pr' atà Nà me Cunvend te Velaenet
tane Urefcupignevet e baame me urŕenuem atone,
chi kane cuidessin e scpirtinavet, te lufstognene me
larguem ketà aacon te sciamptuem, ci duoli prej se
fckuemit, e prej se peraiemit me schieete, e me Urum-
te, e te mbaane Festat secundrese aaconi, e essari
i Romese.

E mos te scpettogn cusc me mos i mbaitune per
te paa ditune: Parrochiani per giŕŕ te Dicla, cur
te ŕŕone Mescene, te leccitgne, e calaogn Festat,
chi kane me raam nd' ate jave, hem per Festa te ka-
tundit, hem per Festa te Diocesese: pà mos atò chi
jane urŕenuem prej Kiscet; kesctù te i luffene, e t' iim-
baane nd' Arbëni e nde Sciurbii me ndeere, e me
devotione chi perket, secundrese aacon i Romese per
scendette te corpit, e te scpirtit, e per temire tane.

22 E per sè nd' are te maŕe Corresit pak smund cuo-
tene me giŕŕ gazimend te scpirtit, e me berechiet:
as giŕŕ Populi i gnianese famulii, ende se te jete 15
ndene Parrocchiani te vete, smund mbeliŕet nde gni
Kisce, o vend tu ke ŕŕohet mescia dittene Feste,
tue kiene katunde, e mahallat fòrt larg gniana prej
tieteret, mos te meegne nde per te prisciunit te Fe-
stavet sfermenti nde Veestit, e rembi i ulinit te frui-
tuescimi nde sctepii te Tineot. Tue dasciune per sàa
te mundemi me larguem ketò te kecchia, urŕenoime
Parrochiet, chi te cumetognene Krenat, ndò chiefa-
liit e katundevet, me leccitune katundevet nde cisc
ditt biè Festa, ndò agninimi; e ketà ska me kiene
festsitir: tue kiene mejast assisc, chi scetiffene andej,
e kendej.

Giŕŕe:

pi, kinese mbe shtep̄i te Hyit te shkonjene gjithë me
 një vollundete. Pr' ata na me kunvend te vellaznet
 tane upeshkupinjevet e bāme me urdhenuem atyne
 qi kane kuidesin e shpirtinavet, te luftonjene me
 5 larguem keta zākoni te shampuëm ç̄i duolli prei se
 shkuem̄it e prei se perziem̄it me shkiēte e me urum-
 te, e te mbāne festat, sekundrese zākoni e esapi
 i Romese.

E mos te shpetonj kush me mos i mbaitune per
 10 te pādītune. Parroqani per gjith te dielle, kur
 te thone meshene, te lēçitnje e kallezonj festat,
 qi kane me rām nd' ate jave, hem per festa te ka-
 tundit, hem per festa te dioçezese, pa mos ato qi
 jane urdhenuem prei Kishet; keshtu te i lusene e t'i
 15 mbāne nd' Arbeni e nde Shurbī me ndēre e me
 devociune qi perket, sekundrese zākoni i Romese per
 shendete te korpit e te shpirtit e per te mire tane.

E perse nd' are te madhe korresit pak s' mund ko-
 rrene me gjith gaximend te shpirtit e me bereqet,
 20 as gjith populli i njanese famullī, ende se te jete
 ndene parroqani te vete, s' mund mbelidhet nde një
 kishe o vend, tu ke thohet mesha ditē e feste,
 tue kiene katunde e mahallat fort larg njana prei
 tieteret, mos te mēnje ndeper te prishunit te fe-
 25 stavet shermenti nde vēshtit e rembi i ullinit te frui-
 tueshimi nde shtep̄i te Tinezot. Tue dashune per sā
 te mundemi me larguem keto te keqia, urdhenoime
 parroqet qi te kumetonjene krenat, ndo qefa-
 llīt e katundevet, me lēçitune katundevet nde ç̄ish
 30 dit bie festa, ndo anjinimi; e keta s' ka me kiene
 feshtir, tue kiene mejaft asish qi shetisene andei
 e kendei.

Gjithe

Gjithë Bariite e Scirtinavet te chielognenë, chi te luleohet perferii ndereja e Hëit mbe fëete; e tue ndallune mbe sciunmizzet fajet e te utueme; prej scendenii te Festavet, te largohet prej nesc menija e Tineot chi asët gatii me na vuraam: e gjithë scendenii u dukt mbe ndeere, e beganiie te Hëit, Kinesë na perterihet te nkëfiellete e Chielit.

C R E U I T E T T I.

T' Agninimevet, e Sembaitunit e tæne.

PEr te mbaitunit t'agninimevet te keete Nierii ciallastijen e devoccime, chi i perket. Ketù asët te fghiefuni e armetvet: ketù paa droe asët dobija: asgiaa màa fort pret, ndò ndall Luanin e paa miserie: as giaa màa fort nuk effapton misci me gjithë lakmii te tii, sàa. ban agninimi: pr' atà gjithë Scen Mattee Apostuli: *Se këd dore Diemëisc nuk largohet, vece me Urat, e me agninimi.* Me te fillt ende selighet corpi: Scirti pò majet me te maimi te hiirit e chielscimi.

Kinesë pràa per durim me mos ngrane misc, morxia, e Vorri i Cristit per essaap, e urfëni i Kiscefe t'afrohet: ende Virginesë Mrii Amesc Hëit te jete fëane ndereja chi i duhet: Per gjithë Te prenda, e per gjithë Te scetunda, te jessene Te kerfcenete paa ngrane misc: atà, chi paa nevoje se ndighiognene Kessaj lighie, jane per te gneffune me Heretichi: màa fort nde kete fëe, cù prej se ngranit se miscit Te prenden, e Te scetundene guifet, cusc asët Turk, e cusc à i Kerstëni.

Nde e katrete Vingile te mottit, kàa trii, numerohen

Gjithë barīte e shpirtinavet qellonjene, qi te lullezohet perserī ndereja e Hyit mbe dhēte; e tue ndalune mbe shumicet fajet e te utuemet₃ prei shendenī te festavet, te largohet prei nesh menija e
 5 Tinezot qi asht gatī me na vurām, e gjith shendeniā u dukt mbe ndēre e beganije te Hyit, kinese na perterihet te nkthiellete e qiellit.

K R E U I T E T I

T' anjinimevet e se mbaituni~te tyne

10 **P**er te mbaitunit t' anjinimevet te kēte nieri çalastijen e devoçime qi i perket. Ketu asht te sgiedhunit e armevet, ketu pā droe asht dobija. Asgjā mā fort pret, ndo ndal luanin e pāmishe-riere. Asgjā mā fort nuk e sapton mishi me gjith
 15 lakmī te tī, sā ban anjinimi, pr' ata thot Shen Matē Apostulli: *Se kio dore diemenish nuk largohet, veçe me urat e me anjinimi.* Me te sillt ende se liget korpi, shpirti po majet me te maimi~te hīrit e qiellshimi.

20 Kinese prā per durim me mos ngrane mish, mordhia e vorri i Krishtit per esāp e urdheni i Kishe-se t' adhorohet; ende Virgjinese Mrī, Amē se Hyit te jete dhane ndereja qi i duhet: per gjith te prenda e per gjith te shetunda te jesene te kershenete pā
 25 ngrane mish. Ata qi pā nevoje s' e ndigionjene kesai ligje, jane per te njefune me heretiqi; mā fort nde kete dhē, ku prei se ngranit se mishit te prenden e te shetundene njifet, kush asht turk e kush a i kershteni.

30 Nde e katrete vingjille te motit kā trī numerohen

3 utuemet] utueme (Radoja KA2 15: <hutuemet>); 6/7 shendeniā] fcendenii (Radoja *ibid.*)

merohen dhe mbeqiet aman; s'atë gñifen muoit e gñiaj viettit e jane urqenuem, Kinesë per g'q'q' te fill muoj te truhemi Tineot. Vingilet ende te Scentevet, me fsë priigneme festat e t'ne, duhet me i mbaitune paa ngrane misc, e paa bulmet; sicundrese q'q'ame termaa nde creu te Festavet. C' raccomandogñeme Tekerfcenete mbe Ciobanii te Parrocchianevet.

E Kinesë aman te jete beganiffune aaconi i agñinimevet, mos te jete g'aa cundra lighie se Romese: Me raam ditte e Scen Mattijut te Mercurit e pare te Kerescmese, te Kerescmohet Vingileja te Marten, e mos te laane meu hiecune prej gr'kesijet; tue ngrane misc, o bulmet, e tue q'q'ane se eprapeja ditte e te liqunavet nuk Vingile: per se d'ò mò se jane te liqunat, Vingileja d'ò mbaitune sicuur as'at urqenuem prej kiscet, e iò s' pelchien gr'kesie se malacueme.

24 G'q'q' atà, chi jane rriim nde e gñiet, e gñiaj viet pl'ot kane per lig me agñinuem, e me ngrane ka gñi here nditte: me pakese colatione, chi taf'ati duron Kiscia, Atà pr'ò chi jane te femuum, nd'ò i hippi 17 plecchinija, i ndijen Kiscia Ama e miscierescime. An' ketà skane per lig: per se i ngremon nevoja.

C R E U I N A N D I .

T' Agnimit se Kerescmese.

A Gñinimi i kerescmese duoli, e u evu fil, iò vece prej urqenit se kiscesc, p'ò ende prej se mpfue mit se Cristit, i filli agñinoj katter q'ett ditt, e katter q'iet nett: e as'at fort per t' u mbaitune, Kinesë mos te jes sc'atti, nd'ò giunt'ra me delicatii ndene

E

crae

merohen dymbedhiet zaman, s̄a njifen muoit e njai
vietit e jane urdhenuem, kinese per gjithtesill muoi
te truhemi Tinezot. Vingjillet ende te shentevet, me
se pr̄injeme festat e tyne, duhet me i mbaitune
5 p̄a ngrane mish e p̄a bulmet, sikundrese thame
term̄a nde kreu te festavet. Ku rakomandonje-
me te kershenete mbe çoban̄i te parroqanevet.

E kinese zaman te jete beganisune z̄akoni i anji-
nimevet, mos te jete gj̄a kundra ligj̄e se Romese.
10 Me r̄am dita e Shen Mat̄iut te merk̄urit e pare
te Kereshmese, te kereshmohet vingjilleja te mar-
ten e mos te l̄ane me u hiekune prei grykesijet, tue
ngrane mish o bulmet e tue thane se e prapeja
dite e te lidhunavet nuk [a] vingjille, perse do mose
15 jane te lidhunat, vingjilleja do mbaitune sik̄ur asht
urdhenuem prei Kishet e jo si pelqen grykesiē se
mallekueme.

Gjith ata qi jane rr̄im nde e njizet e njai
viet plot kane per ligj me anjinuem e me ngrane ka
20 nji here n' dite me pakeze kolacione qi tashti du-
ron Kisha. Ata pro qi jane te sem̄um, ndo i hipi
pleqinija i ndijen Kisha, Ama e misherieshime.
Ani keta s' kane per ligj, perse i ngremon nevoja.

K R E U I N A N D I

25 T' anjinimit se Kereshmese

Anjinimi i Kereshmese duoli e u z̄u f̄ill, jo ve-
çe prei urdhenit se Kishese, po ende prei se mpsue-
mit se Krishtit, i silli anjinoi katerdhiet dit e
katredhiet net e asht fort per t'u mbaitune, kinese
30 mos te jes shtati, ndo gjumtyra me delikall̄i ndene

E krye

crue, chi asët plot me munde, e me ferra. Motne e beganiscime, e ditta te scendettefc, jane per te i sckuem me devotione te fort, e paa' puscivem, me munde, e me durimi, me i n derune kaa' gni here nde mott mottit. Kendsi nuk asët per t' u duruem paralla e disfavet, chi duene me scivem kete agnini-mi tenderfcimin: tue fane, se kerefcmete nuk jane per te mbaitune gi' here: e aretuene, se vece sätat pare kerefcma, chi t' agninohe per sätat viet jane detuer, e mää id. Mire fiil ketä, chi fone kesätü jane affisc, chi hattarognene barcun e vete, mbe vend te Hbit: e mendeja e tæne asët me te bierrete, sckuene mbas lakemiisc se kessaj-jete, e nd' usäterije te jete se niereiet, ndier se i bahet, me paam te mbaruemit, verbohen, e banen calaussit e te verbetet. Prää mos u ruzoft ndereja e agninimevet sciaacr paa i mbaitune: e embrat e fescimevet mos te nghignehen veti me jete te lscivem, e kicillt te paa ufe: kusc dõ te fohet, mos me kiene Nierii detuer me agniuem nde kerefcme vece me gieje te kerefcmore, se per sätat viet, e mää id te jete habiuem, e malacuem, sicuur ai, chi priscin, e ciartin lighiat fane prej kiscet.

25

18

C R E U I F I E T T I .

Bec fse reescime.

NDer sciummizza te fajevet, chi nde keta kohe mbalognene fene, reenat, e beca te sätre-mena u sciocchienuene, e gatii kane mbejuem facchien e feutine, chi pa mos u farve. Prasätü me gni te udob aaconi te habiuem cipettohen me beate

krye qi asht plot me munde e me ferra. Motne e beganishime e dita te shendetese jane per te i shkuem me devocione te fort e pā pushuem, me munde e me durimi, me i nderune kā nji here
 5 nde motmotit. Kendyi nuk asht per t'u duruem paralla e disavet qi duene me shuem kete anjini- mi te ndershimin, tue thane se kereshmete nuk jane per te mbaitune gjithhere; e aretuene, se veçe shtat pare kereshma qi t' anjinohe per shtat viet jane de-
 10 tuer e mā jo. Mirefīll keta qi thone keshtu jane asish qi hataronjene barkun e vete mbe vend te Hyit, e mendeja e tyne asht me te bierrete; shkue- ne mbas lakemīsh se kesai jete e nd' ushterije te je- te se nierezet, ndierse i bahet me pām te mba-
 15 ruemit, verbohene e banen kallausit e te verbetet. Prā mos u ruxoft ndereja e anjinimeve t shakra pā i mbaitune e zembrat e fēshimevet mos te ngi- njehen veti me jete te leshuem e kshilli te pāudhe, kushdo te thohet mos me kiene nierī detuer me
 20 anjinuem nde Kereshme me gjelle te kereshmore, se per shtat viet e mā jo te jete habinuem e mallekuem, sikūr ai qi prishin e çartin ligjat dhane prei Kishet.

KREU I DHIETI

25

Bē se rēshime

N der shumica te fajevet qi nde keta kohe mballonjene dhene, rrenat e bēa te shtre- mena u shoqenuene e gatī kane mbelluem fa- qen e dheu tine qi pa mos u farue. Prashtu me
 30 nji te udob zākoni te habinuem çipetohen me bea
 te

te rreescima , tue feligiune Emenit e Tineot , chi jeton nde te dereite : kane meu nghignune affosc , e kane meu mbuscione sekechie , e ska me dalle plaga prej Sctepii se tene . Kinesse praa r' aghiagneme migniin kessai se kechie , chi na hippii , e maà fort tue sctrenguem beetarete me gischi : avifogneme Ciobant e Scpirtinavet , e i ndiscogneme , Kinesse te tmecrognene baassit , e arretuessit e kessai se kechie me trambe te Gischit Hsinvescimi ; e me te priuvemit prej se refxemit .

Ende asct aman per t' u habinuem ajò dore Bee , me tesillt Tekersctenete tue mos diitune me te vertete pastriin e Nierijut , kete pastriin , chi sdiine e forzognene me bee : tue scichivem mos te jeete faji , cù sdijet , se s' asct . Prastu tue kiene Emenit e Tineot per t' u permendune me te vertete , e per t' u aforuem me scpirtin , e me te vertetunit aman : Giff i filli praa , chi te fijegn beese me droe asct per t' fane artefse Hsit Giscatesi , i filli mer' per chielate te vete gischin e vertete paa nderdram .

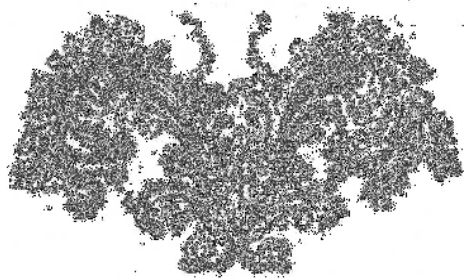

E ji

PIES-

te rrëshima, tue felligjune emenit e Tinezot qi jeton
 nde te dereite, kane me u nginjune asosh e
 kane me u mbushune se keqe e s' ka me dale pla-
 ga prei shtepi se tyne. Kinese pra ta gjanjeme
 5 minjin kesai se keqe qi na hipi, e ma fort
 tue shtrenguem betarete me gjyqi, avisonjeme ço-
 bant e shpirtinavet e i ndishkonjeme, kinese te tmē-
 ronjeme basit e arretuesit e kesai se keqe me
 trambe te Gjyqi t Hyinueshimi e me te privuemit
 10 prei se refyemit.

Ende asht zaman per t'u habinuem ajo dore be,
 me te sillt te kershtenete, tue mos ditune me te ver-
 tete pastrin e nierit, kete pastrin qi s' dne e
 forconjene me be, tue shikiuem mos te jete faji,
 15 ku s' dijet, se s' asht. Prashtu tue kiene emenit e Ti-
 nezot per t'u permendune me te vertete e per t'u adho-
 ruem me shpirtin e me te vertetunit zaman; gjith-
 isilli pra qi te fijenj bese me droe asht per te
 dhane arresye Hyit, gjykatesi, i sillt mer per qelate
 20 te vete gjyqin e vertete pa nderdym.

PIESSA ED 8 I I T A.
C R E U I P A R I .

Te Scecrementavet .

S giàa màa te beganiscim , as giàa màa te pacimvescime , as giàa màa te nevòiscime kàa Kiscia per t' u passune scendeteja e paa fossune se te scetatta Scecrementa fane prej Criscitit Eotit tine , me tezijat Scecrementa bigättet vobeija e Nieret me te mafe , e scium giàa , tue scellevem me te paa fossuni vistaari i Tineot . Ketò jane atò scet croena te Scelbuessit , prej kessise nziren vinat e hirit Hainvescimi , chi nalzoine mbe jete te jete . Nde ketò Scecrementa duken happete scakffete e misericravet Eotit Tine ; nde tezijat eiz se naltit me na visituem : e per ketò Scecrementa filon Gischchi i direiti , nde chioft filuem rittet , ndò nde chioft bdierre per ketò gindet . Kendzi Kiscia Nusseja e Criscitit scelien si aksciani i drittese , me kachie scelime te gloriese : me scet duere Scecrementasc e me scet scegnaii te ketone asat forzuem , e pò si gni tuffe useterije riestitune me essaapi ezzen me derremuem Ferrin .

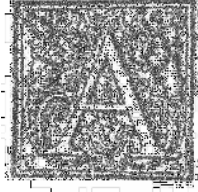
Tue kiene me lig , Kinesc cafsca te scenta , prej Scentesc te jene precune , e pussteteja e tane , chi appne te scogn mbaras me stole te Misterievet Hainvescimi : atà chi kane per te precune Scecrementa te scenta te scerbegnene si scerbetore te Hait me te dereite , e me scentenii per beganii , e traitimi te
corpit

PIESA E DYITA

KREU I PARI

Te shekramentavet

5

10

15

20

25

sgjā mā te beganishim, asgjā mā te paçimueshime, asgjā mā te nevoishime kâ Kisha per t'u pasune shendetaja e pāsosune se te shtata shekramenta, dhane prei Krishtit, Zotit Tine, me te cijat shekramenta bigatet vo-

bezīa e nierezet me te madhe e shum gjā, tue shkelzuem me te pāsosuni vistāri i Tinezot. Keto jane ato shtat kroena te Shellbuesit, prei kesish nxiren uinat e hiri t hyinueshimi qi nalcoine mbe jete te jetese. Nde keto shekramenta duken hapete shkafete e mishrierave t Zotit Tine, nde te cijat erdh se naltit me na vizituem, e per keto shekramenta fillon gjyqi i dereiti, nde kioft filluem ritet, ndo nde kioft bdierre per keto gjindet. Kendyi Kisha, nuseja e Krishtit shkelzen si akshani i dritese, me kaqe shkelzime te gloriесе. Me shtat duere shekramentash e me shtat shenjaj te ketyne asht forcuem e posi nji tufe ushteriје rieshtitune me esāpi ecen me derremuem Ferrin.

Tue kiene me ligj, kinese kafsha te shenta prei shentesh te jene prekune, e pushteteja e tyne qi apne te shkonj mbaras me stolle te misterieve t hyinueshimi, ata qi kane per te prekune shekramenta te shenta te sherbenjene si sherbetore te Hyit me te dereite e me shentenī per beganī e traitimi te korpit

corpit i Cristit, mos na sciaft cusc scerbetorene tane. Giſſatò ceremonia, ndò effape chi jane fckruem mbe Rituali Romani per pune te Scecramentavet jane eaman per t'umbaitune as mengu as tepere.

27

C R E U I D & I T I .

20

Te Pagheimit .

TUe passune per te folle per giſſat Sciecramenta kaa gnià, maa pare na biè per dore Pagheimi i filli asèt dera t tetieravet. Kës mireſia asèt gurra e jetese, chi rieſ prej ſtepijet se Hsit, e laghin giſſat facchien e ſcut, tue delirune prej fajesc se mcatevet. Ketò jane yinat e delira tē cujave kiè ndegnune Scipriti i Tineot, e gnomin biimena te ſſata me te gial hiirit Hsinveſcimi; e te biite e meniise, pò i ban te biit e eembre se Hsit. Ketù asèt te liberuemit e robeniise, ndejessa e mcatevet, morſia e mcatit, te lindunit e Scipritit perferii, petiku i barſ, Scigni ſcent, chi s'hicchiet, cocci me vot mbe Chieat, te Kenacchiunit e Parrisit, paitimi i Reginii se chieſcime, zunitiat e e biivet e eembre se Hsit. Praſtù te dasciunit i Tineot per miſcieriere te vete na ſelbeu nde per te laamit, te teleemit, e te perteriimit te Scipritit Scind, teſilln' e derſi mbi nee mejaft per Jeſu Criftane ſelbueſſin tane, Kineſe tue kiene delirune me hiiri te tinaj te jemi baſtinikt, ſecundreſe ſcpi-neſſe ſe jete ſe jeteſe.

Mireſia puna e maſe e kach miſterievat dò, chi nde te mbaitunit feſtueſcimi te Pagheimit, màa fort te vemi roe, mos u mengoſt Sciecramentit vertſteja, e viimi per faii, e priteſſe te Parrocchianevet.

korpit i Krishtit, mos na shaft kush sherbetyrene tane. Gjith ato çeremonia, ndo esape qi jane shkruem mbe Rituali Romani per pune te shekramentavet jane zaman per t'u mbaitune as mengu as tepere.

5

K R E U I D Y I T I

Te Pagezimit

Tue pasune per te fole per gjith shekramenta
 kā nja, mā pare na bie per dore Pagezimi
 i silli asht dera e te tieravet. K̄y mirefill asht gurra
 10 e jetese qi riedh prei shtepijet se Hyit e lagin gjith
 faqen e dheut, tue delirune prei fajesh se mkatevet.
 Keto jane uinat e delira, te kujave kie ndenjune Shpir-
 ti i Tinezot e njomin b̄imena te thata me te gjall
 h̄irīt hyinueshimi, e te b̄ite e men̄ise, po i ban te
 15 b̄it e zembrēse Hyit. Ketu asht te liberuemit e ro-
 ben̄ise, ndejesa e mkatevet, mordhia e mkatit, te
 lindunit e shpirtit perser̄i, petiku i bardh, shin̄ji shent
 qi s' hiqet, koç̄i me vot mbe qiellt, te ke-
 naqunit e Parrisit, paitimi i regjin̄i se qiellshime,
 20 dhunitiat e te b̄ivēte zembrēse Hyit. Prashtu te
 da- shunit i Tinezot per misheriene te vete na
 shelbeu ndeper te l̄āmit e te l̄ēmit e te
 perter̄imit te Shpirtit Shind, te silln e derdhi mbi n̄e
 mejaft per Jesu Krishtne, shelbuesin tane, kinese tue
 25 kiene delirune me h̄iri te tinai te jemi bashtinikt,
 sekundrese shpi- nese se jete se jetese.

Mirefill puna e madhe e kaq misterievet do
 qi nde te mbaitunīt festueshimi te Pagezimit, mā
 fort te vemi roe, mos u mengoft shekramentit
 30 vertyteja e viimi per fai e pritese te parroqa-
 nevet.

nevet . Pr'atà tue dasciune me chittune vit tri herefc
 n'cracch , forma teflittet vece gni here me atò fialle :
Ego te baptizo in Nomine Patris , & Filii , & Spiritus Sancti :
 ndò me i f̄f̄ane schip' : *Une te pagheogn*
pr' Emeni t' Atit , e Birit , e Scpirtit Scind . Te keene
 Parrochit mende mos te nderrohet forma , as t' a f̄f̄o-
 ne màa , vece gni here : E ketà as̄a ndobaneu baam :
 persè tue derf̄une viit n'cracch , e tue f̄f̄ane me
 goje del eaman puna , sì te see fiil me baam c̄sch 21
 me viit mbe . In Nomine Patris : Chie si te caale-
 ogn : *Ego te baptizo ✠ In Nomine Patris , ✠ &*
Filii , ✠ & Spiritus Sancti . E mos ù ngut me
 f̄f̄ane ketò fialle disa here pò vece gni here , e ca-
 daal tue folle me goje gni here , e tue beecuem me
 dore tri herefc . Pò tue kiene me gischi , Kinese mbe
 preheni t' Amese , e zija as̄a Kiscia , te banen Nic-
 reit ende te biit t' Atit , chi as̄a ot̄ni chi à mbe
 28 chieat per pune te Pagheamit : e Kihelē m̄steria te
 sciacra te banen mbe vend te beecuem . Tue dasciune
 me s̄tringuem eaconin eliiruem ur̄enogneme , chi
 mbafndaj te pagheohen Niereit mbe vend beecuem te
 Parocchiefe , e me vit te delire marrune prej cronit scia-
 cri , nde mos i ngremoft neudja me baam si te munden .

Kendaj me gi f̄f̄e forze as̄a per t' ù larguem eaconi ,
 chi Malleorete tane scendenognene , e forzo-
 gnene sì me lig , me eaconi te moccimi : vece s̄diine
 cisc pò f̄f̄one . Marre kane ketà gni eacon me
 pagheevem famijat mbe s̄tepii te vetè ; at̄ vè Par-
 rochiani , e i pagheon vece me vit , paa ceremonìa ,
 sicuur pagheohen disa Famuj , chi jane nde fiil te
 morse : e tetiera esape se i bagnene , persè nuk ga-
 tii Ndracula , ndò cummetri : anì nde mos paccin-
 ketà

nevet. Pr' ata, tue dashune me qitune uit tri heresh n' kryq, forma te flitet veçe nji here me ato fiale: *Ego te baptizo in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti*; ndo me i thane shqip: *Une te pagezonj*
 5 *pr' Emeni t' Atit e Birit e Shpirtit Shind*. Te këne Parroqit mende mos te nderrohet forma, as ta thone m̄ā, veçe nji here. E keta asht udob me u bām, perse tue derdhune uit n' kryq e tue thane me goje del zaman puna, si te zē fīll me bām kryq
 10 me uit mbe *In Nomine Patris*: qe si te kallezonj: *Ego te baptizo † In Nomine Patris, † & Filii, † & Spiritus Sancti*. E mos u ngut me thane keto fiale disa here, po veçe nji here e ka dāl tue fole me goje nji here e tue bēkuem me
 15 dore tri heresh. Po tue kiene me gjyqi, kinese mbe preheni t' Amese, e cija asht Kisha, te banen nierezit ende te bīt t' Atit qi asht Zotyni qi a mbe qiellt per pune te Pagezimit; e kinese misteria te shakra te banen mbe vend te bēkuem. Tue dashune me shtringuem zākonin e līruem urdhenonjeme, qi
 20 mbasndai te pagezohen nierezit mbe ven̄d bēkuem te paroqese e me uit te delire, marrune prei kroni t' shakri, nde mos i ngremoft nevoja me bām si te munden.

Kendyi me gjith force asht per t' u larguem zā-
 25 koni qi malezorete tane shendenonjeme e forconjeme si me ligj, me zākoni te moçimi, veçe s' dīne çish po thone. Marre kane keta nji zākon me pagezuem famijat mbe shtepī te vete: aty ve Parroqani e i pagezon veçe me uit, pā çeremonia,
 30 sikūr pagezohen disa famui qi jane nde fīll te morse, e te tiera esapesh i banjene, perse nuk [a] gatī ndrikula, ndo kumetri; ani nde mos paçin
 keta

ketà per scium mott : Famuli jett paa mbaitune per jete : e nuk pò diine temierete se Cummetrija nuk iher per ceremonia , pò vece per Pagheimi . Urzenogneme praa gižževe Priftinet , e Fratinet chi jane Parrochi nd' Arbeni , chi mos te pagheognene màa kesù , pò me gižže ceremonia te Kisce , e secundrese lighia e kessaj : jasà cur te jete famuli nde kohe te morse .

E nde se vece Parrochianever perket me pagheuem prò , nde filia te morse gižž cui , e cu dò , e pligia . Vece asà raconi i urumit , ndò t' Schiaut me mos paghevent mbe te maže nevoje , vece Priftinet e tane . Te chieognene Parrochit me larguem ketà murtaje prej mendese se mprapsueme : Kinesse te derremohet prej Cattolikise ajò pune , chi misori i moccimì paz puscivem nde per goje te Schievet arretoj per te kech te Scirtit .

E Kinesse mbafndaj mos te pagheognene te ditene here , e màa mpos te mežegnete me mecat te Sacilegit , tue perteriim Sciacramentin per se diti , te schiuretognene Parrochit a asà paghevem aj , chi dò meupaghevem . E nde mos muicin me ghežune te vertetene , pò te jene nderdum , para se ta pagheognene me conditione : sicur me žžane (nde mos jec paghevem , une te pagheogn) te i mpognene articuute e Feese , e ligiat e nevoiscima e te Kerstenever , e te i bagnene me gjejiune urzenimit te Scen Pietrit Prinzipi i Apostuijet . Chi te keene menii mca tevet , e per saa mundet , te keene kech per tò me contritione , e te žimptunit se embrese . Asà mbas se elarguene prej vetehi vepera terretat , te nvisce ne armete e se dereitese , Kinesse te mund chiendrognene

keta per shum mot. Famulli jet pā mbaitune per jete e nuk po dīne te mierete se kumetrīa nuk zihet per çeremonia, po vee per Pagezimi. Urdhe-
 nonjeme prā gjithëve priftinet e fratinet qi jane
 5 parroqi nd' Arbeni qi mos te pagezonjene mā keshtu, po me gjithë çeremonia te Kishese e, sekun-
 drese ligja e kesai, jasht kur te jete famulli nde kohe te morse.

E ndese vee parroqanevet perket me page-
 10 zuem pro, nde fill te morse gjithkui e kudo ep li-
 gja. Vee asht zākoni i urumit, ndo t' shkiaut me mos pagezuem mbe te madhe nevoje, vee priftinit
 e tyne. Te qellonjene paroqit me larguem keta
 15 derremohet prei katolikish ajo pune qi mizori i moçimi pā pushuem ndeper goje te shkievet arre-
 toi per te keq te Shpirtit.

E kinese mbasndai mos te pagezonjene te dyi-
 tene here e mā mpos te medhenjete me mkat te
 20 Sakrilegjit, tue perterīm shakramentin per se dyti,
 te shquretonjene parroqit a asht pagezuem ai qi do me u pagezuem? E nde mos muiin me zgiedhune
 te vertetene, po te jene nderdīm, para se ta pa-
 gezonjene me kondicione, sikūr me thane (nde mos
 25 jē pagezuem, une te pagezonj) te i mpsonjene
 artikuite e Fēse e ligjat e nevoishima e te Kershte-
 nevet e te i banjene me gjegjune urdhenimit te Shen
 Pietrit, Principi i Apostujet qi te kēne menī mka-
 tevet e per sā mundet, te kēne keq per to me
 30 kontricione e te dhimptunit se zembrese. Ashtu mbas
 se e larguene prei vetehi vepera t' erretat, te nvishe-
 ne armete e se dereitese, kinese te mund qendro-
 njene

gnene nde ditte te kech cundra Dispotevet, e Kadii-
vet paa drasciune cuur giàa . Te chilognene Upescu-
pignete, chi te iete mbaitune, gi~~ff~~ cisc ur~~ff~~enoime,
e Priftinit chi se ndigiognene, te jene castiguem si
meritognene .

Aspak asct per t' u duruem eaconi i ndem me
eane per cumpaar Turit, ndò scicete : e per ketà
Upescupignete me t' egre te castigognene faitorete .

I te paa eghi~~ff~~une neu i cummitriise, chi rie~~ff~~
prej Pagheimit, vece nder Famulin paghevem, e
30 Paghevessin, nder Famulin, chi mbahet, e te Prin-
dete e tii me atà, chi e mbane, e pagheon acch fort
sctingon, sàa smund me hiim kruschija nder tà: e
mos te happet cumetrija, ò Genija e Scpirtit mbe tie-
ter breei te Geniise, Velaeniise, o Kruschiise se
t~~ff~~ne . A scusc praa te guogn me caperzuem Kete lig
Katoliken: Kinese mos te perdahen atà, chi basckon
gnianija e Fecse, prej se daamit se mendeve te kec-
chija . Vece Schicete mbe te gnefuni te kessaj pune
ezzene trocchie mbocchie tue priscijune kruschiine si
i pelchien veti id tu k'epplighia :

Na pò mreculohemi, se nde per Kiscia t' Ar-
beniise spaame vendn, cu mbahet viit i beccuem,
chi duhet per Pagheimi: as kemi ndiem se kane eaa-
con me beccuem cur~~ff~~ asct coha: ~~ff~~one Parocchianete
se nd' Arbeni smund mbahet croni i Pagheimit si
nde ~~ff~~ee te Romese: e ketà per pune se per ciàs pò
i hippet friga, e tramba e Turchiet . Pr'atà ndiscogne-
me Upescupignete, e Archiupescupignete, Kinese
t' a ghiaagnene mignii prittese se Parrocchianevet, e
per te scepit te i ur~~ff~~enognene meu nkrefune per gi~~ff~~
tesilln Kisce se Parocchiese, nde tezijat festohen mi-
steria

njene nde dite te keq kundra dispotevet e kadīvet pā drashune kūrgjā. Te qillonjene upeshkupinjete qi te jete mbaitune gjithçish urdhenoime, e priftinit qi s' e ndigjonjene, te jene kastiguem si
5 meritonjene.

Aspak asht per t'u duruem zākoni i ndym me zāne per kumpār turit, ndo shkiēte; e per keta upeshkupinjete me t' egre te kastigonjene faitorete.

Ite pāzgidhune neu i kumitrīse qi riedh
10 prei Pagezimit, veçe nder famullin pagezuem e pagezuesin, nder famullin qi mbahet e te prindete e tī me ata qi e mbane e pagezon, aq fort shtringon, sā s' mund me hīm krushqija nder ta; e mos te hapet kumetrija, o gjenija e shpirtit mbe tie-
15 ter brēzi te gjenīse, vellazenīse, o krushqīse se tyne. Askush prā te guxonj me kapercuem kete ligj katoliken, kinesse mos te perdahen ata qi bashkon njanija e Fēse prei se dāmit se mendevet te keqija. Veçe shkiēte mbe te njefuni te kesai pune
20 ecene troqe-mboqe tue prishune krushqīne si i pelqen veti, jo tuk ep ligja.

Na po mrekuillohemi, se ndeper Kisha t' Arbenīse s' pāme vendn ku mbahet uit i bēkuem, qi duhet per pagezimi, as kemi ndiem se kane zā-
25 kon me bēkuem, kur asht koha, thone paroqanete se nd' Arbeni s' mund mbahet kroni i Pagezimit si nde dhē te Romese; e keta per pune se per ças po i hipet friga e tramba e turqet. Pr' ata ndishkonjeme upeshkupinjete e arqupeshkupinjete, kinesse
30 ta gjānjene minjī pritesse se parroqanevet e per te shpeit te i urdhenonjene me u nkrefune per gjithtesilln kishe se paroqese, nde te cijat festohen mi-
steria

steria te Sciacrueme, Cronin e Pagheimit, e per gijj Tescetunden e mafe, ndò mbe ditte r' Erscajese festuoscim, e me te devoccimi scpesctimi te Populit t'a bagnene meu lutine.

Ende Patrevet Missionarevet me revete ciallastii urzenohet: Kinese atà, chi kane annaatin e Parrocchianevet mos te largohen prej asraf.

31 Kinese per Pagheimi mos te n'adal mendiet tegri-fciunit tane, e te dijet dora e fissit, e te Nierevet, ende numeri i viettevet tinevç: coha, e jeta e Martessese, e te Priftiniise si urzenon lighia: e maa fort chi te dijet cusc asat pagheuem, mos te pagheohet per se diti: ka urzenuem Kiscia, chi Parrocchianete te sckruene mbe lettere, postafatt per kete pune, emenat e tane chi jane pagheuem: sicundrese per te vertete gijj cund banet; e mbahet, jasat nde Provincie tane, cù, ndò per te paz diitun, ndò per pritesse te Parrocchianevet mbahet per asgiàa. Archiupescupignete praa, ende Ufescupignete, prej eli te Gischit te bagnene, e te mundognene, chi te keete gijj i filli Parocchian lettren' e vete, mbe te fillt te sckruegnene emenat, e fissete e tane, chi jane pagheuem: ende emenat e Cumparevet mb' at essaapi, chi mpson Rituaal i Romese. Pò atà, chi sdiine me sckruem, te sciucognene Ufescupignete me ciallastii te fort, chi te vene ke Parrocchiani maa i taffrimi, chi di me sckruem: e mos te jessene emenat paa i vum mbe lettere, maa pak t' asckruegnene me dore te huoje.

Per saa perket me pagheuem te biite e Turchiet, fort pò mreculohevi prej pune se ree: se Decretalo lighia te Cunvendit Scend schiuretueffit i gijj tenderecchiunavet, baam per temire, e mpimi te ssa-

steria te shakrueme, kronin e Pagezimit e per gjith te Shetunden e Madhe, ndo mbe dite t' Ershajese festuoshim e me te devoçimi shpeshetimi te popullit ta banjene me u lutune.

5 Ende patrevet misionarevet me te vete çalastī urdhenohet: kinese ata qi kane zanātin e parroqanevet mos te largohen prei zyrash.

Kinese per Pagezimi mos te na dal mendiet te grishunit tane e te dijet dora e fisit e te nierezet, 10 ende numeri i vietevet tineve, koha e jeta e martesese e te priftinīse si urdhenon ligja; e mā fort qi te dijet, kush asht pagezuem, mos te pagezohet per se dyiti. Ka urdhenuem Kisha, qi parroqanete te shkruene mbe letere postafat per kete pune 15 emenat e tyne qi jane pagezuem, sikundrese per te vertete gjithkund banet e mbahet jasht nde provincie tane, ku ndo per te pādītun, ndo per pritesse te parroqanevet mbahet per asgjā. Arqu-peshkupinjete prā ende upeshkupinjete, prei zelli te 20 gjyqit te banjene e te mundonjene, qi te kēte gjithisilli paroqan letren e vete, mbe te sillt te shkruenjene emenat e fisete e tyne qi jane pagezuem, ende emenat e kumparevet mb' at esāpi qi mpson Rituāll' i Romese. Po ata qi s' dīne me shkruem, 25 te shukonjene upeshkupinjete me çalastī te fort, qi te vene ke parroqani mā i t' afrimi qi di me shkruem, e mos te jesene emenat pā i vum mbe letere, mā pak ta shkruenjene me dore te huoje.

Per sā perket me pagezuem te bīte e turqet, 30 fort po mrekuullohemi prei pune se rē, se dekreta o ligja te Kunvendit Shend, shquretuesit i gjith te nderequnavet, bām per te mire e mpsimi te sa-

ne Provincie, tati i kane harruem cach fort, sicur
mos te i scgnine baam cuur. Pò tue kiene lighiat e
Romese cacchie te delira e te Scendoscia, paa læ,
e paa ndogn faj, chi gixxeve i duhet me i beganissu-
ne me ombre te barxe, e me ndere te devoccimi:
me te nzetit te elit Hainvescimi te blizen Ciobante
e Scirtinavet me paguem te kecchien e te paa giegju-
nit mbe Mescetaarete, chi ketà Decrete ketu poset
sckruem s'leftognene me mbaitune.

DECRETI

I CUNVENDIT SCIACRI I SCINDIT UFFITII

Ndrecchiune Upescupit e Eatrimese, chi
mos te pagheohen Turit. Sckruem nde
kattrete ditte. Ma it nde viett gniaj
mije giasct cint e kattr xiet. 1641.

EAaconin e kecchi, chi kane vum Turit me Ispune,
chi te pagheohen famijate tene uper tierr, ve-
ce meu i sckuem era e kecchie, ende chi mos te i ha-
ne bisciat: pò sicur asct gni casce e nasseme, ke-
setu biè per lig Upescupignevet me sciuchivem kes-
saj pune, hem tue castiguem Mescetaarete hem tue
caleuem me te bute Turchiet si a puna: per se Scirti
Scend, chi nuk merret paa mende te Kiscese as ve-
peron, as proxon: Kinesse te fiellene me dasciunc te
mirete, e hürin etii me lighierate te buta, e me fial-
la r' ambla.

25

*A mundet meu pagheuem Famuli i Turchiet vece
per pune chi mos te chielbet me lakerxi, ndò me mai-
sctrimi?*

D E-

ne provincie, tashti i kane harruem kaq fort, sikur
 mos te ishnjine bām kūr. Po tue kiene ligjat e
 Romese kaqe te delira e te shendosha, pā lye
 e pā ndonj fai, qi gjithëve i duhet me i beganisu-
 5 ne me zembre te bardhe e me ndere te devoçimi;
 me te nxitit te zelli t hyinueshimi te blidhen çobante
 e shpirtinavet me paguem te keqen e te pājegju-
 nit mbe meshetārete qi keta dekrete ketu posht
 shkruem s' leiftonjene me mbaitune.

10

DEKRETI

I KUNVENDI T SHAKRI I SHINDIT UFICI

Ndrequne upeshkupi te Zatrimese qi
 mos te pagezohen turit. Shkruem nde
 katrete dit te mait, nde viet njai
 15 mije gjashtçint e katredhiet [e nja] 1641.

Z ākonin e keq qi kane vum turit me lypune,
 qi te pagezohen famijat e tyne jo per tieter, ve-
 çe me i u shkuem era e keqe ende qi mos te i ha-
 ne bishat, posikur asht nji kafshe e ndyme, ke-
 20 shtu bie per ligj upeshkupinjevet me shukiuem ke-
 sai pune, hem tue kastiguem meshetārete, hem tue
 kallezuem me te bute turqet, si a puna, perse Shpirti
 Shend qi nuk merret pā mende te Kishese as ve-
 peron, as prodhon, kinese te siellene me dashune te
 25 mirete e hīrin e tī me ligjerate te buta e me fia-
 la t' ambla.

*A mundet me u pagezuem famulli i turqet veçe
 per pune qi mos te qelbet me lakerdhī, ndo me mai-
 shtrimi?*

DE-

1 tashti] tacti; 15 katredhiet e nja 1641] kattr çiet 1641 (Malaj 1998 153); 17
 tieter] tietr; 18 me i u] meu i

DECRETI

I CUNVENDIT SCIND.

NDe e giasà ditt te Brämüt pari mbe viett gnij
 mije giasà cint gnijet, e pefs. Cunvendi Scind
 Schisretuessi i giŕŕeve blieŕunë perpara Papese. Ke-
 tii kiene ŕane do lettera r' Archiepsckupit r' Ntivaa-
 rit, nde rezija lutehi meü dischiaruem ketò fialla :
 Amünd ŕctiren Mescetarete. [tue i ngremuem Turit]
 33 me pagheuem famijat e tñe, id chi te i bagnene te
 kerŕtene, pò per scendete te corpit; ende mos te chiel-
 ben, mos r' i hanc. Uku, mos r' i mundign ŕctiginija,
 as mos r' ubii smunda e ŕcut. ð vijen athere me i pa-
 gheuem me rrene, tue chittune viit, e mos me ŕŕane
 me goje ketò fialla: Ego te baptizo &c.

V. respondue Cunvendi Scind, se id per sè Pa-
 gheümi aŕt dera i giŕŕ Sciacramentavet, e te re-
 ŕuem te fort i Feese, as per ci dò duhet meü ŕctir-
 ne, ndò me rreetune.

CREU. I T R E T T I.

Se Krefmuemit.

NDaj Sciacramentit e Pagheümit vee Kreümimi,
 kesà riefctitune mbaŕck, chi me Pagheümi
 leegame per ŕdñiti mbe jete r' amesciveme, e me 26
 Kreümimi bahemi gatii per luŕte, atŕ lahemi n' fai-
 jesc, ketù ferzohemi me virtate. Kendxi u baam e te
 forte mbe luŕte, ngufcelluem me mehlemi te hiirit
 Hsinveŕcimi, nuk drueme facchien e helmuem te

F j i

Giar-

DEKRETI I KUNVENDIT SHIND

- N** de e gjasht dit te brymi~t pari mbe viet njai
mije gjashtçint njizet e pes. Kunvendi Shend,
5 Shqyretuesi i gjithëve, bliedhune perpara Papese. Ke-
tī kiene dhane do letera t' arqupeshkupit t' Ntiva-
rit, nde te cija lutehi me u diskia ruem keto fiala:
A mund shtiren meshetarete – tue i ngremuem turit –
me pagezuem famijat e tyne, jo qi te i banjene te
10 *kershtene, po per shendete te korpit ende mos te qel-*
ben, mos t'i hane uku, mos t'i mundinj shtrigjinija,
as mos t'u bī smunda e dheut; a vijen athere me i pa-
gezuem me rrene, tue qitune uit e mos me thane
me goje keto fiala: Ego te baptizo etc.
15 U respondue Kunvendi Shind se jo, perse Pa-
gezimi asht dera i gjith shakramentavet e te re-
fyem te fort i Fēse, as per çido duhet me u shtiru-
ne, ndo me rrëitune.

KREU I TRET I

- 20 Se Kresmuemit

- N** dai shakramenti~te Pagezimit vē Krezmimi,
keshtu rieshtitune mbashk, qi me Pagezimi
lēnjme per sę dyiti mbe jete t' ameshueme e me
Krezmimi bahemi gatī per lufte, aty lahemi n' fa-
25 jesh, ketu forcohemi me virtyte. Kendyi u bāme te
forte mbe lufte, ngushelluem me mehlemi te hīri~t
hyinueshimi, nuk drueme faqen e helmuem te
F ji gjar-

23 se dyiti] fadyiti; 25 forcohemi] ferzohemi

Giarpënit i moccimit: per sè me nee asçt i maꝑi εot, e virteteja e maꝑeja etit, chi ncapin armete, e schiastin ndore, Kinese te ngrihet mbe ndime tane.

As cui ep lighia me Kreemuem, vece Upefckupit, maa fort cur visiton Diocesen e vete; e me Kreemuem nde Kifcie te Parochiese, e idò scetpavet, ndò ngietej, nde mos i ngremoft nevojeja me baam ndrëscej. E perpara te dergogn fiallene Parrokut, tue i kallem ditne, chi dò me Kreemuem, e Parrocchiani te leccitgn Populit te bahet gatii me scentenii me perane ꝑunitiite e Scirt Scind, e te chielognene me e marre me te delire, e paa mcat mbe Scirt.

Atà, chi jane per te u Kreemuem te keene menden aman me eghieꝑune mire te kecchit, e temirit; as te jene ndene e scet victt.

33

Te veene roe Parrochianete, chi atà, chi gni here jane kiene Kreemuem nde vogelii, mos te Kreemohen per se dëiti pë harrimi, ndò per te paa diitun, si here here banet, anì biine nde mcat te Sciacrilegit, tue u Kreemuem perferiju.

Cusc te jeete i maꝑ, mos te paghesohet paa u refsem perpara, [nde mos sundoft nevoja ndrëscej] maa pak te peendohet me mende, e me embre; Kinese per pune te mcatvet, mos te jeeti Scirti paa passune fruitin e Sciacramentit. Te chielognene giꝑꝑ atà, chi kane cuideffin e Scirtinavet, mos te barrohet kiò lighia e scendecime nde ꝑee tane; pò te mbahet si giꝑꝑ cund me ndere, e me devorione.

Cummetri, chi mbà famulin te jete Kreemuem perpara. As jane per te laane Turit, ndò Schismatici me mbaitune cand: per sè vece Tekerfavenet, chi jane Cattolichi i biè per lig: e zija lighie sicur

mba-

gjarpenit i moçimit, perse me nē asht i madhi Zot e virtyteja e madheja e tī qi nkapin armete e shqytin n' dore, kinese te ngrihet mbe ndime tane.

Askui ep ligja me krezmuem, veçe upeshkupit, mā fort kur viziton dioçezen e vete e me krezmuem nde kishe te paroqese e jo shtepiavet, ndo ngjetei, nde mos i ngremoft nevojeja me bām ndryshei. E perpara te dergonj fialene parrokut, tue i kallezuem ditne qi do me krezmuem e parroqani te lēçitnj popullit te bahet gatī me shentenī me perzane dhunitite e Shpirt Shind e te qellonjeme me e marre me te delire e pā mkat mbe shpirt.

Ata qi jane per te u krezmuem te këne menden zaman me zgiedhune mire te keqit e te mirit, as te jene ndene e shtat viet.

Te vëne roe parroqanete, qi ata qi nji here jane kiene krezmuem nde vogjelī, mos te krezmohen per se dyiti per harrimi, ndo per te pādītun, si here-here banet, ani bīne nde mkat te Shakrilegjit, tue u krezmuem perseriu.

Kush te jēte i madh, mos te krezmohet pā u refyem perpara – nde mos sundoft nevoja ndryshei – mā pak te pëndohet me mende e me zembre, kinese per pune te mkatevet mos te jēt shpirti pā pasune fruitin e shakramentit. Te qellonjeme gjith ata qi kane kuidesin e shpirtinavet, mos te harrrohet kio ligja e shendeçime nde dhē tane, po te mbahet si gjithkund me ndere e me devocione.

Kumetri qi mba famullin te jete krezmuem perpara. As jane per te lāne turit, ndo sqismatiqi me mbaitune kand, perse veçe te kershtenevet qi jane katoliqi i bie per ligj, e cija ligje sikūr
mba-

45

mbahet gjithëkund paa hille, ashtu ndër nee te keete forzen e pushtetese.

27

Gienija e Scpiritit, o Cummetrija mb'essapi te Pagheimit shtingohet, acchie sàa, chi vece ndër t'à, chi Kremonhet, e Kremon, e Te prindet te tii: ndër t'à, chi mbahet, e mbà, e me Prindet etii, chi asht mbaitune: e màa mos te caperzegne. Nde ketà essap te dijese cattolike te centrògnene gjithë, tue ngullune giurmat'nde vertete te forte. Pò te ruhen Bariite e Scpirtinavet për pune te Cummetriise, nde mos u shkandalizoft Schiau, chi asht Schismatik, chi kaa për saacon me vum barra teranda kravet e huoje, pò me ghashti te vete fdo me e luitune.

35

Ende se Parrochianevet biè për lighie, e mirefiat jane detuer me shkruem nde lettre, o libri emenat e tane, chi jane kiene Kremuem, e pagheuem: pò për sè nde ketà cohe te mottit te peshatit sciùm Parochi sdiine me shkruem. Mos te chiesseme nd'vinderfet, chi kemi derzune mbe ketò Decreta: thomi, e lusme mbe Tensione Archiupeshkupignete, e Upeshkupignete, chi për nevoje te tere te ketii motiti, te sciuchiognene, chi te jene shkruem emenat mbe libri id vece te Pagheuemever, e te Kremuevet; pò ende te Cumparevet, e Ndriculavet, E cu asht saaconi i kech me mos i shkruem, te chielognene me essapi te mace, chi kane, te hicchiet për Arbenit cës dammi, e umbarogn puna, e lighia e scendecemeja.

CREU

mbahet gjithkund pā hile, ashtu nder nē te kē-
te forcen e pushtetese.

Gjenija e shpirtit, o kumetrija mb' esapi te
Krezmimit shtringohet aqe sā, qi veçe nder
5 ta qi krezmohet e krezmon e te prindet te tī,
nder ta qi mbahet e mba e me prindet e tī qi
asht mbaitune e mā mos te kapercenje. Nde keta
esap te dijese katolike te çentronjene gjithë, tue
ngulune gjurmat nde vertete te forte. Po te ruhen
10 barīte e shpirtinavet per pune te kumetrīse, nde
mos u shkandallizoft shkiau qi asht sqismatik qi
kā per zākon me vum barra te randa kravẽte huojë,
po me gishti te vete s' do me e luitune.

Ende se parroqanevet bie per ligje e mire-
15 fill jane detuer me shkruem nde letre, o libri eme-
nat e tyne qi jane kiene krezmuem e pagezuem,
po perse nde keta kohe te motit te peshtieill shum
paroqi s' dīne me shkruem. Mos te qeseme nd' uit
ndierset qi kemi derdhune mbe keto dekreta, tho-
20 mi e lusme mbe Tenezone arqupeshkupinjete
e upeshkupinjete, qi per nevoje te zeze te ketī mo-
ti te shukionjene, qi te jene shkruem emenat
mbe libri jo veçe te pagezuemevet e te krezmue-
vet, po ende te kumparevet e ndrikulavet, e ku
25 asht zākoni i keq me mos i shkruem, te qello-
njene me esapi te madhe qi kane. Te hiqet prei
Arbenit k̄y dami e t'u mbaronj puna e ligja
e shendeçemeja.

KREU

KREU I KATERI

Se Pëndesese

- K**aqe e lige asht natyra e nier̄ut, ndonese
 te jete forcuem me Pagezimit e me Krezmi-
 5 mit, rethueme me kaqe meterize te h̄rave`t hyin-
 ueshime, perse asht hiekune prei vogjeliet me b̄am
 keq, bie pro nde laq te Dīallit e nde robinji-
 n̄i te mkatit. Po Hyi perse asht i dashuni fisnik e
 mishierershimi, tue njofune traitimin tane, se jemi
 10 b̄am n' bote prei vist̄ari se misheriere se t̄i nde
 shakrament te P̄ndesese po na ep barina te rea;
 e tue pas r̄am nde mkat mbas Pagezimit çohemi, e
 siellemi nde preheni t' At̄i t' Poshtueshimi, i silli shen-
 doshin ata qi p̄ndohen me gjith zembre.
- 15 Po perse mkatete b̄am mbas Pagezimit lahen
 me shakrament te P̄ndesese, e sik̄ur gjith kemi
 te madhe nevoje per keta, perse me shum arresenje
 fijenjeme; ashtu nde kohe te lotueshime ata, kuive
 i perket pushteteja, kane per te pasune dijene, nde
 20 mos te holle, m̄a pak ashtu nde esap te ve-
 te, kinese te p̄nduemite mos te bdiren m̄a fort
 se te shelbehen. Pr' ata thomi e l̄çitnjime ar-
 qupeshkupinjevet e upeshkupinjevet mbe shkafe
 te Krishtit, qi te shukonjene mone e te p̄adijese,
 25 e para se t' apne kui test̄ir, ndo esapin e refyemit
 – qi veçe atyne qi jane per ta, duhet dhane – sik̄ur
 jane detuer e per misheriere te kershtenimit, te
 mundohen me i mpsuem kafshat m̄a te nevoishima,
 e piesat se te kienit te ket̄i shakramenti.
- 30 Ende askush mos te vehet me refyem, nde mos
 d̄it

diit me folle mendese formene e teçghizmit, chi asçt nde Rituali Romani; e nde mos e zaaccin per dës muoje mbas se leecitunit i ketii Concili nde Sinodi te Diocelevet, te jene suspenduem prej effapit se Refessit. Mos te laane Bariite paa goditune kete nevoje, e te castigognene si duhet pritressen' e Refuesset.

Pò per sè prej se paadiitunit se çafsciavet Hëinvescime smund keet i Carundassi arresëe me sciosciune Scipirtin ndò conscienzen e vete, as meu refsem si duhet. Urçeuogneme giffëve Refessite, chi te mpfognene Populit Urçenimite e Hëit, e te Kiscese: ende me psetune atà, chi vignene meu refsem per giffë tesia mecat murtaar, e te indimognene me gni effapi t' udob, e testeheri tenkççiellete.

29

Nieriju, chi gni here asçt deliirune nde per te laamit e Pagheimit, mbas se te hiigne nde viette t' arreseut, e felighiet me faj te mecatit volundetscimi, pastrohet me Peendesse vece: tue mos kiene tieteri dermani per mecatet mbas Pagheimit. Prò si te rriigneme mbe kohë t' arreseut, e ççomi se ske mi mecat, nghignehemi vet veti, e me nee nuk asçt e verteteja: prasçtù mb' at cias, chi kemi dijen e vertetese, jemi nde ne lighie te Sciacramentit i Peendesse, meu deliirune prej fajesc se mecatevet. Mirësia kejò nevoja e lighiese te scendecime, sicuur me te maçe te mbaitunit lutet [chi tue anecuem caleogninç] kesçtù nde Provincie tane u prisçi prej çaconit se prapçtuemi, e çaman u farve, tue mos passune çaconin gaati ascusc, chi para se te rriigne nde e giasçt mbe ççiet, tet mbeççiet, e gniçet viecc t' affrohet meu refsem.

37

As Parocchianete [chi asçt maa kech] nuk ççone

ne

dīt me fole mendesh formene e te zgjidhmit, qi asht
nde Ritualli Romani, e nde mos e zāçin per dÿ
muoje mbas se lëçitunit i keti konçilli nde sinodi
te dioçezevet, te jene suspenduem prei esapit se re-
5 fyesit. Mos te lāne barite pā goditune kete nevo-
je e te kastigonjene si duhet pritesen e refueset.

Po perse prei se pādītunit se kafshave t hyin-
ueshime s' mund ket i katundasi arresye me shoshu-
ne Shpirtin ndo konshencen e vete, as me u refyem
10 si duhet. Urdhenonjeme gjithëve refyesite qi te
mpsonjene popullit urdhenimite e Hyit e te Kishese
ende me pyetune ata qi vinjene me u refyem per
gjithtesill mkat murtar e te i ndimonjene me nji
esapi t' udob e tefteheri te nkthiellete.

Nieru qi nji here asht delirune ndeper te
lāmit e Pagezimit, mbase te hñje nde viete t'
arreseut, e felligjet me fai te mkati t' vollundet-
shimi, pastrohet me Pēndese, veçe tue mos kiene
tieteri dermani per mkatet mbas Pagezimit. Pro si
20 te rrinjeme mbe kohe t' arreseut e thomi se s' ke-
mi mkat, nginjehemi vetveti, e me nē nuk asht e
verteteja; prashtu mb' at ças qi kemi dijen e
vertetese, jemi ndene ligje te shakramentit i Pēn-
desese me u delirune prei fajesh se mkatevet. Mi-
25 refill kejo nevoja e ligjese te shendeçime, sikur
me te madhe te mbaitunit lutet – qi tue anekuem
kallezonjme – keshtu nde provincie tane u prishi prei
zākonit se prapshtuemi e zaman u farue tue mos
pasune zākonin gāti askush qi para se te rrñje
30 nde e gjashtmbedhiet, tetmbedhiet e njizet vieç
t' afrohet me u refyem.

As paroqanete – qi asht mā keq – nuk tho-
ne

10 Urdhenonjeme] Urçeuogneme (Malaj 1998: 153); 14 te fteheri] te
fteheri (Radoja KA²: 28)

ne atone; chi jane nde periculi te morse meu deliiru-
ne me ketà Sciacramenti te Peendessese. Kendaj del
dammi i Scpirtinavet peshielune me diekicchii te
aaconit tendescimi. Pr' atà tue dasciune me ndalle
kach te kech: urfenogneme Parocchianevet, Kine-
se mbisndaj [paa sciam cund mahane] te sstringo-
gnene asitù mafckuit, si femenat meu refsem sàa te
rriignene mbe cohe, chi munden me eghieune te-
mirete, e me larguem te kecchit. Avisogneme ende
Upeschupignete, chi te fckullune prej ranzet tem-
biella prej aaconit se kech, e te berechiesene are-
ne e Tineot me tervoitunit mir, e te mbeltueni
te kessaj lighie se paa droe.

Atà, chi paa lig mbane giaan e huoj, e leb-
dohen, e ghezohen nde trascighimi te mundimevet,
e begattiavet te huoja, mos te eghien mbe te re-
fuevit paa nkffsem giaan, chi kane marre te ot-
tit: e nde mos paccin prej vobeiet, si t' a nkff-
gnene, te bagnene gni amanat menkffsem cur te
jane teott me passune me fsè. Fort Refessit sieg-
ne, e me te mafe perricul te vet, e t' atone, chi
vignene meu refsem, chi paa cuituem mire, e mba-
le eghien atà chi jane detuer me nkffsem giaan
e huoj, tue u chittune peendessa te liga t' agnini-
mevet, t' urattavet, e tetiera maa te lea, cur atò te
eghime s' uviiegnene giàa per temire, e maa fort
ngassene me permatenuem, e bagnene Scpirtit gni
dam te fort per at jete te paa fossune.

38

Pò per sàa Kaleion Concili i Trentit: se peen-
dessat e te Refemevet, fort i largognene prej mcatit;
e sicuur me kiene gni free essapognene Scpirtin. Tue
dasciune me ndalle prittessen e dammatore te Niereiet,
chi

30

ne atyne qi jane nde perikulli te morse me u delirune me keta shakramenti te Pēndesese. Kendyi del dami i shpirtinavet peshtuellune me diekeq̄i te zākonit te ndȳshimi. Pr' ata, tue dashune me ndale
 5 kaq te keq, urdhenonjeme paroqanevet, kinese mbasndai – pā shtīm kund mahane – te shtringonjene ashtu mashkuit, si feminat me u refyem s̄a te rrinjene mbe kohe qi munden me zgiedhune te mirete, e me larguem te keqit. Avisonjeme ende
 10 upeshkupinjete, qi te shkulinē prei ranxet te mbiella prei zākonit se keq, e te bereqesene arene e Tinezot me te ruoitunit mir e te mbeltuem te kesai ligje se pādroe.

Ata qi pā ligj mbane gjān e huoi e leb-
 15 dohen, e gexohen nde trashigimi te mundimevet e begatiavet te huoja, mos te zgidhen mbe te refuemit, pā nkthyem gjān qi kane marre te zotit; e nde mos paçin prei vobeziat, si ta nkthenjene, te banjene nji amanat me nkthyem, kur te
 20 jene te zot me pasune me se. Fort refyesit fienjene e me te madhe perrikull te vet, e t' atyne qi vinjene me u refyem, qi pā kuituem mire e mbare zgidhen ata qi jane detuer me nkthyem gjān e huojē, tue u qitune pēndesa te liga t' anjini-
 25 mevet, t' uratavet e te tiera mā te lea, kur ato te zgidheme s' u vijenjene gjā per te mire e mā fort ngasene me permkatenuem e banjene shpirtit nji dam te fort per at jete te pāsosune.

Po per s̄a kallezon Konçilli i Trentit: se pēndesat e te refyemevet, fort i largonjene prei mkatit; e sikūr me kiene nji frē e saptonjene shpirtin. Tue dashune me ndale pritesen e damatore te nierezet,
 30
 qi

chi saman prittognene me mbaruem peendessene cuur ,
 e tue sittuem veti meniin e Tinesot , lesciognene frec-
 nin te kecchiavet , e biine màa udob nde mcat . Ur-
 ÷enogneme Parocchiet , e gi÷÷ Refæesset te jene me
 ketà t' i÷uni , tegri , e te paa miscieriere , e chi mos
 t' aghi÷in prej mcatesc , ndiere se nuk paguegnene
 giaan , chi Tinesot jane detæruem cur jane refæem ,
 e te paitognene Giæchin Hæinvescimi me tembarue-
 mit se peendessese . Ur÷enogneme ende gi÷÷eve Re-
 fæesset , chi t' appene paa giàa , atà chi paa giàa e
 muorne , as mos te guzognene me læpune , cisc dò
 te jete , atæne chi jane , ndò kane per t' u refæem ,
 mos te felighien me mcat te simoniise , chi per te
 scivemite e Niereset sckon si murtaja nde per te biite
 e tebieteretit .

C R E U I P E S T I .

Ss' Eucaristiese .

TUe kiene deliirune n' mcatesc me Sciacramenti
 te Peendessese , t' affrohemite Sciacramentite Eu-
 charistijese , tue passune me ÷embre te paa faii per te
 marre nde vetehen Chingnia e paa pallavii , chi cu-
 lotet nder lulla , tue passune per t' uschiæem me giel-
 la te sciacra te Corpit i Crisctit nde Scendenije , e
 nde te dercite . Tue kiene kææ Sciacramenti i màa i de-
 gniscimi se gi÷÷ tetiera , ngufselimi , e te canacchiu-
 nit e mendevet te kerstenevet , nde te fillt sciocchie-
 nohen maa te nalta , me te maa ugneta cascia t
 kessaj jete , me puna te chieæscima ngnitten , e nde-
 ne facchie te bukesse , e te venesse , vet Kriscti gni-
 ment , i verteti Hæj , i verteti Nierii , chi na permen-

G den

qi zaman pritonjeme me mbaruem pēndesene kūr
 e, tue fituem veti menīn e Tinezot, leshonjeme frē-
 nin te keqia vet e bīne mā udob nde mkat. Ur-
 dhenonjeme paroqet e gjith refyaset te jene me
 5 keta t' idhuni t' egri e te pāmisheriere e qi mos
 ta zgidhin prei mkatesh, ndierese nuk paguenjeme
 gjān qi Tinezot jane detyruem, kur jane refyem,
 e te paitonjeme gjyqin hyinueshimi me te mbarue-
 mit se pēndesese. Urdhenonjeme ende gjithëve re-
 10 fyeset, qi t' apene pā gjā, ata qi pā gjā e
 muorne, as mos te guxonjeme me lypune, çishdo
 te jete, atyne qi jane, ndo kane per t'u refyem,
 mos te felligjen me mkat te simonīse qi per te
 shuemit e nierezet shkon si murtaja ndeper te bīte
 15 e te bierretit.

K R E U I P E S T I

S' Eukaristiese

T ue kiene delīrune n' mkatesh me shakramenti
 te Pēndesese, t' afrohemi shakramenti t' Eu-
 20 karistijese, tue pasune me zembre te pāfai per te
 marre nde vetehen kinnjin e pāpallavī qi ku-
 llotet nder lula, tue pasune per t' ushqyem me gje-
 lla te shakra te korpit i Krishtit nde shendenije e
 nde te dereite. Tue kiene kŷ shakramenti mā i de-
 25 njishimi se gjith te tiera, ngushellimi e te kanaqu-
 nit e mendevet te kershtenevet, nde te sillt shoqe-
 nohen mā te nalta me mā të unjeta kafsha te
 kesai jete, me puna te qiellshima nnjiten e nde-
 ne faqe te bukese e te venese, vet Krishti nji-
 30 ment, i verteti Hyj, i verteti Nierī qi na permen-
 G den

24 mā i] i maa i; 25 ngushellimi] ngufcelimi; 27 mā te] te maa

39 den merrecuile e vete vertetscim atë me mife , e me Scirtti afët . Kiò afët gofta e mažeja e prescia-cra , cù affrohem i nde per fëteku te munduemi te keffaj jete , mos te jessime mb' uže , e te forzohemi prej fsoje fi luani , chi chiet eiarman , Kinefe te tmee-rogn Diaali prej nefe . Kiò afët buka , chi fdrippi prej chielit , e kaa me vetehe gířř te canacchiunit , e gířř te aante te Sciefe , me vertët te cui ezzime ndier nde malli te Hëit , i filli afët labdi i t' aržunit , e lumenija e paa foffune , per tezilt kemi per pengu te vertetfcimin feiacramentin Euchariftiefe .

Pò tue kiene per lig , Kinefe te provogn Nierii vet vetehe , anì te hane afsò buke ; mos te perpiine me atà gířchin e tedennuemit amescivemi . Te fcicognene Bariite e Scirtinavet , Kinefe te cunghet Populi me te deliire te corpit , e eaman me paftrii te Scirtit ; me frighe , e me trambe t' affrohen keffaj gieale fe chieafcime , tue u nghígnune id me mbrumi te vietteri , as me mbrumi te mcatit , pò me pokaccie te barže fe vertetefe , e te fcendeniife .

Maa pak fe gni here nde viett gířř atà , chi jane te fefcimi prej Pafeket te cunghen nde Parocchie tevete , mbas chi jane refem . Pò atà , chi prej fe řřatit fe eembrese kane harruem mōngrane bukne e Tinciot , te i diketognene Upesckupit , fi atà chi skane giegiune urženimevet e Kifcefe , Kinefe te i mneerogn me cenfura te Kifcefe . Te ruoignene prò Parocchit mos te jene veti mb' at faji te pritteffefe , chi ngnitet te fefcimevet .

E mos te jessene [ficuur afët eaconi i ndžřfcimi nde Provincie] Dielte ndò valciat , paa u cunghem , e paa u refem per fcium mot , mbas chi ja-
ne

den merrekuite e vete vertetshim aty me mish e me shpirti asht. Kio asht gosta e madheja e preshakra, ku afrohem i ndeper shteku te munduemi te kesai jete, mos te jeseme mb' udhe e te forcohem i
 5 prei soje si luani qi qet ziarmn, kinese te tmëronj Diälli prei nesh. Kio asht buka qi sdripi prei qiellit e kã me vetehe gjith te kanaqunit e gjith te ante te shiese, me vertyt te kui ecime ndier nde mali te Hyit, i sillu asht labdi i t' ardhunit
 10 e lumenija e pãsosune, per te cillt kemi per pengu te vertetshimin shakramentin E`ukaristiese.

Po tue kiene per ligj, kinese te provonj nierĩ vetvetehe, ani te hane aso buke, mos te perpĩne me ata gjyqin e te denuemi t ameshuemi. Te shikonjene barĩte e shpirtinavet, kinese te kungohet pullu me te delĩre te korpit e zaman me pastrĩ te shpirtit, me frige e me trambe t' afrohen kesai gjelle se qiellshime, tue u nginjune jo me mbrumi te vieteri, as me mbrumi te mkatit, po me po
 15 kaçe te bardhe se vertetese e te shendenĩse.

Mã pak se nji here nde viet gjith ata qi jane te fëshimi prei Pashket te kungohen nde paroque te vete, mbas qi jane refyem. Po ata qi prei se thatit se zembrese kane harruem me ngrane bukne e
 25 Tinezot, te i diketonjene upeshkupit, si ata qi s' kane gjegjune urdhenimeve te Kishese, kinese te i mnëronj me çensura te Kishese. Te ruoinjene pro parroqit mos te jene veti mb' at faji te pritesese qi nnjitet te fëshimevet.

30 E mos te jesene – sikur asht zãkoni i ndydhshimi nde provincie – dielte ndo vashizat, pã u kunguem e pã u refyem per shum mot, mbas qi jane
 ne

ne riim mbe cohe, chi munden meu cinguem. Giſſe-
ve præa, cuive perket ciobaniin e Scpirtinavet urſe-
nogneme: Kineſe te mpſognene Dielte, e vaſciat per
eſſapin te ketii Hæinveſcimi Sciacramenti ſi, e ſi; ſi-
cundreſe e ſcioffene ſe marrene veſc, per pune te
Criſtit, i ſilli aſt ndene facchie te bukeſe gniment,
e vertete gial me miſci, e me ſcirti; ende giſſe ugnii
aman per giſſe teſija ſſermija te Kemaineſe Scind,
pò ſi beſſon, e mba Kiſcia e Romefe, e me ketà giſſe
cund ka jane Kiſciat. Ende ſicuur cuſc t' affrohet i
paa paſtruem me embre, e me miſci, bdirot, e bahet
i paa degni me ngrane mbe ſofre te Criſtit; keſtù
endè bahet i degni meu daam prej ſi mbe jete te jeteſe.

Pò per ſè jemi raam nde kohe te kechie, na
ſembet, ſe e Scendenuſcimeja Eucariftia ſmund ru-
het nde Kiſcia te Parochiavet me te degne ndere,
e me te nderſcime beganie chi duhet: prò maa fort
aſt per t' u chiaam me giak te embreſe, ſe diſſa Pa-
rocciani paa draſciune cund, vece per priteſſe, ndò
per te marr, cur ſcpiene kete Sciacrament reſemuvet
ſchognene paa ate devotione, hattari, e ndere te pru-
gnete, chi munden me jabaam. Pr' atà urſenogne-
me giſſe Parochiet, chi cur e ſcpiene Sciacrament
te vuſcen me kotte, e me ſtole, chi t' uperriret prej
chiafet perpara: e cu s' aſt perricu, t' u priin maa
pak gni Nierii me chirii ndeune, nde mos maa ſciùm;
e me aa te vogle tue ſſane hinne, ndò pſalme.
Kemainen Scend t' aſcpiene nde Pixide o kaſcend mbe-
luem me vele te deliire, tue mbaitune te de due-
ret perpiecune perpara krahonorit; e keſtù devotſim
te ſcpiene Sciacramentin. Te keene ende gn' ane me
viit beccuem, e Ritualin e Romefe; eſſapin e cui kane
me mbaitune ſial, per ſialla. G j i Pò

ne rīm mbe kohe, qi munden me u kunguem. Gjithëve prā, kuive perket çobanīn e shpirtinavet urdhenonjeme, kinese te mpsonjene dielte e vashizat per esapin te ketī hyinueshimi shakramenti si e si, si-
 5 kundrese e shofene se marrene vesh, per pune te Krishtit, i sillti asht ndene faqe te bukese njiment e vertete gjall me mishi e me shpirti ende gjith unjī zaman per gjith te cija thermija te kemainese shind, posi beson e mba Kisha e Romese, e me keta gjith-
 10 kund ka jane kishat. Ende sikūr kush t' afrohet i pāpastruem me zembre e me mishi, bdirect e bahet i pādenji me ngrane mbe sofre te Krishtit, keshtu ende bahet i denji me u dām prei si mbe jete te jetese.

Po perse jemi rām nde kohe te keqe, na
 15 dhembet, se e shendenueshimeja Eukaristia s' mund ruhet nde Kisha te paroqavet me te denje ndere e me te ndershime beganie qi duhet, pro mā fort asht per t'u kiām me gjak te zembrese, se disa parroqani pā drashune kund, veçe per pritesë, ndo
 20 per te marr, kur shpiene kete shakrament te semuvet shkonjene pā ate devocione, hatari e ndere te prunjete qi munden me ja bām. Pr' ata urdhenonjeme gjith paroqet qi kur e shpiene shakramentin te nvishen me kote e me stolle qi t'u perriret prei
 25 qafet perpara e, ku s' asht perrikull, t'u prīn mā pak nji nierī me qirī ndezune, nde mos mā shum e me zā te vogle tue thane himne, ndo psalme. Kemainen Shend ta shpiene nde pikside o kalshend mbe-lluem me velle te delire, tue mbaitune te dŷ durret perpiekune perpara krahanorit; e keshtu devotshim
 30 te shpiene shakramentin. Te kēne ende nj' ane me ui t bēkuem e Rituallin e Romese, esapin e kui kane me mbaitune fial per fiala. G j i Po

Pò cù filla, e forza e Turchiet afët e paa u^ze, mos te felighiet, [Εοτῶνι mos e^zafët] vendi i scenduescimi, e H^zinvescimi prej se paa mbarre se paa feescimise, e te jete batàl ndereja, e hatteri chi i duhet Sc sacramentit: Prifti te keete stolene per gi^z here per fund peticut, te sctiere Pissi^zen nde chiefse, vuier mbe chiafe, sctiim nde ghii. Mos te scogn a scuur i vetemi, pò nde mos past Giaconin, te mar gni te kerstene meu sciochienuem.

41

Si te rriign mbe sctepii te Semunit', te fallet: tue ^zane: pacchia e Tineot chioft kessaj sctepije, e gi^zeve, chi riine nd'atà: e tue chittune viit e becucuem atone, chi ndo^zen at^z, e sctepiise, te bagne meu sctruem gni nappe te pastre mbe vend cu duhet me vum Corporalin me Sc sacrament mbi tà. E tue baam me ^zane confiteor, te cungogn Nierin me atò lighia, ndò essapi te Ritualit. Kete ^zacon t' ambaane gi^z, paa sctiim mahanen, se fs' ii laane Turit. Te chielognene Ciobante e scpirtinavet, chi te jete mbaitune mend^zra e te cunguemit per te semuute ^zane prej se Parese, secundrese mbà Kiscia e Romefe, afëtù paa faj t' ambaane gi^ze e zija Parocchie. Mos te scacchet cusc, se elaringon motti i munduescimi: prò me te kechie te mende^z ngremohet aj, chi nuk happet me te ghiane te tedasciunit i Tineot.

C R E U I G I A S C T I .

Sse Voivemit Scind fse voni .

N De filia te morse tue dasciune me scpettuen^z prej Diaalit, chi dò me scieghiet me na^zerune ^zembren e jetese sane, forzohemi me schi^z te Scia-

33

Po ku silla e forca e turqet asht e pāudhe, mos te felligjet – Zotyni mos e dhasht – vendi i shendenueshimi e hyinueshimi prei se pāambarre se pāfēshimish, e te jete batall ndereja e hateri qi i duhet shekramentit. Prifti te kēte stollene per gjith-
 5 here perfund petikut, te shtiere pisidhen nde qese, vier mbe qafe, shtīm nde gjī. Mos te shkonj askūr i vetemi, po nde mos past gjakonin, te marnji te kershtene me u shoqenuem.

10 Si te rrīnj mbe shtepī te semunit, te falet, tue thane: paqa e Tinezot kioft kesai shtepije e gjithëve qi rīne nd' ata; e tue qitune uit e bekuem atyne qi ndodhen aty e shtepīse, te banje me u shtruem nji nape te pastre mbe vend ku duhet
 15 me vum korporallin me shakrament mbi ta. E tue bām me thane *confiteor*, te kungonj nierin me ato ligja, ndo esapi te Rituallit. Kete zākon ta mbane gjith, pā shtīm mahanen, se s'ī lāne turit. Te qellonjene çobante e shpirtinavet qi te jete
 20 mbaitune mendyra e te kunguemit per te semūte dhane prei se paresh, sekundrese mba Kisha e Rome-se, ashtu pā fai ta mbāne gjithëecija paroqe. Mos te shkakohet kush, se e shtringon moti i mundueshimi, pro me te keqe te mendese ngremohet ai
 25 qi nuk hapet me te giane te te dashunit i Tinezot.

K R E U I G J A S H T I

Se Vojuemit Shind se Voni

30 **N** de fill te morse, tue dashune me shpetuem prei Diāllit qi do me shegjet me na the-rune thembren e jetese sane, forcohemi me shqyt te sha-

Sciacramenti te voimit se voni; Kinesë ndone se jemi paa fucchii te corpit, prò me scpirtì jemi te forte me usçteruem luftat e Tineçot, e mbe te gaatingriture nd' Hocculli, Kinesë te trembet anemicu i natefe tue n' aghietune. Nde scerbetøre e ministerii te ketii Sciacramenti asçt gni ciobanije e fort, Kinesë forzuem me kacchie nduna Scpirti, chi asçt paituem mbe Teneçone, nde per fortune te tamprimevet te jete scpuum mbare mbe vaa te Scendetese e paa fossune.

Prasçtù urçenognemç Parrochiet, chi te sciucognene keta temaçe, e te vone nevoje te Feescimevet: te keene per kete pune cuideffia, ciallastiin, e te mos pusciyemit nde scerbetøre te ketii Sciacramenti; e mos te scçagnene keta nguscelluescimin ndime ndiere nde e tedaamit e tane: per sè temierete mb' ate kohe, chi skane mendat nuk pò munden meu forzuem me teçimptunit te fiijevet, e me contritione. Racomandognene praa dijese e pergivese t' Upesckupignevet, chi te ndiscognene, e castigognene atà Parrochi, chi geen mpiit, e nçotene n' prittesse nd' esfapi te ketii Sciacramenti te Voimit Scind: Belcital, cuitognene se cas Sciacramenti nuk kacch i maçi sàa tetierete: anì spò i hà çembra, as scpirti, se tesemuute scçognene kefsò jete paa u forzuem mendime te ketii.

Pò mos t' u vee faji i dellevet prittesese e Barrijut, telustognene Ciobante e Scpirtinavet me giçç çembre me faruem ate cuitimi te paa uçe, chi mç dammi te giçç Feescimevet ezziin nde per çee tane, sicuur te cipeitogn morne te semunit. Essapi i Voimit Scind asçt maa fort urçenuem, Kinesë te keete i semuuni iò vece Scendetne e Scpirtit, pò ende te corpit,

shakramenti~te Voimit se Voni, kinese ndonese jemi pā fuqī te korpit, pro me shpirti jemi te forte me ushteruem luftat e Tinezot, e mbe te gāti ngritune nd' hokolli, kinese te trembet anemiku i natese tue na gjetune. Nde sherbetyre e ministerī te

5 ketī shakramenti asht një çobanije e fort, kinese forcuem me kaqe ndima shpirti qi asht paituem mbe Tenezone, ndeper fortune te tamptimevet te jete shpūm mbare mbe vā te shendetese e pāsosune.

10 Prashtu urdhenonjeme parroqet, qi te shukonjene keta te madhe e te vonne nevoje te fēshimevet; te kēne per kete pune kuidesin, çalastīn, e te mospushuemit nde sherbetyre te ketī shakramenti, e mos te shtynjene keta ngushellueshimin ndime

15 ndiere nde e te dāmi~te tyne, perse te mierete mb' ate kohe, qi s' kane mendat nuk po munden me u forcuem me te dhimptunit te fajevet e me kontricione. Rakomandonjeme prā dijese e pergjuese~t' upeshkupinjevet, qi te ndishkonjene e kastigonjene ata parroqi qi gjeen mpīt e nkotene n' pritesese nd' esapi te ketī shakramenti te Voimit Shind. Belçita kuitonjene se kŷ shakramenti nuk [a] kaq i madhi sā te tierete, ani s' po i ha zembra, as shpirti, se te semūte shkonjene keso jete pā u forcuem me ndime te

25 ketī.

Po mos t' u vē faji i delevet pritesese e bariūt, te luftonjene çobante e shpirtinavet me gjith zembre me faruem ate kuitimi te pāudhe qi me dami te gjith fēshimevet ecin ndeper dhē tane,

30 sikūr te çipeitonj morne te semunit. Esapi i Voimit Shind asht mā fort urdhenuem, kinese te kēte i semūni jo veçe shendetne e shpirtit, po ende te

korpit,

corpit, si te jete gisueem prej sineot chi scet nevo-
jat tona.

CREU I S C T A T T I.

Te Sciacramentit Urzenit.

Nuk paa arresæ, se Sciacramenti i Urzenit mba
eotteniine e Kiscese. Kendsj dell lulla e mu-
gulit e Kiscese, lumenija e kersdenimit; kendsj pu-
sceteteja me liune, e me ghiune, me consceruem,
me truem; e kendsj dell pusceteteja e Hsinvescimeja
me scerbæem Sciacrifizit. Kessaj ære maa se rande te
jete puscetune giuff ciallastija e Upesckupignevet, Ki-
nese mos te nalzognene mbe scampi te puscetese
cacchie se maæ atà chi lakmognene mirefiil meu baam
Mescetaare, pò nuk luftognene meu baam tedegne
per tà.

Per te vertete kech kemí me destuem te mie-
ren fetæren e Kisciavet tona; per sè sdiine Mesceta-
rete liine e Hæit; e ndonese e bagnene essapin e Prifti-
net, tue truem Sacrifizin per meate te Populit, prò
sdiine arresæn e Priftiniise. Kendsj ndene Priftit te
paa dijese, Populi i mituni tue ubdierre acchie pre-
variti, chi gatii giuff i filli kaa punem Hæin e vete
me scium duer fujese, sicuur ajò dore Giauri, chi
aæoron Iduiite. Tue passune kech Kiscia prej se nco-
tunit tane æome, e lusme per scaffete te misericie-
rese e Tineot, chi te scognene Upesckupignete me
tervoitunit mbe pune te consceruemit e Priftiniise, e
chi te urzenognene atà, chi jane teott me mbaruem
essapin e consciaarueme me ndere te Priftiniise: Ke-
stù kane meu miccuem prej urtijet se tæne kach te
kecchia,

korpit, si te jete gjykuem prei Sinezot qi shef nevo-
jat tona.

K R E U I S H T A T I

Te shakramenti t Urdhenit

5 **N** uk pā arresye, se shakramenti i Urdhenit mba
zotenine e Kishese. Kendyi del lula e mu-
gulli te Kishese, lumenija e kershtenimit; kendyi pu-
shteteja me lidhune e me zgidhune, me konshekruem,
me truem; e kendyi del pushteteja e hyinueshimeja
10 me sherbyem shakrificit. Kesai zyre mā se rande te
jete pushtetune gjith çalastija e upeshkupinjevet, ki-
nese mos te nalconjene mbe shkampi te pushtetese
kaqe se madhe ata qi lakmonjene mirefill me u bām
meshetāre, po nuk luftonjene me u bām te denje
15 per ta.

Per te vertete keq kemi me deftuem te mie-
ren fetyren e kishavet tona, perse s' dīne mesheta-
rete līne e Hyit; e ndonese e banjene esapin e prifti-
net, tue truem Sakrificin per mkate te popullit, pro
20 s' dīne arresyen e priftinise. Kendyi ndene priftit te
pādijese, populli i mituni tue u bdierre aqe pre-
variti, qi gatī gjithisilli kā punuem Hyin e vete
me shum duer fajesh, sikūr ajo dore gjauri qi
adhoron idhuite. Tue pasune keq Kisha prei se nko-
25 tunit tane thome e lusme per shkafete te misherie-
rese e Tinezot, qi te shkonjene upeshkupinjete me
te voitunit mbe pune te konshekruemi te priftinise e
qi te urdhenonjene ata qi jane te zot me mbaruem
esapin e konshakrueme me ndere te priftinise: ke-
30 shtu kane me u miekuem prei urtijet se tyne kaq te
keqia,

kecchia , chi se laane gial Populin e kerstene .

Kinese atà , chi paa cuituem asët prisciune te ndertohet , asët per t' u g'egiune , e me ndighivenu Kscialit e Scen Paalit , chi ƒƒot : *Mos vee gnicias du- rete mbi cand , as mos u perzii me mcate te buoj .* Ndo- ne se per gni te mpos testiire te Seliese Apostolike kane Upeſckupignete puſëtene me liiruem , ndo me diſpenſuem at mone , chi ƒƒone interſtitie , chi asët ncræem me cendruem nder urſenin marre , e urſeni , chi asët per t' u marre : cur mos te jete nevoja e maſe , duhet meu ndalle aſdò puſëtete s' hattarueſcime : per sè .Papa ep kete puſëtetne , cur te jete nevoja vece . Te mbahet pràa sì nde Sciurbije , aſtù nd' Arbenije 36 lighia e te nterſtiziaver aman , nde mos chioſt nevoja me baam ndræſcej : Kinese atà , chi jane per t' u sbar- ſuem me Urſenit ſciacri , me te rrieſuni te mottit , me ndime te ſchisretuemit , me meriti te dijese , e te mundimit , te bahen te degne per Priſtinije . E Upe- ſkupignete , chi paa ſaminuem , e paa ſchisretuem à diine liine e Tinçot , i nalzognene nd' Urſeni ſcia- cri , mos te biine veti paa cuituem nde ſepelle mbafck me atà .

Gafſciat , chi jane per t' u ſaminuem per atà , chi duene meu ſckruem nde numeri t' atone , chi duene meu urſenuem , ketò jane maa fort per t' u paam .

A ſcuſc , chi te jete prej ſsietere Dioceſe t' urſe- nohet paa testiir te atii Upeſckupit e cuja aſt Dioceſe .

44

Atà , chi jane leem n' prindesc , chi skane paſlù- ne per lighie meu marre . Atà chi per faje temazaa kane bdierre nderen mbe'facchie te ƒeut : Giakforete poſtafat . Te reneguemite . Te ſcomunicuemite . Atà , chi jane fort ſcentuem . Atà chi kane lehren paa nder- mani .

keqia qi s'e lāne gjall popullin e kershtene.

Kinese ata qi pā kuituem asht prishune te ndertohet, asht per t'u gjegjune e me ndigiuem kshilli te Shen Pāllit qi thot: *Mos vë nji ças due-rete mbi kand, as mos u perzī me mkate te huoi.* Ndone-se per nji te mpos testire te Selliese Apostollike kane upeshkupinjete pushtene me liruem, ndo me dispensuem at mone qi thone *interstitie*, qi asht nkryem me çendruem nder urdhenin marre, e urdheni qi asht per t'u marre. Kur mos te jete nevoja e madhe, duhet me u ndale aso pushtete s' hatarueshime, perse Papa ep kete pushtetne, kur te jete nevoja veçe. Te mbahet prā si nde Shurbije, ashtu nd' Arbenije ligja e te ntersticiavet zaman, nde mos kioft nevoja me bām ndryshei; kinese ata qi jane per t'u sbar-dhuem me Urdheni t' Shakri, me te rriedhuni te motit, me ndime te shqyretuemit, me meriti te dijese e te mundimit, te bahen te denje per priftinije. E upe-skupinjete qi pā saminuem e pā shqyretuem a dīne līne e Tinezot, i nalconjene nd' Urdheni Sha-kri, mos te bīne veti pā kuituem nde shpelle mbashk me ata.

Kafshat qi jane per t'u saminuem per ata qi duene me u shkruem nde numeri t' atyne qi duene me u urdhenuem, keto jane mā fort per t'u pām.

Askush qi te jete prei tietere dioçeze t' urdhe-nohet pā testir te atū upeshkupit, e kuja asht dioçeze.

Ata qi jane lēm n' prindesh qi s' kane pasu-ne per ligje me u marre, ata qi per faje te madhā kane bdierre nderen mbe faqe te dheut: gjaksorete postafat, te reneguemite, te skomunikuemite, ata qi jane fort shentuem, ata qi kane lehren pā nder-

mani,

mani . Atà , chi kane smunden e ƒeut : giƒƒ kefsò do-
re smunden meu urƒenuem mb' urƒini minore , as mb'
urƒeni Sciacri .

Ai , chi dò me marre Tonsuren e pare te jete
maa pare Kreamuem : te diine casciat e Feese ; mos
te jete liƒune me censura ndo tietet peenkime te
Kifcele .

Cusc dò me marre urƒeniteminore te diine me
lezuem , e me fckruem .

Mb' urƒeni te Subdiaconatit a cusc te Sciacrohet,
nde mos past Brevialin si urƒenon Kifcia e Romefe ,
Kinefe te munde paguegne detarene e vete , tue ƒƒa-
ne offizin ; e aj , chi mos te diin letterat , as à i ott
me mbaruem annatin evete , e maa mpos , chi fdì
me fckruem , nde te fillt faji janc gaati giƒƒe te mie-
rete Kifcetaarete tane .

Atà , chi te jene per t' u urƒenuem Diaconi , ndo
Mefcetaare , te jene nde mos letteraare te holle , mos
te jene as fort te paa diccimi per effap te Priftiniife .
Pò Upefckupignete nde te vumit te duerevet , te i
kene aman te pastra , tue mos marre ghiaa , ende
se veti dognin me ju falle : te keene perpara fœuet
Teneone vece , e fclbimin e Scpirtinavet .

Per sè nd' ufeterije te Priftiniife fcind , id vece
per fcteku te dijefe , pò endè per urome te fcende-
niife e te miferierese duhet me ezzune : *Kini me kie-
ne nue Scenteni (ƒƒot Hsj) per sè Scend jam une ,
chi jam Eotti , e dava juu prej Popujife se tierese , Ki-
nefe te ini temiite .* Pr' atà para se t' urƒenohet cusc
me Urƒeni Sciacri maa pak se per tett ditte te ba-
gnene urattat , e veperat e perfcircima : chi litinit ,
ƒƒone exercitia fpiritualia : ndene funde te gniaj Me-
fcetaarit ,

mani, ata ç̣i kane smunden e dheut, gjith keso do-
re s' munden me u urdhenuem mb' urdhini minore, as mb'
Urdheni Shakri.

5 Ai qi do me marre tonsuren e pare te jete
mā pare krezmuem, te d̄ine kafshat e F̄ese; mos
te jete lidhune me çensura, ndo tieter p̄enkime te
Kishese.

Kush do me marre urdhenite minore te d̄ine me
lexuem e me shkruem.

10 Mb' urdheni te subdiakonatit askush te shakrohet,
nde mos past Breviallin si urdhenon Kisha e Romese
kinese te munde paguenje detyrene e vete, tue tha-
ne officin; e ai qi mos te d̄in leterat, as a i zot
me mbaruem zanatin e vete, e mā mpos, qi s' di
15 me shkruem, nde te sillt faji jane ḡati gjith te mie-
rete kishet̄arete tane.

Ata qi te jene per t' u urdhenuem diakoni, ndo
meshet̄are, te jene nde mos leter̄are te holle, mos
te jene as fort te p̄adiçimi per esap te priftin̄ise.
20 Po upeshkupinjete nde te vumit te duerevet te i
kene zaman te pastra, tue mos marre gj̄a, ende
se veti donjin me ju fale, te k̄ene perpara s̄yvet
Tenezone veçe e shëlbimin e shpirtinavet.

Perse nd' ushterije te priftin̄ise shind, jo veçe
25 per shteku te dijese, po ende per vrome te shende-
n̄ise e te misherierese duhet me ecune: *Kini me kie-
ne mue shenteni – thot Hyi –, perse shend jam une
qi jam Zoti e dava jū prei popuish se tieresh, ki-
nese te ini te m̄ite. Pr' ata para se t' urdhenohet kush*
30 *me Urdheni Shakri mā se per tet dite te ba-
njene uratat e veperat e pershpirçima qi llitinit
thone exercitia spiritualia, ndene sunde te njai me-
shet̄arit,*

45

scetaarit, chi te jete hem i diccimi, hem i perspir-
cimi: e cu mos te jene Kessic, te veene ke Patrete
Missionaare grisciune nde pieffe te Tinesot: Kinesc
ndene te mpshumit e tane te kercognene gielne e
perspircime me scerbetare Tetinesot, e te luftogne-
ne me sckelisem me ree te virtstevet, tue fane
psalme, himni, e kanga te perspircima perpara fac-
chie se Tinesot.

Pò tù k'asà maa nevoja jona, atë maa fort asà
tedasciunit e Cunvendit Scind te Propagandese nde
traitimi te Collegievat, nde te ziite Dielte e Arbe-
niise per te rittunit te feut, e te Fecic, me dije,
e me ndime te miscerierese forzohen. Ketù maa fort
te jete ciallastija e Ciobanevat: Kinesc ata terii, chi
duene me hiim nde sciocchiniu te Kiscese te jene maa
femiirisc per viim te kessai pune chi flasseme: Mos te
sciucognene me schicune atà terii, chi i kane giak,
e gienii vece: pò atà, chi te gnoffene se jane per
t'u dalle temire me urtije, e me dije per labdi te
Tinesot. Nde mos bafscin asà Ureskupignete, te
diine se nuk duene me ndimuem e me baam mir-
Populit, vece pò i bagnene kech, e as caleognene
creeniine, vece pò duene me peltiele maa kech
punene.

38

C R E U I T E T T I .

Te Sciacramentit e Martessese .

SCiacramenti i Martessese asà i mazi prej neut se
paa eghiscimi te sciocchiniise scind, me tesla
dsveti banen gni nde gni misc: as per pusatet te
Nierijut mund eghiset, atà, chi vet Hsj kaa mba-
H sckuem.

shetārit qi te jete hem i diçimi, hem i pershpirçimi; e ku mos te jene kesish, te vëne ke patrete misionāre grishune nde piese te Tinezot, kinese ndene te mpsuemi~te tyne te kerkonjene gjellne e
 5 pershpirçime me sherbetyre te Tinezot e te luftonjene me shkelzyem me reze te virtytevet, tue thane psalme, himni e kanga te pershpirçima perpara faqe~se Tinezot.

Po tuk asht mā nevoja jona, aty mā fort asht
 10 te dashunit e Kunvendit Shind te Propagandese nde traitimi te kollegjevet, nde te cīte dielte e Arbenīse per te rritunit te dheut e te Fēse, me dije e me ndime te misherierese forcohen. Ketu mā fort te jete çalastija e çobanevet, kinese ata te rī qi
 15 duene me hīm nde shoqinī te Kishese te jene mā se mīrish per viim te kesai pune qi flaseme. Mos te shukonjene me skiedhune ata te rī qi i kane gjak, e gjenī veçe, po ata qi te njofene se jane per t'u dale te mire me urtije e me dije per labdi te
 20 Tinezot. Nde mos bafshin ashtu upeshkupinjete, te dīne se nuk duene me ndimuem e me bām mire popullit, veçe po i banjene keq e as kallezonjene krēnīne, veçe po duene me peshtielle mā keq punene.

25

K R E U I T E T I

Te shakramenti~te Martesese

Shakramenti i Martesese asht i madhi prei neut se pāzgidhshimi te shoqinīse shind, me te sill
 dŷ veti banen nji nde nji mish, as per pushtet te
 30 nierīut mund zgidhet ata qi vet Hyi kā mba-
 H shkuem.

fckuem . Enderfcemeja afct Marteffa , e me ketà pri-
fcet ci dò te mbafckuemit te paa lighie . Scttratti i paa
pallavii , chi ban me leem Nierii mbe lig te Tine-
ot . Giçç cui perket me paffune gruene , t' a keet me
fcendenii , e me ndere . Pò per sè nde darfma maa
fort vijen fcendenija e Sciacramentit , fe fruiti i bar-
cut ; praftù duhet me fciucuem , Kinefe Nieree tue
u martuem mos te largohen prej lighiafc fe Kifcefe ,
nde dafcin me paffune te beeuemit , e keffaj e te
Sciacramentit . Jane per t' u larguem prej fe kech atà ,
chi vece per laknii martohen , e cacchie fort fcerbe-
gnene lakniife , chi dahan me embre prej fineot ,
e banen fi mufcku , e Pella , chi skane fchiffene .

Tue pafs rrieçune prej Marteffet fe clandestine-
vet fcium te kecchija perricuii , e fckanduii , me damm
te Niereet : ketà e dennoj , e prifci me lighie pufctè-
reja enderfcemeja e Kifcefe nde Concixi Sciacri Tri-
dentini ; e baam kaa , chi te martohen Nieree , iò
tinee , pò mbala facchie te Kifcefe , e te Defcmiivet .
Prò keffaj lighie te Scendetfcimè , ficuur giçç ruz-
limi i kerfctenimit afct pufctettune , keftù Provintia
jone kaa çane fcegnin e te giegiunit , tue u martuem
nieree me lighie , e me effapi te Kifcefe Romefe .
Pò maifctrohen diffa , e harrognene uçene , tue ççane
ne , fe nde malle t' Arbeniife nuk afct ndijem cuur
Concixi i Trentit , ani praftù vijegnene endè martef-
fa te clandestina , e me lighie , e me faji eendrogne-
ne , e mbane fe jane te degne me hiim nde pieffe
te Sciacramentavet ficuur te ifcgnine perpiecune me
te Sciocchiat me lighie , nde per lighie te Marteffe
te Clandestinit , cur atà tue lefcivem freenin e Cur-
veniife bagnaene fctrane e çuunvefcimi me graat : e tue
laane

shkuem. E ndershemeja asht Martesa e me keta prishet çido te mbashkuemit te pāligje; shtrati i pāpalavī qi ban me lēm nierī mbe ligj te Tinezot. Gjithkui perket me pasune gruene, ta kēt me shendenī e me ndere. Po perse nde darsma mā fort vijen shendenija e shakramentit, se fruiti i barkut, prashtu duhet me shkuem, kinese niereze, tue u martuem mos te largohen prei ligjash se Kishese, nde dashin me pasune te bēkuemit e kesai e te shakramentit. Jane per t' u larguem prei se keq ata qi veçe per lakmī martohen e kaqe fort sherbenjone lakmīsh qi dahan me zembre prei Sinezot e banen si mushku e pela qi s' kane shqisene.

Tue pas rriedhune prei Marteset se klandestinevet shum te keqija perrikui e shkandui, me dam te nierezet, keta e denoi e prishi me ligje pushteteja e ndershemeja e Kishese nde Konçilli Shakri Tridentini; e bām kā, qi te martohen niereze jo tineze, po mballafaqe te Kishese e te deshmīvet. Pro kesai ligje te shendetshime, sikūr gjith ruxullimi i kershtenimit asht pushtetune, keshtu provincia jone kā dhane shenjin e te gjegjunit, tue u martuem niereze me ligje e me esapi te Kishese Romese. Po maishtrohen disa e harronjone udhene, tue thane se nde male t' Arbenise nuk asht ndijem kūr Konçilli i Trentit, ani prashtu vijenjene ende martesa te klandestina e me ligje e me faji çendronjone e mbane se jane te denje me hīm nde piese te shakramentavet sikūr te ishnjine perpiekune me te shoqat me ligje ndeper ligje te Martesese te klandestinit, kur ata tue leshuem frēnin e kurvenise banjone shtrane e dhūnueshimi me grāt, e tue

lāne

laane lighiat e Martessese mbe facchie te Kiscese
 ftaugnene te mbaitunit e Cunorese per scium viett,
 tue jetuem curvenist. Ketà jane per t' u larguem eaa-
 man prej Sci sacramentasc.

47

Mirefiia kete damm, e kete prapstii te mende-
 se, sicuur i habinogneme, i largogneme, e dennogne-
 ne; asctù urzenogneme giuff Missionarevet, e Par-
 rocchianevet, Kinese nde Diocesa te Sciurbiise, e
 Arbeniise te mbane cunorene nde Kisce te Parochie-
 se perpara dave ndò tre Descmiiive, secundrese lighiat,
 e Decretat e Conciliit Sciacri te Trentit, e per tri
 here nde trii ditt te Festese te leecitet Populit cù
 dò te ffohet mescia e Parrocchiese: as mos te lii-
 rognene ndo dispenzognene te leecitunit, nde mos
 chioft-nevoja e fort, e sstringhimi i arresescimi. Te
 diine Parrochit giuff, se jane liune me detore te
 kessaj lighie se scendetseime, e skaa me i ndimuem
 lakerfija, o felpenija, as coha e mortit, ndo vendit.

Curvarevet e sbaluemevet, te ziite, sicuur ffo-
 Scen Paali, tue u desperuem kane falle vetuetehi Cur-
 veniise: nde u peendofsin cuur, e te lakmognene
 ghi here me vum cunorene, maa collahi te liirogna-
 ne leecimat tue i despensuem, e teistiiene nde lighie;
 Kinese atà, chi isegnine mbstune nde lakmii te mi-
 scit, tue hiccune prej ssoje, t' aghiagnene ndimete
 pertecipit me scpettuem asdò se kech, e me cendruem
 nde lighie, e hiiri te Timeot.

Giuff i filli para se te vene cunorene, te jete
 avisuem prej Parocut, meu refem, e meu cinguem;
 Kinese te forzohen me Sci sacramenti t' Eucaristiese,
 e te bahen gatii per te passune funitiite e hiirit Hs-
 invescimi.

H j i

E per sè

lāne ligjat e Martesese mbe faqe te Kishese shtȳnjene te mbaitunit e Kunorese per shum viet, tue jetuem kurvenisht. Keta jane per t' u larguem zāman prei shakramentash.

5 Mirefīll kete dam e kete prapshtī te mende-
se, sikūr i habinonjeme, i largonjeme e denonje-
me; ashtu urdhenonjeme gjith misionarevet e pa-
rroqanevet, kinese nde dioçeza te Shurbīse e
Arbenīse te mbane kunorene nde kische te paroqe-
10 se perpara dyve ndo tre deshmīve, sekundrese ligjat
e dekretat e Konçillit Shakri te Trentit, e per tri
here nde trī dit te festese te lēçitet popullit, ku
do te thohet mesha e parroqese, as mos te lī-
ronjene ndo dispenconjene te lēçitunit, nde mos
15 kioft nevoja e fort e shtringimi i arresyeshimi. Te
dīne parroqit gjith, se jane lidhune me detyre te
kesai ligje se shendetshime e s' kā me i ndimuem
lakerdhija, o dhelpenija, as koha e motit, ndo vendit.

Kurvarevet e sbulluemevet, te cīte, sikūr thot
20 Shen Pālli, tue u desperuem kane fale vetvetehi kur-
venīse, nde u pēndofshin kūr e te lakmonjene
gjithhere me vum kunorene, mā kollahi te līronje-
ne lēçimat, tue i despensuem e te i shtijene nde ligje,
kinese ata qi ishnjine mbytune nde lakmī te mi-
25 shit, tue hikune prei soje, ta gjanjene ndimete
per te çipeit me shpetuem aso se keq e me çendruem
nde ligje e hīri te Tinezot.

Gjithisilli, para se te vene kunorene, te jete
avisuem prei parokut me u refyem e me u kunguem,
30 kinese te forcohen me shakramenti t' Eukaristiese
e te bahen gatī per te pasune dhunitīte e hīri t hy-
inueshimi.

H ji E perse

6/7 denonje|me| dennogne|ne (Malaj 1998 153); 22 gjithhere| ghi here (Malaj
ibid.)

E per sè duhet me vum cunorcne dascias per
volundete, e iò per ƒune: te sciucognene fort Pa- 40
rocchit me schiæretuem volundene e tæne, chi due-
ne me vum cunorene, à jane te lira paa silitune,
paa sctinguem; ndò à munden me te dereite meu
martuem pò si urƒenon Kiscia. Te malcognene,
e habinognene àtã, chi duene me marre grate per
ƒune, e meu martuem metò. E nde Parochit chi gu-
zognene kefsò dore cunore me mbaitune te jene li-
ƒune me censura te Kiscese.

48 Te iustognene Bariit e Scpirtinavet me larguem,
e me hiecune raconin e ƒuunvescimi, chi nuk pò
pelchien Hæt, cur bagnene darimat nd'at mot, chi
asèt urƒenuem me scrbæem Tineot. Te urƒenogne-
ne mos te bahen darimat nd'at mot, chi filon prej
se Dielle separe t' Adventit ndiere mbe ditte te Pa-
sckese, chi ƒƒone Epifanie, ndo viit maƒi: e prej
se Mercure se pare se Kerescmese ndieri mbe te Diel-
le te barƒe. Te ndallene guzimin [chi asèt per t' u
castiguem] e Feescimevet tue mos fuoitune te kie-
nete, e lighiat e Martessese: t' a mbane praa paa hil-
le, nde mos dascin mbe vend te beekimit, chi eppet
per Sciacrament n' fare farese, te bijene, per te paa
mbaitunit mire, nde malekimi n' fise, e farese.

Parochit nde mos harrofscin emenat e tæne, chi
martohen te keene librin, cù te scruenene emenat
t'atæne, chi martohen, e te Descmivet, mb'at es-
sapi, chi caleon Rituali i Romese: nde mos diine
veti me scruem, te bagnene me i scruem tieter cusc:
sicundrese asèt ƒƒane para nde creu te Pagheimit.
E mos te scakohen se sdiine me scruem, per sè mund
mbarognene kacchie pune taffrimit per te dasciunit,
chi duhet me passune nder vetchi. CREU

E perse duhet me vum kunorene dashas per
 vollundete e jo per dhune, te shukonjene fort pa-
 roqit me shqyretuem vollunden e tyne qi due-
 ne me vum kunorene, a jane te lira, pā sillitune,
 5 pā shtringuem, ndo a munden me te dereite me u
 martuem, posi urdhenon Kisha. Te mallekonjene
 e habinonjene ata qi duene me marre grate per
 dhune e me u martuem me to. Ende paroqit qi gu-
 xonjene keso dore kunore me mbaitune te jene li-
 10 dhune me çensura te Kishese.

Te luftonjene barit e shpirtinavet me larguem
 e me hiekune zākonin e dhūnueshimi qi nuk po
 pelqen Hyit, kur banjene darzmat nd' at mot qi
 asht urdhenuem me sherbyem Tinezot. Te urdhenonje-
 15 ne mos te bahen darzmat nd' at mot qi fillon prei
 se dielle se pare t' Adventit ndiere mbe dite te Pa-
 shkese qi thone Epifanie, ndo Ui t Madhi; e prei
 se merkurē se pare se Kereshmese ndieri mbe te Die-
 lle te Bardhe. Te ndalene guximin – qi asht per t'u
 20 kastiguem – e fēshimevet, tue mos ruoitune te kie-
 nete e ligjat e Martesese; ta mbane prā pā hi-
 le, nde mos dashin mbe vend te bēkimit qi epet
 per shakrament n' fare faresh te bijene per te pā-
 mbaitunit mire nde mallekimi n' fisish e faresh.

Paroqit, nde mos harrofshin emenat e tyne qi
 martohen te kēne librin, ku te shkruenjene emenat
 t' atyne qi martohen e te deshmivēt mb' at esa-
 pi qi kallezon Ritualli i Romese, nde mos dīne
 veti me shkruem, te banjene me i shkruem tieterkush,
 30 sikundrese asht thane para nde kreu te Pagezimit.
 E mos te shkakohen se s' dīne me shkruem, perse mund
 mbaronjene kaqe pune t' afrimit per te dashunit
 qi duhet me pasune nder vetehi. KREU

C R E U I N A N D I .

Sse Fajievet chi rrie^zene prej Martessese
se paa lighie .

NDiere se valla e mcatevet ma^zes^ztohet, spò mund
keene puscimin Niere^zit Apostoliki: per sè tue
pafs raam nde motti te kech , fort austognene me
mende mos meu bdierre , as mos me luitune si era
nde pune te dijese: Kines^e praa te puscio gnene paa
droe mbe vaa te conscientiese : lighio gneme ncr^e
gneme , e ur^zenogneme , secundrese Decreta te Cun
vendit Scind Schisretueffit , chi gi^zz^e Missionare^e
e Parrochit te mbane ugnii gi^zz^e cisc ^zz^eomi ketù post .

49

Per saa ^eaaconi te nd^ez^escime kaa Populi ^eni ,
kaa ende gni maa te kech , chi duoli , e cendron
forzuem prej fille se paa mende te Prindevet , teziite
tue ^zane tebiite nde dore te curveniise : anì per ke
te pune hiekne mbi vetehen scpatene e meniise te
Tine^zot , e sciummognene te^esa te paa u^zave te ke
tii motti pretemierit . Kane ^eaacoin , te^eii , e temie
rete Prinde me feligiune lighiat e Tine^zot , e te Nie
re^zet : tue kiene te biite endè te voglez^ze , i bleene
me ghiaa bijat e huoja per Sciocchia , i mbane mbe
s^ztepii , e saa te rriignene nde cohe te diekechiise ,
i s^ztijene mbe s^ztrat mbasck , me curvenuem vec^e .
Ani kes^zat tue chiestissune ur^zenin e liise H^einvesci
me , flecne me ^eembre temire per fial te Prindevet ,
s^zdruene giaa se permcatenognene : ndiere cacchie tue
mos bega^zissune me mbaitune cunorene , pressene pes ,
do ^ziet viecc , endè màa , ndiere te keene prej cur
veniet gni Dial , anì at here e mbane cunorene . Ke

tà

KREU I N A N D I

Se fajevet qi rriedhene prei Martesese
se pāligje

5 **N**dierese vala e mkatevet madheshtohet, s' po mund
kēne pushimin nierezit apostolliki, perse tue
pas rām nde moti te keq, fort luftonjene me
mende mos me u bdierre, as mos me luitune si era
nde pune te dijese, kinese prā te pushonjene pā
droe mbe vā te konshiciense, ligjonjeme, nkrye-
10 njeme e urdhenonjeme, sekundrese dekreta te Kun-
vendit Shind shqyretuesit, qi gjithë misionarete
e parroqit te mbane unji gjithqish thomi ketu posht.

Per sā zākoni te ndyshime kā populli yni,
kā ende nji mā te keq qi duolli e çendron
15 forcuem prei sille se pāmende te prindevet, te cīte
tue dhane te bīte nde dore te kurvenise, ani per ke-
te pune hiekne mbi vetehen shpatene e menise te
Tinezot e shumonjeme te zeza te pāudhave te ke-
tī moti pretemierit. Kane zākonin te zī e te mie-
20 rete prinde me felligjune ligjat e Tinezot e te nie-
rezet, tue kiene te bīte ende te voglethe, i blēne
me gjā bijat e huoja per shoqa, i mbane mbe
shtepī e sā te rrīnjene nde kohe te diekeqise,
i shtijene mbe shtrat mbashk me kurvenuem veçe.
25 Ani keshtu tue qestisune urdhenin e lī se hyinueshi-
me, flēne me zembre te mire per fial te prindevet,
s' druene gjā, se permkatenonjeme, ndiere kaqe tue
mos beganisune me mbaitune kunorene, presene pes,
do dhiet vieç ende mā, ndiere te kēne prei kur-
30 veniet nji dial, ani athere e mbane kunorene. Ke-
ta

tà te feligiunit duolá per mbi gi^{ff} ^{ff}eete: per saa
 shkellene mallet e Arbëniise chielben kefsò ere se
 kech se curveniise: cur te vign ditra Høj i meniiscim
 kaa me i paguem me menii, e furii te vete. ⁴² **E**otani
 nuk pò ndijen atone, chi ezzene me mecat nde em-
 mbre: pò maa fort athere kaa me timuem furiija, e
 exli i tiinaj cundra atone niereie: e kane me raam
 mbi atà gi^{ff} malekimc, e kaa me prisciune e men-
 nat etone ndene chielese, e kaa me i fossune nde
 te scinemit. Tue kiene faji i ma^{ff}, meu gherruem
 nde balte te curveniise, me mende te murtaissune,
 e paa droe guzognene disa me bua te felighiete
 meu cinguem me scelbuescimin Sciacramenti te Eu-
 caristiese. Prastù ketà curvaare, e mbi graa: ndo po-
 stafat meichivem curva, jane nde scomunike; e mos
 te i laane meu perziem me sciocckte nde te marre te
 Sciacramentevet, ndieri nuk daagnene curvat, ndo
 balla fachie te Kiscese te mbane cunorene.

50

E per sè sicuur ^{ff}ot Scen Paali: iò vece atone,
 chi ndigiognene, e cuntenden i biè detara. Prastù
 te Prinde bijene endè veti nde scomunike me te
 biite, nde mos i daagnene, d^{ff} te bagnene me vum
 cunorene. Pò atà chi cendrognene mbe chionii te fort
 te embrese, e cuntenden se te biite cendrognen
 nde meate: e tue muitune me i a baam dermani, e
 seebagnene, mos te keene pieffe te Sciacramentevet
 ndieri se nuk largognene te biite prej u^{ff}e se kech
 te mecatit, e te i nderecchine per u^{ff}e t'ur^{ff}enimevet
 Hainvescime: maacari me t'egre, e me pusctete ci
 kaane mbi atà sù Prinde.

Atone grave endè; chi jane catolica, te zijat
 ndone se per ^{ff}unc, e me ngremimi scerbegnene cur-
 venie

ta te felligjunit duolli permby gjith dhēte, per s̄a
shkelene malet e Arbenise qelben keso ere se
keq se kurvenise. Kur te vinj dita Hyj̄i menishim
k̄a me i paguem me menī e furī te vete. Zotyni
5 nuk po ndijen atyne qi ecene me mkat nde zem-
mbre, po mā fort athere k̄a me timuem furija e
zelli i tīnai kundra atyne niereze e kane me rām
mbi ata gjith mallekime e k̄a me prishune eme-
nat e tyne ndene qiellese e k̄a me i sosune nde
10 te shuemit. Tue kiene faji i madh me u zgerryem
nde balte te kurvenise, me mende te murtaisune
e p̄a droe guxonjene disa me buza te felligjete
me u kunguem me shelbueshimin shakramenti te Eu-
karistiese. Prashtu keta kurvāre e mbi grā, ndo po-
15 stafat me i kiuem kurva, jane nde skomunike, e mos
te i lāne me u perxiem me shokte nde te marre te
shakramentevet, ndieri nuk dānjene kurvat, ndo
ballafaqe te Kishese te mbane kunorene.

E perse, sikūr thot Shen Pālli, jo veçe atyne,
20 qi ndigjonjene e kuntenden i bie detyra. Prashtu
te prinde bijene ende veti nde skomunike me te
bīte, nde mos i dānjene, do te banjene me vum
kunorene. Po ata qi çendronjene mbe kienī te fort
te zembrese e kuntenden se te bīte çendronjene
25 nde mkate e tue muitune me ia bām dermani e
s' e banjene, mos te kēne piese te shakramentevet,
ndierise nuk largonjene te bīte prei udhe se keq
te mkatit e te i ndereqine per udhe t' urdhenimev̄t
hyinueshime, mākari me t' egre e me pushtete ç
30 k̄ane mbi ata si prinde.

Atyne grave ende qi jane katolika, te cijat
ndonese per dhune e me ngremimi sherbenjene kur-
venie

se paa nghignone se Turchiet: e si robigna te mecatit cendrognene mbe sçtratt te habinuem me atà: per sè nuk jane gnaj Fee, as feeivem me unaië te Feeſe, pò me te ſchiime, e me maſeſaii; mos t' u eppen Sciacramenta. E tue u daſciune maa fort gni mije here me bdecune, se meu pegaam, nuk paa arrefe me laam me giak te vete te fełigiunat e curveniife: e me damm te jetefe meu ſtemancune prej uſe ſe kecchie, mos te hijene nde malekimi, chi caleon curvavet Eotni per goje te Moifeut: tue ſſane: Sçtiſt Hsj nde dore te malekimit per te mſuemit e giſſ Populit: te baſt me t' u calbune cofſciat, e t' u plaſt Barku, chi e mbarſe me curvenii: t' hiifſcin vinat te malecuem nde Bark: e me Bark te frſam, t' u crumbſcin cofſciat.

51 Pò per sè graat, chi gni here jane martuem me lig me burre te kerſtene, nde u daafſcin ketà n' Feje Ssone, e te marrene eſſapin e Muhamettit, nde mbai-cin graat Feenc paa ſune te Criiveſſit te perzihen, e perzehen nde Sciacramente: tue paſs vum cunorene cur kiene gnaj Fee, e me lighie: as ajò martella priſcet, ndo kputet, me te reneguemite e Burrit mbas aſſoje: as grueja tue cendruem mbe Fee, kaa per te bartune barrene e te paa uſe te Burrit, chi prevariti: e me mbetune per tà paa lighie.

Parrochit te mnecrognene ſepesç te Prinde me malekimi, Kineſe mos te truegne bijat Drecchit, tue i falle lakmije se Turchiet: nde mos daſcin me paguem te kecchiete e ſpirtinavet t' atone nde flak te paa ſoſſune: e meu deſperuem mbe giſchi te dreiti te Hsit.

Te ſciucognene Upeſckupignete, e tetiere cio-bant'e

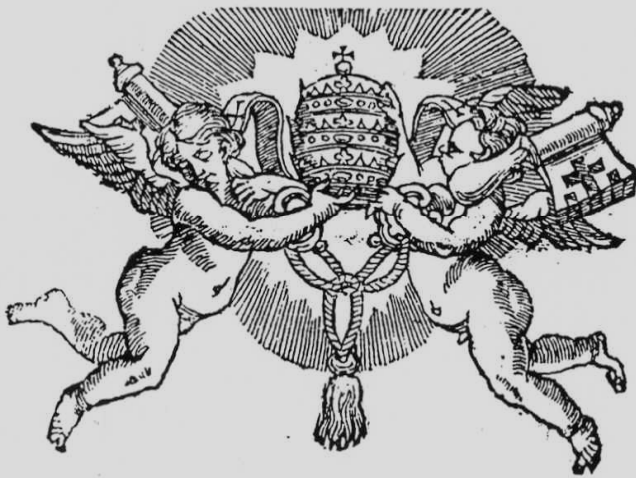
venie~se pānginjune se turqet e si robinja te mkatit
 çendronjene mbe shtrat te habinuem me ata, perse
 nuk jane njai fē, as fējuem me unaze te fēse,
 po me te sqīme e me madheshtī, mos t' u epen
 5 shakramenta. E tue u dashune mā fort nji mije
 here me bdekune, se me u pegām, nuk pā arresye
 me lām me gjak te vete te felligjunat e kurvenīse
 e me dam te jetese me u shtemankune prei udhe se
 keqe, mos te bijene nde mallekimi qi kallezon
 10 kurvavet Zotyni per goje te Moiseut, tue thane:
 Shtift Hyi nde dore te mallekimit per te mpsuemit e
 gjith popullit, te baft me t' u kalbune kofshat e
 t' u plast barku qi e mbarse me kurvenī, t' hīfshin
 uinat te mallekuem nde bark e me bark te fr̄ym
 15 t' u krumbshin kofshat.

Po perse grāt qi nji here jane martuem me
 ligj me burre te kershtene, nde u dāfshin keta n' feje
 sone e te marrene esapin e Muhametit, nde mbai-
 çin grāt fēne pā dhune te Krijuesit te perxihen e
 20 perxehen nde shakramente, tue pas vum kunorene,
 kur kiene njai fē e me ligje, as ajo martesa pri-
 shet, ndo kputet, me te reneguemite e burrit mbas
 asoje, as grueja, tue çendruem mbe fē, kā per te
 bartune barrene e te pāudhe te burrit qi preva-
 25 riti e me mbetune per ta pā ligje.

Parroqit te mnēronjene shpesh te prinde me
 mallekimi, kinese mos te truenje bijat Dreqit,
 tue i fale lakmije~se turqet, nde mos dashin me
 paguem te keqete e shpirtinavet t' atyne nde flak
 30 te pāsosune e me u desperuem mbe gjyqi te de-
 reiti te Hyit.

Te shukonjene upeshkupinjete e te tiere ço-
 bant' e

ciobant' e Scpirtinavet, te mbahen fort ketò Decre-
ta, chi kemi baam : se kesëtù kane
me nderecchiune ci dò asët i
sëtremet, e kane me ruei-
tune ci dò asët Scen-
dosc me te nzetit
te exit.

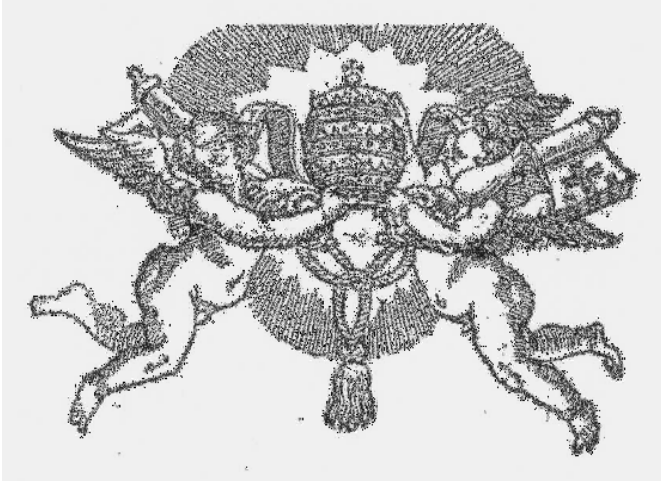

PIESSA

64

çobant' e shpirtinavet, te mbahen fort keto dekreta
qi kemi bām, se keshtu kane
me nderequne çido asht i
shtremet e kane me ruei-
tune çido asht shen-
dosh me te nxetit
te zellit.

5

PIESA

PIESSA E TRETÀ.
CREU I PARI.

T' Upefckupignevet.

51

NDEREJA e pufctetefe femaçe t' Upefckupignenijefe per pune terande scbarrefe e te fcerbetsrefe mbarazohet me vertate t' Engiivet, endè me maa te maçe ciallastije, cuitimi, e me maa te maçe munde kaa effapin, chi ndieri Engiite tmneerohen. Mirefia Upefckupignete jane grifciune me pergivem, e venduem nde fctraçe te rognese per pune te Grighiefe, chi kane n' beffe, i duhet mbe giçç cafcia me munduem paa pufcivem: e atà eghiere, chi mbuoli nattiet anemicu mbi are te Tineot, atà nde ditte te Scendenijefe, e se deritefe [nde per tezijat duhet me ezzune] jane detuer me nzierre prej ranzet tue fiela bulchiine Vefctit te Tineot, venduem mbi ginterc, e Reginijat: Kinefe te fckullne, te prifcine, te derremognene, te fcivegnene, te ndertognene, e te mbeltognene. Kendsi tue u ghiaam Grighiefe, jò vece me eaa, pò ende me vefte tue mpfuem, jò me fielle, pò me vepera temira: as me te deftuemi te cottiniife se nderfcime, pò me te mbaruemit e fetighese, ficuur ndiekfit e pune femire duhet meu caleuem Popujiet: Kinefe nalzuem per te maçete, ende maa te nalte te jefcene me fcendenije.

Giçç praa, chi e baine cacchie barre te nderfcime i ndifckoime me giçç fckaffete, Kinefe tue
I ndie-

PIESA E TRETA

KREU I PARI

T' upeshkupinjevet

5 DEREJA e pushtetese se madhe t' upe-
shkupinjenijese per pune te rande se
barrese e te sherbetyrese mbaraxohet
me vertyte t' engjiv̄et, ende me mā
te madhe çalastije kuitimi e me mā
te madhe munde kā esapin qi ndie-
10 ri engjite tmerohen. Mirefill upeshkupinjete jane
grishune me pergjuem e venduem nde shtraze te
ronjese per pune te grigjese qi kane n' bese, i
duhet mbe gjith kafsha me munduem pā pushuem
e ata egjere qi mbuolli natiet anemiku mbi are
15 te Tinezot, ata nde dite te shendenijese e se de-
reitese – ndeper te cijat duhet me ecune – jane de-
tuer me nxierre prei ranxet tue sielle bulq̄in̄ e Vē-
shtit te Tinezot, venduem mbi gjintete e regjinijat,
kinesse te shkulne, te prishine, te derremonjene,
20 te shuenjene, te ndertonjene e te mbeltonjene.
Kendyi tue u giām grigjese, jo veçe me zā, po
ende me vese, tue mpsuem jo me fiale, po me ve-
pera te mira, as me te deftuemi te zotinise se nder-
shime, po me te mbaruemit e fetigese, sikūr ndieksit
25 e punē se mire duhet me u kallezuem popujet, kine-
se nalcuem per te madhete, ende mā te nalte te je-
sene me shendenije.

Gjith prā qi e baine kaqe barre te nder-
shime i ndishkoime me gjith shkafete, kinesse tue

30 I ndie-

10 tmērohen] tmneerohen (Radoja KA² 44)

ndiecune fundete e Scen Paalit te rueignene grighien
 me scendenii, mos t'a delcmogn cusc per te kecc : u
 paafcin mbe gi^{ff} cafcia effapi, e tempfue mit e ve-
 peravet mire, me dije, me te paa hille, e me te ma-
 fcte: Kinefe atà, chi jane cundra, mos te fciaaigne- 45
 ne fcerbetarene tane : as me dije kecchii tane giuhat
 te paa mifcieriere fe Turchiet t'armatiffen cundra per
 fune te Feefe e te Religionefe : as Te kerfctenete
 tue baam kecch mos te lebdohen, e na fctijene fckak
 fe na jemi maa te kecchii, ende ficuur ^{ff}ot Scen
 Ambrofi, mos te jete ndereja, ndò pufcteteja e ma-
 fe, e jeta te jete e fciamptueme; trafcighimi i H-
 invescimi, e vepera e paa lighie: te jete pericu i pru-
 gneti, e i paa prugnet per mbrende, kal^{ff}edra e
 nalte, e caperzimi i paa mbarre. Grighiene, chi ka-
 ne marre ndene effapit t'a ndergognene me fiffa te
 predikimit Scind, e t' appene Populit t'vunfcimi fcaf-
 fete e mifcierierefe sì Ame: fialla te i mbarognene
 me tebaamite: tue gelitune percuorfim, pastrifim,
 e mifciererfim : e tue kiene reeitune me reie te
 vertetevet te ndritten perpara Niereiet: Kinefe te
 fcioffene veperat e tane fe jane temira, e te lebdo-
 gnene Atin e Pufctetuefcimin mbe Chiejit.

Maa pare te keene duerete e delira, e te paa
 hille prej cuitimefc fe faiit e Simoniefe, mos u duk-
 fcin fe lakmognene, ndo larene giàa per te falle te
 Scirtit Scind.

53

Mos te jene lakmueffi te fitimit turpìt, e te bi-
 jene mbe fune, e mbe lacchi te Diaalit, tue paffu-
 ne per te fane te fctreinte arrefve nde Gischi.

Cur ur^{ff}enognene cand, ndò appene famuliin-
 cuj, mos t'upelchiegn sembra me marre funtija, o
 te

ndiekune sundete e Shen Pällit te rueinjene grigjen
 me shendeni, mos ta deshmonj kush per te keq. U
 pashin mbe gjith kafsha esapi e te mpsuemit e ve-
 5 peravet mire, me dije, me te pähile e me te ma-
 dhete; kinese ata qi jane kundra mos te shäinjene
 sherbetyrene tane, as me dijekeqĩ tane gjuhat
 te pämisheriere se turqet t' armatisen kundra per
 dhune te Fëse e te Religjone, as te kershtenete
 10 tue bām kēq mos te lebdohen e na shtijene shkak
 se na jemi mā te keqĩ, ende sikūr thot Shen
 Ambrozi, mos te jete ndereja, ndo pushteteja e ma-
 dhe e jeta te jete e shamptueme, trashigimi i hy-
 inueshimi e vepera e pāligje, te jete petiku i pru-
 njeti e i pāprunjet permbrende, kalthedra e
 15 nalte e kapercimi i pāambarre. Grigjene qi ka-
 ne marre ndene esapit ta ndergonjene me sisa te
 predikimit shind e t' apene popullit t' ünshimi shka-
 fete e misheriese si ame, fiala~te i mbaronjene
 me te bāmite, tue gjellitune perkuorshim, pastrishim
 20 e misherieshim, e tue kiene rēzitune me reze te
 vertytevet te ndriten perpara nierezet, kinese te
 shofene veperat e tyne se jane te mira e te lebdo-
 njene Atin e Pushtetueshimin mbe qieit.

Mā pare te kēne duerete e delira e te pā-
 25 hile prei kuitimesh se faji te Simoniese, mos u duk-
 shin se lakmonjene, ndo lypene gjā per te fale te
 Shpirtit Shind.

Mos te jene lakmuesi te fitimi~t turpit e te bi-
 jene mbe dhune e mbe laqi te Diällit, tue pasu-
 30 ne per te dhane te shtreinte arresye nde gjyqi.

Kur urdhenonjene kand, ndo apene famullin
 kui, mos t'u pelqenj zembra me marre dhuntija, o
 te

te falla : per sè te falla verbognene s'at e Dijesset , e nderrognene fiallat e te Dercitevet .

Per pune te 'ghizmit e mcatevet , e maa fort te mcatevet per te fiite nuk ep testiir Upefckupi me i 'ghizune cusc , as giàa mos te marrene , ende nde das'at cusc veri me i falle giàa , mos te bijen nde faj t'atone , chi sceffene censurat per te bierre te vete .

Dispenfat e Martessvet , e te ur'enevet , per te zijat kane pus'atene Upefckupignete jò pèr gi'ffe , 46 pò vece per dissa prej miscieriere se bute te Seliese Scinde , te i dispenfognene paa giàa : Kinesc dispenfimi i feescimi mos te nk'fchet nde reenimi te paa miscieriere .

Cur duene me castiguem fajet e Parochiet , te i kpuffene cacch giàa : at' giàa mos t' amarrene veti , pò t' adaagnene kifciavet , ndo te vobechiet ; Kinesc tue certuem tetierete , mos te bahemi veti te kecchii per lakmii te nghalegnimit turpi .

Mos te ngremognene Tefeescimi me jinati te censurèvet , e me privimi te Sciacramentavet per pune te lemoscnavet te dri'f'it , te venese , ndo dia'f'it , chi appene Upefckupignevet , e temieren vobesije t' a hiecone prej fitimit se vete : ende atà , chi bahet dasciàs te sciacre me volundete te fallefet , mos te bahet sacrilegi nde dore te forte : as te falla te volundescima e tedasciunit ncrægnene lighia te s'areinta per detare . Mirefiil e murtajusceme as'at kiò dora ngremimit Tekerstenevet , teziite , chi taf'iti jane randuem me cacchie haracci , m' i kane te nevoiscima per hae , e fckognene gni jete te eete . Nuk jane praa per t' u s'trenguem , pò per t' u ndimuem me tedasciunit .

te fala, perse te fala verbonjene s̄yt e dijeset e nderronjene fialat e te dereitevet.

Per pune te zgidhmī te mkatevet e mā fort te mkatevet, per te s̄ite nuk ep test̄ir upeshkupi me
5 i zgidhune kush, asgjā mos te marrene, ende nde dasht kush veti me i fale gjā, mos te bijen nde fai t' atyne qi shesene çensurat per te bierre te vete.

Dispensat e martesevet e te urdhenevet, per te cijat kane pushtene upeshkupinjete jo per gjithë,
10 po veçe per disa prei misheriere se bute te Selliēse Shinde, te i dispensonjene pā gjā, kinese dispensimi i fēshimi mos te nkthehet nde rēnimi te pā-misheriere.

Kur duene me kastiguem fajet e paroqet,
15 te i kpusene kaq gjā, at' gjā mos ta marrene veti, po ta dānjene kishavet, ndo te vobeqet, kinese, tue çertuem te tierete, mos te bahemi veti te keq̄i per lakm̄i te ngallenjimit turpi.

Mos te ngremonjene te fēshimi me jinati te
20 çensurevet e me privimi te shakramentavet per pune te lemoshenavet te drithit, te venese, ndo diathit qi apene upeshkupinjevet e te mieren vobezije ta hiekune prei fitimit se vete, ende ata qi bahet dashas te shakre me vollundete te faleset, mos te
25 bahet sakrilegji nde dore te forte, as te fala te vollundetshima e te dashunit nkryenjene ligja te shtreinta per detyre. Mirefill e murtajusheme asht kio dora ngremimit te kershtenevet, te c̄ite qi tashti jane randuem me kaqe haraçi, mzi kane te nevoishima
30 per hae e shkonjene nji jete te zeze. Nuk jane prā per t' u shtrenguem, po per t' u ndimuem me te dashunit.

I ji Vakufet

Vacuffet e Parocchiet mos te i bagnene te veti: as te lëpugnene prej fsific cca cacc per viet: Kinesse mos te ngasseme atà me fune tane tue raam, nde censure canonike: per sè nuk pò pufciognene me folle kecch per nee, e me scpifune vepera temira, tona.

Te jeene giffete per fua te keene fucchii, te miscierierfcimi, e te fimbfcimi me uschiem te nevdisfimit, e me baam niereii te huojevet: Kinesse ate ndere, e niereii, chi tevobechit bagnene te huojevet giffet cund nd' Arbeni, mos t' alane per prappa Upesckupignete, chi kane si per effapi me kiene tnderfcimi, e te dasciuni me te huoit. Kuitò ketà ò Bari, fofot Scen Gherguri, *Se ti nuk ep gidaan tande, pò te huoj.* Cisc mrecul praa? Kiscgnene me mui-tune me ffire mbe dæret, pa mos ndieri mbe sfratt te nkffelle, tue ffane: epna neve calsciat tona, nde mos kemi me viicatune cuntra tæ Tineot, chi te kaa raccomanduem calsciat, me i daam: e kemi me ffane: oh Eot nuk dè me na ffane atò calscia, chi prej teje kaa passune me na i daam.

55

Te ruhen fort mos t' a nchiessene veti fajiet tierievet, tue ndimuem maa fort atà, chi scemton jeta e tæne. Mos te stjhen nde lighie, ndò te ghifne atà Mescetaare, chi per fajie te vete jane suspenduem, ò lifune me censure prej Upesckupit sevete: e tmbahen mos me i nkffem nde Ministeri te vete me te ghifmit paa lighie, e te paa viimi.

Kendej giffete te fundognene mire stjepiin e vete, e maa fort te keene ære per niereit e stjepife, mos upaascia si Giauri, e maa te kecchi se Giauri, sicuur fofot Scen Paali. Prò nde mos di cusc m funduem

47

Vakufet e paroqet mos te i banjene te veti, as te lypnjene prei sish k̄a kaq̄ per viet, kinese mos te ngaseme ata me dhune tane tue rām̄
 5 fole keq̄ per nē e me shpifune vepera te mira tona.

Te jēne gjithë, per s̄a te kēne fuq̄i te misherieshimi e te dhimbshimi me ushqyem te nevoishimit e me bām̄ nierezī te huojevet, kinese ate
 10 ndere e nierezī qi te vobeqit banjene te huojevet gjithkund nd' Arbeni, mos ta lane perprapa upeshkupinjete qi kane si per esapi me kiene te ndershimi e te dashuni me te huoit. Kuito keta – o Barī! –, thot Shen Gerguri: *Se ti nuk ep gjān tande, po te huoi.* Çish mrekuill – prā? –, kishnjene me mui-
 15 tune me thirre mbe dyeret, pa mos ndieri mbe shtrat te nkthelle, tue thane: epna neve kafshat tona, nde mos kemi me vīkatune kuntra t̄y Tinezot qi te k̄a rakomanduem kafshat me i dām̄, e kemi
 20 me thane: oh Zot nuk do me na dhane ato kafsha qi prei teje k̄a pasune me na i dām̄.

Te ruhen fort mos ta nqesene veti fajet e tierrevet, tue ndimuem m̄a fort ata qi shemton jeta e tyne. Mos te shtīhen nde ligje, ndo te zgidhne
 25 ata meshetāre qi per faje te vete jane suspenduem o lidhune me çensure prei upeshkupit se vete e te mbahen mos me i nkthyem nde ministeri te vete me te zgidhmit p̄a ligje e te p̄a viimi.

Kendyi gjith te sundonjene mire shtepīn̄ e vete e m̄a fort te kēne zyre per nierezit e shtepīse,
 30 mos u p̄ashin si gjauri e m̄a te keq̄i se gjauri, sikūr thot Shen Pālli. Pro nde mos di kush me
 sunduem

funduem sctepiin e vete, si praa kaa me diitune me mbaitune kiscene e Hxit? Sctepiife Upesckupit [ƒƒot Scen Bernardi] i perket Scendenija, e mbarreja mbe pettiku, e mbe t'ezzunit.

A scusc te sctijere drapenin nd'are te huojc : as te guzogn me venduem ndogn Parocchian nde kiicc te huojc, chi derghiet paa Upesckupi te vete ndene funde te Vicaarit Capitalarit, per punë se asit i affrimi; ani e ban giƒƒ effapin, sicuur me kiene Diocese e tii, paa testijr te Cunvendit Scind te Propagandese.

Te keene eare per vet' vetehi, e per giƒƒ Gri-ghie; cu i vuni Scirti Scind me funduem kiscene e Hxit, chi fitoji me giaku te vete: tue scullune me sciatu te predikimit eacone te paa lighie, e me voese te diersevet te ntrafgnene farena te mira. Te sundognene rajat, jò si Eotteniite me topusi hecurit, pò si Ciobante, me te dasciunit, me t'amble, e me te bute; e me eali te fort te i dduene si Bii e si velaeni. Te mire t'i forzognene mb' uƒe te dereitese: Te kecchiite t'icertognene, t'indiscognene, t'i perflasse me durimi tefort, e me temire: tue sciuchivem mos te i ndeegn eali i paacuer, as te ftohen tepere prej se butet. Nde mos u proƒoft ndisckimi: as u dukt se pò nkƒƒenen ndralscej, te nziren jasit scpaten e mpfinit e Kiscese cundra te mbocchumevet, e te mos giegiunevet, tue i scommunicuem.

Pò ketò te vona barena t'vu appene per te nderecchiunit, e jò per te scivemit: per miedicine, jò per morte: me percuerscime te fort se embrese, e me cuitimi t'urti, mbas giƒƒ se tierasc, chi patne biam me uƒe, e me gischì.

Nde

sunduem shtep̄in e vete, si prā kā me dītune me mbaitune Kishene e Hyit? Shtep̄i se upeshkupit – thot Shen Bernardi – i perket shendenija e mbarreja mbe petiku e mbe t' ecunit.

5 Askush te shtiere drapenin nd' are te huoje, as te guxonj me venduem ndonj paroqan nde kishe te huoje qi dergjet pā upeshkupi te vete ndene sunde te vikārit kapitularit, per pune se asht i afrimi; ani e ban gjith esapin, sikūr me kiene
10 dioçeze e tī, pā testīr te Kunvendit Shind te Propagandese.

Te kēne zyre per vetvetehi e per gjith gri-gje, ku i vuni Shpirti Shind me sunduem Kishene e Hyit qi fitoji me gjaku te vete, tue shkullune me
15 shati te predikimit zākone te pāligje e me voese te diersevet te ntrashnjene farena te mira. Te sundonjene rajat, jo si zotenīte me topuzī hekurit, po si çobante me te dashunit, me t' amble e me te bute e me zelli te fort te i duene si bī e si vella-
20 zenī. Te mire t' i forconjene mb' udhe te dereitese. Te keqīte t' i çertonjene, t' i ndishkonjene, t' i perflasene me durimi te fort e me te mire, tue shukiuem mos te i ndezenj zelli i pākuer, as te ftohen tepere prei se butet. Nde mos u prodhoft ndishkimi,
25 as u dukt se po nkthenen ndryshei, te nxiren jasht shpaten e mpsimi te Kishese kundra te mboqumevet e te mosgjegjunevet, tue i skomunikuem.

Po keto te vona barena t' u apene per te nderequnit e jo per te shuemit, per miediqine, jo
30 per morte; me perkuershime te fort se zembrese e me kuitimi t' urti, mbas gjith se tierash qi patne bām me udhe e me gjyqi.

Nde

Nde mot te tre muojesc, mbas se te vlgñ fial-
la prej se paa fiiçscimi giçchi te Seliese Scend, se
kaa vertetuem, e forzuem ketò Decreta, ò lighia,
te jecne giççc detuer meu mbelicçune, e baam Sin-
nodin e Diocesese, tue caleuëm Kiscetarevet, e Po-
pulat leecimen e ketone lighiave te Provinziese ncræm
per te mire, e maa te paa droe, e mos te stije cusc
çkak se skaa diitune, cur te done me baam kech.

C R E U I D U I T I .

Te Vitimit.

G Içç' atà, chi jane stoliffune me scegni t' Upe-
skupigneniise secundese ççone Decreta e Cun-
vendit Scind te Trentit, avisoime e lusme mbe Te-
neone: Kinesse te vititognene Diocesen kadç viet gni-
here: e nde mos muicin veti, te ciognene tieter cand,
chi te jecte i miri me vititueëm mb'anë se tane: mos
prej prittesse se vitimit, u ççafscin te mbeltuema
te feescima, chi kane per çulagune me ndierse te
facchiese lsane: e na, chi kemi per te funduem Popu-
lin e Hçit t' amarreme per dore nde vaa te scelbi-
mit: e Kinesse te scpettoime prej fajiesse lsone, e se
57 huojasc, te ndighiogname Urçenimit Hçinvescimi,
chi ççot: *Ban praa cisc po ççom tuç, nzire veteben,
per se kee raam nde dore t' affrimit tit: ez, çkaççò,
ngrite mikne tand, mos ep giuëm sççvet tuve, as mos
te ncoten vetula tetua.*

Pò per se prej Decretesc se permundene te Con-
cilat Trentassit passschiera e vitimit maa npos açt:
me forzuem dijene cattolike scendosc, meu mbaitu-
ne vessse te mire, me ndisckuem te kecchiite: me em-
beruem

Nde mot te tre muojesh, mbase te vinj fia-
la prei se pāfijyeshimi gjyqi te Selliese Shend, se
kā vertetuem e forcuem keto dekreta o ligja,
te jēne gjithë detuer me u mbeliedhune e bām si-
5 nodin e dioçezese, tue kallezuem kishetarevet e po-
pullit lēçimen e ketyne ligjave te provinciese nkryem
per te mire e mā te pādroe e mos te shtije kush
shkak se s' kā dītune, kur te done me bām keq.

K R E U I D Y I T I

10 Te vizitimit

G jith ata qi jane stolisune me shenji t' upe-
skupinjenise, sekundrese thone dekreta e Kun-
vendit Shind te Trentit, avisoime e lusme mbe Te-
nezone, kinese te vizitonjene dioçezen ka dy viet nji
15 here, e nde mos muiçin veti te çonjene tieterkand
qi te jēte i miri me vizituem mb' ane se tyne; mos
prei pritesese vizitmit u thafshin te mbeltuema
te fēshima qi kane per t'u lagune me ndierse te
faqese sane: e na qi kemi per te sunduem popu-
20 llin e Hyit ta marreme per dore nde vā te shelbi-
mit, e kinese te shpetoime prei fajesh sone e se
huojash, te ndigionjeme urdhenimi t hyinueshimi
qi thot: *Ban prā çish po thom t̄y, nxire vetehen,*
perse kē rām nde dore t' afrimit tit; ec, shkatho,
25 *ngrite mikne tand, mos ep gjum s̄yvet tuve, as mos*
te nkoten vetulla te tua.

Po perse prei dekretesh se permendune te Kon-
çilli t Trentasit paseqyra e vizitimit mā mpos asht
me forcuem dijene katolike shendosh me u mbaitu-
30 ne vese te mire, me ndishkuem te keqite, me zem-
beruem

beruem Populin me fialla te mira mbe Fee , mbe
pacch , e mbe pastrii te Scirtit : e me ur̄enuem te-
tiera cafcia ficundrese vendi , motti , e coha , me
urtije t'atone , chi visitognene : prafctù nde visitimi ,
chi duhet baam , kaa meu baam kefcù .

Te fckognene Upefckupignete me te percuersci-
me , e te nderfcime fciochienii afctù te caallorèvet ,
sì te cambesfet , tue chieluem , chi per te fceit te
mbarognene te visituemit , mos te mriitet [tue u
ngiattune] Populi , e te befdiffen Priftinit me te
kechie te vete , e te Feefcimevet .

Nde Kifcia te Parochievet cu bagnene effapet ,
cur candognene Mefcen e mafe ; me giele te pre-
dikimit te nghignene barkun e hunnufcim , per te
mbaitunit e ur̄inimevet Hainvefcime , e te lighiavet
fe Kifcete t'a ndeignene populin : e mbas fe refce-
mit e te mefcagnevet ; t' appene Sc sacramentiu e Kre-
mimit . Me elit e te dafciunit fi Ati i Scirtenevet ,
te ndifckognene giŋŋeve meu peenduem : ma fort
nde kete mott te pelchifcimi te nzierrene atà , chi
fcpihen mbe mor̄a , e mos te pufciognene me libe-
ruem atà , chi hicchien meu bdierre . Te fchireto-
guene fort à luftognene Parochit , chi te mbahen li-
ghiat e ketii Sinnodi : e nde i giet fe jane te pret-
tuefsi i Keffai pune , mbas fe te i certognene , te i
caftigognene per sè fduene me ndigivem ketone li-
ghiave te Scelbuefcime , tue mbaitune pajc Kfciltit
fcemtuum t'atone , chi jetognene fi fctanfe nde mallt .

beruem popullin me fiala te mira mbe Fē, mbe
 paq e mbe pastrī te shpirtit, e me urdhenuem te
 tiera kafsha sikundrese vendi, moti e koha, me
 urtije t' atyne qi vizitonjene, prashtu nde vizitimi
 5 qi duhet bām, kā me u bām keshtu.

Te shkonjene upeshkupinjete me te perkuershi-
 me e te ndershime shoqenī ashtu te kālorevet,
 si te kambeset, tue qelluem, qi per te shpeit te
 mbaronjene te vizituevit, mos te mrizitet – tue u
 10 ngiatune – populli e te besdisen priftinit me te
 keqe te vete e te fēshimevet.

Nde kisha te paroqevet ku banjene esapet,
 kur ka ndonje ne Meshen e Madhe, me gjelle te pre-
 dikimit te nginjene barkun e hunushim per te
 15 mbaitunit e urdhinimev̄t hyinueshime e te ligjavet
 se Kishese ta ndeznjene popullin, e mbas se refye-
 mit e te medhenjevet, t' apene shekramentin e Krez-
 mimit. Me zellit e te dashunit, si Ati i Shpirtenevet,
 te ndishkonjene gjithëve me u pēnduem, mā fort
 20 nde kete mot te pelqyeshimi te nxierrene ata qi
 shpihen mbe mordhn e mos te pushonjene me libe-
 ruem ata qi hiqen me u bdierre. Te shqyreto-
 njene fort, a luftonjene paroqit qi te mbahen li-
 gjat e ketī sinodi, e nde i gjet se jane te pre-
 25 tuesi i kesai pune, mbase te i çertonjene, te i
 kastigonjene, perse s' duene me ndigjuem ketyne li-
 gjave te shelbueshime, tue mbaitune paje kshilltīt
 shemtuem t' atyne qi jetonjene si shtanse nde malt.

KREU

C R E U I T R E T I .

T' Arrefeut si kane me calenem Cunvendit
Scind te Propagandese te ndoꝛunit e
Diocesese .

K Inese giꝛꝛe puna te mbarohen secundese menda
deja e Cunvendit Scind te Propagandese , e
me ndeere te prugnete ; e te degne te ndeerime scas
fet e te dasciunit e Romese ; mbas sembaruemit se
viitimit giꝛꝛe Archiupesckupignete , e Upesckupigne
te te bagnene me diitune Cunvendit Scind te Propa
gandese mbe cisc effapi , e mbe cisc dore mendure te
jete Diocesa . Mendera , chi mpson me civem lette
rat , ende si duhet me viituem gnifet prej facchie e
se shkruemit e ketone fialleve perfundi .

1. Sse pari te shkruene saa ghiane , e saa ghatte
asct Diocesa , ende me cisc Diocese kaa cunfignete ,
e cisc dore morte jane ?

2. A jane psciele , e ncatarruem prej calabet se
lustese ?

3. A i ngremon cusc me forze : ndo à jane nde
puscimi n mpacchie ?

4. A kane kiscene e kalꝛꝛedrese , e si e kane ?

5. A kaa vacusse truessà e Upesckupit , e si jane ,
ndo punohen ?

6. Cisc , e saà i appene lemoscena per viett Te
kerstenete ?

7. A kane vend cu rrine giꝛꝛ here : ndo à rrine
mpacch .

8. Per Kisciat e Parocchiese te shkruegnene mpos :
tue calenem vendn , à asct nde fusce , nde mall , ndo
mbe kotre ,

9. Saa

K R E U I T R E T I

T' arreseut si kane me kallezuem Kunvendit
Shind te Propagandese te ndodhunit e
dioçezese.

5 **K** inese gjithë puna~te mbarohen, sekundrese men-
deja e Kunvendit Shind te Propagandese, e
me ndëre te prunjete e te denje te ndërime shka-
fet e te dashunit e Romese, mbas se mbaruemit se
vizitimit gjithë arqupeshkupinjete e upeshkupinje-
10 te te banjene me dītune Kunvendit Shind te Propa-
gandese mbe çish esapi e mbe çish dore mendyre te
jete dioçeza. Mendyra qi mpson me çuem lete-
rat ende si duhet me vizitueem njifet prei faqe e
se shkruemi~ te ketyne fialeve perfundi.

15 1. Se pari te shkruene sã giane e sã giate
asht dioçeza, ende me çish dioçeze kã kunfinjete
e çish dore mote jane?

2. A jane pshtielle e nkatarruem prei kalabet se
luftese?

20 3. A i ngremon kush me force, ndo a jane nde
pushimi n' mpaqe?

4. A kane kishene e kalthedrese, si e kane?

5. A kã vakufe truesa e upeshkupit e si jane,
ndo punohen?

25 6. Çish e sã i apene lemoshena per viet te
kershtenete?

7. A kane vend ku rrine gjithhere, ndo a rrine
mpaq.

30 8. Per kishat e paroqese te shkruenjene mpos,
tue kallezuem vendn, a asht nde fushe, nde mal, ndo
mbe kotre.

9. Sã

9. Saa catunde kaa ndene eshapi, e faa jane larg nder vetehi.

10. Saa Te kerstene per gjithë teshi jane.

59 11. A asht cuse nder të i beganiscimi ndaj Turit?

12. A jane Turit nder të, ndò Schismatiki, e 51
saa jane?

13. A kane Kishene e Parocchiese?

14. A kane ketà nde katunde, a per jashta, e saa asht larg prej katundit.

15. Me cuse emene te Scendit emenohet?

16. A asht punuem n' murit me calchiere, a n' lezit.

17. A asht mbe te gaati me ruzuem.

18. A asht reenuem prej mottit?

19. A asht e paa gande, e vijen me baam nd' atà eshape te Parocchiese?

20. A mbahet me ndere, e me Scendenije, chi duhet shtrijet Hsit?

21. A mbercillet dshere, mos t' a pegagnene shtrijet.

22. A bagnene nd' atà pazaar, Cunvend, lodre, e ci dò tieter bieffedii per mbrenda, ndo per jashta?

23. A kaa petikat e mescese, o tiera nucscia te Kishese, o te leterit, ungit, kalscende, patena, e tiera allate chi duhene leterit: e gjithë ciuse jane, e saa jane t' a shkruegnene nde tesheri, e te keene copiene me veteh: Kineshe tue u bdierr giàa prej pritshet e fajet se Parrochiet: cur te visitognene Diocesene te i shtrijognene me i shane arresce per gjithë petika te mescese, e te leterit.

24. A mbahet, e ruhet mire voii scind, e gjithë atà chi perket Lterit, e Sacramentavet me pastrii, e te delire: e à nderrohen, e perterihen cur duhet.

K

25. Per

9. Sā katunde kā ndene esapi e sā jane larg nder vetehi?
10. Sā te kershtene per gjithtesill jane?
11. A asht kush nder ta i beganishimi ndai turit?
- 5 12. A jane turit nder ta, ndo sqismatiki e sā jane?
13. A kane kishene e paroqese?
14. A kane keta nde katunde, a periashta e sā asht larg prei katundit?
- 10 15. Me çish emene te shendit emenohet?
16. A asht punuem n' murit me kalqere, a n' ledhit?
17. A asht mbete gāti me u ruxuem?
18. A asht rēnuem prei motit?
- 15 19. A asht e pāgande e vijen me bām nd' ata esape te paroqese?
20. A mbahet me ndere e me shendenije qi duhet shtepī se Hyit?
21. A mbershillet dyeresh, mos ta peganjene shtanzat?
- 20 22. A banjene nd' ata pazār, kunvend, lodre e çido tieter biesedī permbrenda, ndo periashta?
23. A kā petikat e meshese, o tiera nvesha te kishese, o te lleterit, ungjīt, kalshende, patena e tiera allate qi duhene lleterit, e gjith çysh jane e
- 25 sā jane ta shkruenjene nde tefteri e te kēne kopiene me veteh, kinese tue u bdierr gjā prei pri-teset e fajet se parroqet, kur te vizitonjene dio-çezene te i shtrengonjene me i dhane arresye per gjith petika te meshese e te lleterit.
- 30 24. A mbahet, e ruhet mire voji shind e gjith ata qi perket lterit e shekramentavet me pastri e te delire; e a nderrohen e perterihen kur duhet?

K 25. Per

25. Per pune te Parochiet, e si scerbegnene mire te schisretognene à kane sctepiin, e sàa e kane laig prej Kiscet.
26. A kane basctina atò Kiscia, e faa fruitognene?
27. A kane mbi lemoscenat, ò akne, chi appne Tefescimi, tiera dobija, ndo vacuffe, e faa giàa dël?
28. Temirat, ndo benefizii te Parochiese a i kane me lighie?
29. A hiini cusc nder tò per forze?
30. A asct i Eotti me mbaruem Paroku essapin e vete?
31. A riine giuff here, e visitognene famuliin, tue ffane scpesc mescene, e tetiera Scecramenta, à i appne cur duhet; à scerbegnene si jane detuer, sicuur urffnognene ketò Decreta?
32. A mpfognene teriivet Doctrinene?
33. A predicognene Populit, nde mos giuffe atà chi jane te cott per ketà essapi, e te i u schiegnene me giele te falese Tineot.
34. A leccignene tri here perpara se te mbane cunorene, e à ruoignene tiera essape, e lighia t' essaj; e a mbane perpara facchie te Kiscese.
35. A kane lettren cu te sckruegnene emenat, e mbi emenat t' atone, chi pagheohen, Kreimohen, martohen, e t' atone chi jane bdecune?
36. A mbane, e ruoignene mue me eli, e mundime giuff chi duhet per scerbimi, e scelbimi te Fescimevet secundesc ketò Decreta tona as tepere; as mengu.
37. Te sckruegnene cisc dore Priftini kaa temire, ndo te kecchii, sàa vicec jane, e si jane dieffi?
38. A jane kiene mbe ndogn Collegii te Taliese?
39. A jane

25. Per pune te paroqet e si sherbenjene mire te shqyretunjene a kane shtepin e sa e kane larg prej kishet?

26. A kane bashtina ato kisha e sa fruitunjene?

5 27. A kane mbi lemoshenat, o akne qi apne te feshimi, tiera dobija, ndo vakufe e sa gja del?

28. Te mirat, ndo beneficin te paroqese a i kane me ligje?

29. A hini kush nder to per force?

10 30. A asht i zoti me mbaruem paroku esapin e vete?

31. A rine gjithhere e vizitonjene famullin, tue thane shpesh meshene e te tiera shekramenta. A i apne kur duhet, a sherbenjene si jane detuer, sikur urdhenonjene keto dekreta?

32. A mponjene te rivet doktrinene?

33. A predikonjene popullit, nde mos gjithë ata qi jane te zot per keta esapi e te i ushqenjene me gjelle te fale se Tinezot.

20 34. A lecinjene tri here perpara se te mbane kunorene e a ruoinjene tiera esape e ligja te sai, e a mbane perpara faqe te kishese?

25 35. A kane letren, ku te shkruenjene emenat e mbiemenat t' atyne qi pagezohen, krezmohen, martohen e t' atyne qi jane bdekune?

36. A mbane e ruoinjene mire me zelli e me mundime gjith qi duhet per sherbimi e shembimi te feshimevet, sekundrese keto dekreta tona as tepere, as mengu?

30 37. Te shkruenjene çish dore priftini ka te mire, ndo te keqi, sa vieçe jane e si jane diesi?

38. A jane kiene mbe ndonj kollegji te Taliese?

39. A jane

61

39. A jane Missionaare Apostoliki baam prej Cuvendit Scind te Propagandese; e saa giàa i vien prej fsoje.

40. A jane lakmuessi te giaafe turpe.

41. A luftognene me jetuem Scendenist , e devotscim .

42. A pò skandalizognene Populin,chi prej Scandulit jet paa mbarre hem Priftnija , hem cascia e Tineot ?

43. A priscne, e fsoffene giaan e Kiscese ?

44. A mbane me ndere, e te delira robet, e petikat e Kiscese ?

45. A perzihen nde pune te Scecollarevet , e te fundit e tane ?

53

46. A jane te buut , e luftognene me larguem meiniin , e mioriin , chi kane disa nder veteh ?

47. A jane te dasciuni , ndo te mercicimi te Kerstenevet o Turchiet ?

48. A jane mbe funde te ftepiise te percuerfcimi ?

49. Kendsj te calcognene : a jeton Populi i Arbensesi Kerstenist .

50. A mbane Festat si urfenon Kiscia e Romese ?

51. A jessene devotscim , e te perserciscim nde Kisce ?

52. A ndofen mbe mesce te mafe ditte Feste ?

53. A afferohen me deuotione Scecramentavet ?

54. A jane disa pefcielle me curvenije , ndo ainije ?

55. A asit ndogn affisc , chi cuiton se s' à mcat , mos me agniuem nde Kerescme ?

56. A jane nder tà eacone te paa lighic , ndo te paa ufe ?

K j i

57. Te

39. A jane misionāre apostolliki, bām prei Kun-
vendit Shind te Propagandese e sã gjã i vien prei
soje?
40. A jane lakmuesi te gjāse turpe?
- 5 41. A luftonjene me jetuem shendenisht e de-
votshim?
42. A po shkandallizonjene popullin qi prei shkan-
dullit jet pã mbarre hem priftnija, hem kafsha e
Tinezot?
- 10 43. A prishne e sosene gjãn e Kishese?
44. A mbane me ndere e te delira robet e pe-
tikat e Kishese?
45. A perzihen nde pune te shekullarevet e te
sundit e tyne?
- 15 46. A jane te bût e luftonjene me larguem me-
nãn e mizorãn qi kane disa nder veteh?
47. A jane te dashuni, ndo te merziçimi te ker-
shtenevet o turqet?
48. A jane mbe sunde te shtepise te perkuershimi?
- 20 49. Kendyi te kallezonjene, a jeton populli i ar-
beneshi kershtenisht.
50. A mbane festat, si urdhenon Kisha e Romese?
51. A jesene devotshim e te pershpirçishim nde
kiske?
- 25 52. A ndodhen mbe meshe te madhe ditn e feste?
53. A aferohen me devocione shekramentavet?
54. A jane disa peshtielle me kurvenije, ndo ai-
nije?
55. A asht ndonj asish qi kuiton se s' a mkat
30 mos me anjinuem nde Kereshme?
56. A jane nder ta zākone te pãligje, ndo te
pãudhe?

K j i 57. Te

62 57. Te bagnene me diitune ende à ndo^zet cusc Priftinisc, e maa fort assisc, chi kane studivem nde Collegii per jas^ta Diocefese vete, e rì ndene fundit e huoj ?

58. A jane terii atà, chi descerognene tonsuren^o e pare, e sàa viecc jane. Sì e diine letterene, e sì emenohen.

59. Nde e vone te caleognene, cisc mundet meu baam, me ndimuem Tekers^tenete nde nevoja, chi kane, e me inzierre prej dammesc se Corpit, e te Scpirtit.

Gi^zfe ketò calscia celscim, vertetseim, e ungniscim tue i schiuchivem mir te i destognene pretemirit Cunvendit Scind: e kestù te mbarognene detaren e vete, e te paitognene ^εelin e Seliese Scind Apostolike.

54

CREU I KATTERTI.

Te Cunfingnevet e Diecefesvet te Sciatit, te Lescese, e T' Albanit.

TE mafe damme bani ^zeut Tarbenit davija e perdiccimeja r' Upesckupignevet, tescite perpune te Cunfingnevet e Diecefesvet ndo tue i ruitune, ndo tue i scghiaam u muerune, u ngremuene, e u ngatarruene nder vete: e tue u praps^tuem u^za e pacchie, po sciummogniscine te ^εeat e Tekers^tenevet prej gi^z anesc. Gnofti ketà damme te Provinciese mendeja e urte te Cunvendit Scind te Propagandese mbelic^zune per temire te Fecese: prej ^εelit e se dasciunit bani me ^εghie^zune gui nierii, chi te jete i mir me schiuchivem punen; e cive kàa Dom
Fraanin

57. Te banjene me dītune ende a ndodhet kush priftinish e mā fort asish qi kane studiuem nde kollegji periashta dioçezẽ se vete e ri ndene sundĩ te huoi?

5 58. A jane te rī ata qi desheronjene tonsuren e pare e sã vieç jane? Si e dīne leterene e si emenohen?

59. Nde e vone te kallezonjene, çish mundet me u bām, me ndimuem te kershtenete nde nevoja qi
10 kane e me i nxierre prei damesh se korpit e te shpirtit.

Gjithe keto kafsha çelshim, vertetshim e un-
njishim, tue i shukiuem mir te i deftonjene prete-
mirit Kunvendit Shind, e keshtu te mbaronjene de-
15 tyren e vete e te paitonjene zellin e Selliese Shind
Apostolike.

K R E U I K A T E R T I

Te kunfinnjevẽ te Dioçezevet te Shatit, te
Leshese e t' Albanit

20 **T**e madhe dame bani dheut t' Arbenit davija e per-
diçimeja t' upeshkupinjevet, te sīte per pune
te kunfinnjevẽ te dioçezevet, ndo tue i ruitune, ndo
tue i shgiām u muerune, u ngremuene e u nga-
tarruene nder veteh, e tue u prapshtuem udha e pa-
25 qese, po shumonjishine te zezat e te kershtene-
vet prei gjith anesh. Njofti keta dame te provin-
ciese mendeja e urte te Kunvendit Shind te Propa-
gandese, mbeliedhune per te mire te Fēse, prei zellit
e se dashunit bani me zgiedhune nji nierī qi te
30 jete i mir me shukiuem punen, e çue kã Dom
Frānin

Fraanin Leonardin Archidiaconin i Tragurit, cui vuni
 mbe chiafe keta vete temafe: Kinesse mbas godijet
 63 te vee cunfignate Diocesvet: e dammet e daviise
 t' i paguegnene mbask Upefckupignete. Mirefia kiè
 cax gni nierii fort i dereiti, dijessi i holli, e i mun-
 duescimi: erxi praa nde kete Provintie e mbas ci sciu-
 coj buccure visse te katundevet, tue pals cuituem pu-
 nen me te fort urtji bani te nderroiscine disfa visse
 nder Upefckupignete te Lescese, Satrinese, e t' Al-
 banit, tue ncræm atæne Diocesve me letteræ, e rap-
 pii cunfignate: goditi punen, e paitoj vembrat. Pò
 tue sckuem motti, u harrue pacchi, e te prappenit
 atæne Upefckupignevet tue chiesciune lighiat e scen-
 deccima, e godijat baam nder Teparate, perferii duo-
 li davija per pune te cunfignevet. Prafctù tue cui-
 tuem me gixxembre me nzierre, e me sckullune
 prej ranzet ketò te kechija per faa te munderni defto-
 gneme, e bagaeme me diitune Upefckupignevet te
 Lescese, te Satrinese, e te Durzit, chi ri mbe vend
 t' Upefckupit t' Albanit: Kinesse tue enecuem te kec-
 chiat, e avalin e te fescimevet, chi mund keene
 55 prej kexsò davijasc per se dæiti, te cendrognene nd'
 ate pacch, e godije te cunfignevet chi u ncræne nde
 Merchigne nde e katre mbe fiet ditt mbas Scen
 Endreut, e nde e gni vct dit te ketii vet muoj sckruem
 mbe sappe nde vtrime nde viet gnaj mije giasit cint
 trixiet, e tett. 1633. Pò mos te dal perferiju davi
 prej se. harruemit se lettravet per pune te vissevet, e
 te Kisciavet, sicundrese jane sckruem atò lettra te-
 permendana dischia:ogneme, se Kiscia e Scen Gier-
 git te Cuculit, e te Scen Gionit e Bulgaret, te Scen-
 dese Mrii te Lassingaghi, te Scen Marcut, e te Scen
 Prendese

Frānin Leonardin, Arqidiakunin i Tragurit, kui vuni mbe qafe keta zyre te madhe, kinese mbas godijet te v̄e kunfinjete dioçezevet e damet e davise t'ī paguenjene mbashk upeshkupinjete. Mirefill kie
 5 k̄y n̄ji nierī fort i dereiti, dijesi i holli e i mundeshimi, erdhi prā nde kete provincie e mbas ç̄i shuko i bukure viset e katundevet, tue pas kuituem punen, me te fort urtī bani te nderroishine disa vise nder upeshkupinjete te Leshese, Zatrimese e t' Albanit, tue nkryem atyne dioçezeve me letere e tapī kunfinjete, goditi punen e paitoi zembrat. Po, tue shkuem moti, u harrue paqi e te prapenit atyne upeshkupinjevet tue qeshune ligjat e shendeçima e godijat bām nder te parete, perserī duo-
 15 lli davija per pune te kunfinjevet. Prashtu, tue kuituem me gjith zembre me nxierre e me shkulune prei ranxet keto te keqija, per s̄a te mundemi deftonjeme e banjeme me dītune upeshkupinjevet te Leshese, te Zatrimese e te Durcit, qi ri mbe vend
 20 t' upeshkupit t' Albanit: kinese tue e nekuem te keqiat e avallin e te fēshimevet qi mund kēne prei keso davijash per se dyiti, te çendronjene nd' ate paq e godije te kunfinjevet qi u nkryene nde Merqinje nde e katrembedhiet dit mbas Shen
 25 Endreut, e nde e njizet dit te kefī vet muoi shkruem mbe Sape nde Zatrime nde viet njai mije gjashtëçint tridhiet e tet – 1638. Po mos te dal perserīu davī prei se harruemit se letravet per pune te visevet e te kishavet, sikundrese jane shkruem ato letra te
 30 permenduna diskaronjeme, se kisha e Shen Gjergjit te Kukullit e te Shen Gjonit e Bulgaret, te Shendese Mrī te Lasingagi, te Shen Markut e te Shen
 Prendese

7 viset e katundevet] viffe te katundevet; 16 gjith zembre] giççembre (Malaj 1998 154)

Prendese te nk^zellese, te Scen Ulasi , ò Scen Lesci te Selitese biene ndene fund , e Eotinii te Ureskupit t' Albanit . Kifciat e Scen Mriise nder Fandena , te Scen Lesci mbi malle te Mirditese : e Scen Mriise , e te Scen Marcut te Fand te voglit , te Scen Mitrit te Fand te ma^zit , te Scen Paalit , e te Scen Sctiefnit e Bliinisctit , prej se del Dieali jane ndene fundit , e Eoreniise t' Ureskupit te Lescese , i filli ende kaa pusctene prej se rì Dieali mbi catundi te Bar^zese nde Parochie te Calametit e mbi Kisce te Scen Nicolit e Caccaricchit ndieri mbe fullette tema^ze , chi asct gatii vum nde mie dis Catundieit e Cucculit . Catundi i Bliinisctit ndene Urese prej se del Dieali , e prej mies ditte : ende Catundi i Troscianit , e Kiscia e Scen Nicolit te lami te Calametit : Kifciat , e Catunde te Spasit nder lami gona , e lami jande , e ndien ndene Sundit t' Ureskupit i matimese .

C R E U I P E S T I .

Te cunfignevet t' Ureskupiise se Pulatit .

KInese t' aghiaagneme migniin daviise , chi asct nder Ureskupin te Pulatit , e Archiureskupin te Skupiese administratori i Sciurbiise , dischiagneme per fialla te descmivet e moccimi , e secundrese asct ndiem prej se patesc : se Diocesen e Ureskupii se Pulatit , prej mies ditte , ndo prej Scirokut e re^zon Drini , e per meghiete kaa ^zene e Posteripese . Prej se rì Dieali mberscillet prej mallese , prej Biscassit , e prej Caloghierit . Po prej se del Dieali dahet prej Sciurbijet mbe lami te Castirigese , ò te Castranicchiese , ndo Valbonese . Kessosc tri eme-
nasc

Prendese te Nkthellese, te Shen Vlasi o Shen Leshi te Selitese biene ndene sund e zotinī te upeshkupit t' Albanit. Kishat e Shen Mrīse nder Fandena te Shen Leshi mbi male te Mirditese e Shen Mrīse e te Shen Markut te Fand te Voglit, te Shen Mitrit te Fand te Madhit, te Shen Pāllit e te Shen Shtiefni te Blīnishtit, prei se del dielli jane ndene sundi te zotenīse t' upeshkupit te Leshese, i silli ende kā pushtene prei se ri dielli mbi katundi te Bardhese nde paroqe te Kallametit e mbi Kishe te Shen Nikolli te Kakariqit ndieri mbe fulete te madhe qi asht gatī vum nde miedis katundizi te Kukulit. Katundi i Blienishtit ndene urese prei se del dielli e prei miesdite, ende katundi i Troshanit e kisha e Shen Nikollit te lymi te Kallametit, kishat e katundet e Spasit nder lymina Gona e lymit jane e ndien ndene sundit t' upeshkupit i Zatrimese.

K R E U I P E S T I.

Te kunfinjevet t' upeshkupise se Pullatit

20 **K** inese ta gjānjeme minjīn davīse qi asht nder upeshkupin te Pullatit e arqupeshkupin te Shkupiese, administratori i Shurbise, diskia-ronjeme per fiala te deshmive te moçimi e sekundrese asht ndiem prei se paresh, se Dioçezen e 25 Upeshkupī se Pullatit, prei miesdite, ndo prei Shirokut e rethon Drini e per megjete kā dhene e Posteripese. Prei se ri dielli mbershilet prei malesh, prei Bishkasit e prei Kalogierit. Po prei se del dielli dahet prei Shurbijet mbe lymi te Kastirigjese, o 30 te Kastraniqese, ndo Valbonese. Kesosh tri emenash

65

naſc chiuhet *caſ* ləm . Lutchen p̄r̄aa ketà d̄s Cio-
bant , chi te cuntenten me ndegnune giſſi i filli mbe
Cunſii te vete , e me gni volundete , e me gni te
daſciunit te vene n pacchie atò caſcia , chi kane me
lighie , tue u ſctemancune prej ciarte ſe kechie chi je-
ton nder Velaenit .

C R E U I G I A S C T I .

Te ſeut ſe Poſterippese .

NDer cunderſctime , e nder davija , chi jane nde
keta cohe me merite t' Upeſckupignevet , ſſo-
mi ſe raa nde te kech ſeu i Poſterippese , i filli u baa
bairaktaari i travaijavet . Trè Upeſckupigne mbaſck
ſſone ſe ſeu i Poſterippese aſct i t̄one . Upeſckupi
i ſckodreſe ſſot aſct emi . Upeſckupi i adrimel
ſſot , aſct emi . Upeſckupi i Pulatit ſſot ende ,
aſct emi . E ndier ſe ketà merren nder vete ,
tcmierete te Kerſctene te Poſterippese jeſſene ſi pu-
na harruem , paa te ſcende viſitime , paa Ciobante ,
e paa Ughicci , ſicuur grighia daam n' ſciochiaſc per-
riculoſet . Ketà t̄e paa fatt mbe gn'ane i greff te
peranite e te paa miſcieriere , mbe tietere nevoja : tra-
vajat s' i lane gialle , vobeija pò i nderreimon aman .
Kineſe te eea mos t' aſcteruignene maa kech , duhet
me prittune dermanin prej Cunvendit Scind ſe Pro-
pagandese . Ndier ſe s' vien ſialla andej , mos te per-
terihet ghiàa , pò s̄i jane taſci caſciat , aſct̄u te cen-
drognene ndier ſe te kputet davija . Pò mos te peſ-
matohet ciarta e keſſaj p̄ane , urſenogneme chi t' am-
bane keſct̄u .

57

Catundese te Meſckalſe , Meerekut , Scporit ,
Sce

nash kiuet k̄y lym. Lutehen prā keta dy çobant qi te kuntenten me ndenjune gjithiisilli mbe kunfī te vete e me nji vollundete e me nji te dashunit te vene n' paqe ato kafsha qi kane me
 5 ligje, tue u shtemankune prei çarte se keqe qi jeton nder vellazenit.

KREU I GJASHTI

Te dheut se Posteripese

N der kundershime e nder davija qi jane nde
 10 keta kohe me merzite t' upeshkupinjevet, thomi se rā nde te keq dheu i Posteripese, i sillu u bā bairaktāri i travajavet. Tre upeshkupinje mbashk thone se dheu i Posteripese asht i tyne. Upeshkupi i Shkodrese thot, asht emi. Upeshkupi i Zadrimese
 15 thot, asht emi. Upeshkupi i Pullatit thot ende, asht emi. E ndierse keta merren nder veteh, te mierete te kershtene te Posteripese jesene si puna harruem, pā te shende vizitime, pā çobante e pā ugiçi, sikūr grigja dām n' shoqash perrikullohet. Keta te pāfat mbe nj' ane i rref te
 20 perzanite e te pāmisheriere, mbe tietere nevoja. Travajat s' i lane gjalle, vobezija po i nderremon zaman. Kinese te zeza mos t' ashtervinjene mā keq, duhet me pritune dermanin prei Kunvendit Shind se Pro-
 25 pagandese. Ndiere s' vien fiala andei, mos te perterihet gjā, posi jane tashti kafshat, ashtu te çendronjone, ndierse te kputet davija. Po mos te pesmatohet çarta e kesai pune, urdhenonjeme qi ta mbane keshtu:

30 Katundesh te Meshkallese, Mezerekut, Shporit,
 She-

Scclakut , e te Gustese prej Parocut se Uierzet Dio-
cese se atrimese te scerbchen , sicuur ndieri tashti ja-
ne liene scerbsem .

66 Parocu i Jubanit , chi kaa scerbsem Sceldijese ,
Gavoscit , e Gagnolese t'i scerbegn ende keshtu tu-
tiè si i pafs kaa scerbsem parandaj ndone se asht Pa-
rocu i Diocese se Sckodrese .

Pò atò tri mahalla , Harre , Curzet , e Vilu-
lce , chi tashti jane ndene fundi te Patrevet Missio-
narevet e Toplanese , Diocese se Pulatit , jessene ende
ndene fundi te Fratinet , chi i scerbegnene si Prifti
i Famullise .

Keshtu praà gize i filli Parochiani te jete , e cen-
drogn mbe cunfii , e mb'essapi te Parocchiese , chi
kaa scerbsem me lighie . Jet suspenduem aj , chi gu-
zon meu perziem , e me hiim nde bashtine te tiete-
rit paa volunдете , e testiiri te Sceliese Scind , e te
Cunvendit Scind te Propagandese ndene fundit , e
pushtetese kuj na ende me facchie per zee pervemi
ketò Decreta tona .

C R E U I S C T A T T I .

Te Sctepiavet e Fesçimevet , chi scognene me
zane vend mbe tietere Diocese .

T Ashti asht per t' u ndrecchiune seppata prej ran-
ze se gize neatarrimit tue kputune me eli :
e tue ronduem me sepate , e me chiefferi gize cisc
del kecch prej ngremimi se Diocesevet , e prej ciar-
tet se fundevet . Scpesc biè eaconi i kecch , chi Nie-
reit e gnaj sctepiise ciohen , ò dallene kessoje , e me
pak sctektije kezzegnene nde cunfii se tietere , e at
riine

Shllakut e te Gustese prei parokut se Vierdhet, dio-
çeze~se Zatrimese te sherbehen, sikur ndieri tashti ja-
ne kiene sherbyem.

5 Paroku i Jubanit qi ka sherbyem Sheldijese,
Gavoshit e Ganjollese t'i sherbenj ende keshtu tu-
tie si i paska sherbyem, parandai ndonese asht pa-
roku i Dioçeze~se Shkodrese.

10 Po ato tri mahalla: Harre, Kurthe e Villu-
lleze qi tashti jane ndene sundi te patrevet misio-
nareve~te Toplanese, Dioçeze~se Pullatit, jesene ende
ndene sundi te fratinet qi i sherbenjene si prifti i
famullise.

15 Keshtu pra gjithisilli paroqani te jete e çen-
dronj mbe kunfi e mb' esapi te paroqese qi
ka sherbyem me ligje. Jet suspenduem ai qi gu-
xon me u perxiem e me him nde bashtine te tieter-
rit pa vollundete e testiri te Selliese Shind e te
Kunvendit Shind te Propagandese ndene sundit e
20 keto Dekreta tona.

K R E U I S H T A T I

Te shtepiave~te feshimevet qi shkonjene me
xane vend mbe tietera dioçeze.

25 **T**ashti asht per t'u nderequne sepata prei ran-
xe~se gjitha nkatarrimit tue kputune me zelli
e tue roneduem me sepate e me qeseri gjithçish
del keq prei ngremimi se dioçezevet e prei çar-
tet se sundevet. Shpesh bie zakoni i keq qi nie-
rezit e njai shtepise çohen, o dalene kesoje e me
30 pak shtektije kecenjene nde kunfi se tieterese e aty
rine

riine me gi^{ff}te te s^tepiise : ketà po duene me s^ti
nde ^{ff}eete te bdecunit e s^tepiise mbe vorrit e te pa-
revet e tane , chi as^t nde Kisce te Parocchie se ka
duolne , e kete Kisce e mbane si per gni ndere te
ma^{ff}e e te parevet . Kessaj ende , refegnene , se jane
ngnittune , e li^{ff}une me s^cerb^{em} me fce , me besse^{ff} 58
e me ^{em}b^{re} : ende prej Parocut s' essaj duene meu
ref^{em} , meu cinguem , e me passune essapet gi^{ff}te
67 Parochiese : sicuur mos te Kisc^t vend , cù riine , Priftⁿ ,
ndo Parocchianin , chi i bante liine . Kend^{aj} del scia-
mati , te perziemit e Diocesevet , te ^{ff}uemit e sun-
dit me lighie , e gi^{ff}te e zija cascia prap^stohet :
per sè tue s^tiim drapenin nd' are te huoje , perteri-
hen daviat , e ketò bagnene , chi bima temirat , chi
jane nd' ara Tetineot r' i pus^togn eghiera ; e bagne-
ne ende meu mpstune fara emirc , me te mbiell kech .
Kessaj pune se ma^{ff}e tue dasciune me gietune migniin ,
me te nevoiscima lighia , leecitgneme , e ur^{ff}enogne-
me gi^{ff}te Parochiet , Kines^e , ndene castighimit te
suspendimit , e scomunikimit , mos te bagnene essapet
e lighiese atane s^tepijavet chi kemi ^{ff}ane , tezijat
jane dalle prej cunfignese se Parochiese e tane : e
t' a diine se jane ndene sundit , e essapit r' atii Paroc-
chiani , nde famulii te cui kane ^{em}aane vend . Ket^{em}-
ne r' ar^{ff}unet riis^t , Parocu r' u app gni vend nde
Kisce , ndo per jas^ta , chi te munden meu vorruem :
Kines^e per pune te vorrit , mos te s^tijene sckak , se
jane vot atie me s^tiim Nierc^{it} nde ^{ff}eete per sè ke-
tù skane vorrin . Anì perferii te prapp^stohet puna .

Pò mos te vonohet te baamit ndo te mbarue-
mit e ketii Decreti per pune se gnani gnani e dischia-
ron sⁱ i pelchien veti : mbi atò ci kemi ncr^{em} pa-

L

ra :

rīne me gjithë te shtëpise; keta po duene me shtë
 nde dhëte te bdekunit e shtëpise mbe vorri te te pa-
 reve te tyne qi asht nde kishë te paroqese ka
 duollne e kete kishë e mbane si per nji ndere te
 5 madhe e te parevet. Kesai ende, referjene, se jane
 nnjitune e lidhune me sherbyem me fē, me bese
 e me zembre, ende prei parokut se sai duene me u
 refyem, me u kunguem e me pasune esapet gjith te
 paroqese, sikur mos te kisht vend, ku rīne, priftn,
 10 ndo paroqanin qi i bante līne. Kendyi del sha-
 mati, te perxiemit e dioçezevet, te thuevit e sun-
 dit me ligje e gjithëecija kafsha prapshtohet,
 perse, tue shtëm drapenin nd' are te huoi, perteri-
 hen daviat, e keto banjene, qi bima te mirat qi
 15 jane nd' ara te Tinezot t'i pushtonj egjera e banje-
 ne ende me u mpytune fara e mire, me te mbiell keq.
 Kesai pune se madhe tue dashune me gjetune minjīn,
 me te nevoishima ligja, lēçitnjeme e urdhenonje-
 me gjith paroqet, kinese ndene kastigimit te
 20 suspendimit e skomunikimit mos te banjene esapet
 e ligjese atyne shtëpijavet qi kemi thane, te cijat
 jane dale prei kunfinjesh se paroqese e tyne; e
 ta dīne se jane ndene sundit e esapit t' atī paro-
 qani, nde famullī te kui kane zāne vend. Kety-
 25 ne t' ardhunet rīsht, paroku t'u ap nji vend nde
 kishë, ndo periashta, qi te munden me u vorruem,
 kinese per pune te vorrit, mos te shtëjene shkak, se
 jane vot atie me shtëm nierezit nde dhëte, perse ke-
 tu s' kane vorrin. Ani perserī te prapshtohet puna.

30 Po mos te vonohet te bāmit, ndo te mbarue-
 mit e ketī dekreti per pune se njani e diskia-
 ron si i pelqen veti. Mbi ato çiq kemi nkryem pa-

L ra,

ra: ketù maa celle, e maa mposse per viffet, chi jane nde cunderfëtime ƒƒome, e urƒcnogneme, mos te keet Parocu i Schieset Diocefe se atrimefe asdogu pufctene, ndo effapin mbi fctepijat chi jane n' Barbulufci Diocefe se Skodrefe, as asdogni Parocchiani t' Urefckupiife Lescife te keet: effapin, ndo funde mbi Catundiëi te Sciolit, i filli per: sè asct. venduem nde Diocefe se Skodrefe te jete fcerbæem prej maa t' affrmit Parocu i Trumfcit pofcteri.

Pò luffme velaenifct prej ælit e se dasciunit giƒƒe Urefckupignete tane, chi te kpuffne mà cræet daviife, e mbe Lterit te pacchiefe te vcene mbaſck ſcegnajit e ngalegnimit per te mbaitunit, e per te mbaruemit mire te ketane Decrete, se keſctù kanë me ſciacrificuem mirefiil Hæt oftiat e pacchiefe.

C R E U I T E T T I.

Te Kifciavet, e hateri fe tæne.

K Ifcia asct fctepija e Hæt, fctepija e urattevet, cù, atà chi læpgnene, marrene, atà chi kerco gnene ghiagnene; e vet Hæji tue vum pelchimet e tii me tebiit e Niereæt, prej se nalte: Selie fe maƒe ſe vete ndigon te lutunat e te luteſſet, cel ſcaffete e miſcerierefe te paa ſoffune, tue falle Niereæt viſtaaret e temiravet tii. Mirefiil Scen Gioni e paa tue ſckelæuem me recæe te gloriefe sì Nuſſeja buccuruem burri vet: e na, chi ndieri taſcti kemi folle per pune te ƒandurrevet, te cunveſſeme ende per beganie te Nuſſavet, e me Scendenije chi perket per mott te ghiatte Sctepiife Hæt t' a beganifme me facchie per ƒee.

Tue

ra, ketu mā çele e mā mpose per viset qi ja-
ne nde kundershite, thome e urdhenonjeme, mos
te kēt paroku i Shkierzet, Dioçeze se Zatrimese, asdonj
pushtene, ndo esapin mbi shtepijat qi jane n' Bar-
5 bullushi, Dioçeze se Shkodrese, as asdonji paroqa-
ni t' upeshkupit se Leshise te kēt esapin, ndo sun-
de mbi katundizit te Shollit, i silli perse asht ven-
duem nde Dioçeze se Shkodrese te jete sherbyem prei
mā t' afermit paroku i Trumshit Poshteri.

10 Po lusme vellazenisht prei zellit te se dashunit
gjithe upeshkupinjet tane, qi te kpusne ma kryet
davise e mbe lterit te paqese te vene mbashk
shenjait e ngallenjimit per te mbaitunit e per te
mbaruemit mire te ketyne dekrete, se keshtu kane
15 me shakrifikuem mirefill Hyit ostiat e paqese.

K R E U I T E T I

Te kishavet e hateri se tyne

Kisha asht shtepija e Hyit, shtepija e uratevet,
ku, ata qi lypnjene, marrene, ata qi kerko-
20 njene gjanjene; e vet Hyji, tue vum pelqimet e ti
me te bit e nierezet, prei se nalte sellie se madhe
se vete ndigon te lutunat e te luteset, çel shkafete
e misherierese te pasosune, tue fale nierezet vistā-
ret e te mirave t ti. Mirefill Shen Gjoni e pa tue
25 shkelzuem me rēze te glorie si nuseja bukuruem
burr i vet; e na qi ndieri tashti kemi fole per
pune te dhandurrevet, te kunveseme ende per bega-
nie te nusavet e me shendenije qi perket per mot
te giate shtepit se Hyit ta beganisme me faqe
30 perdhē.

Tue

Tue dasciune pràa na me te degne scerbeture te mbarfcime ndeerin e Sctepiife, e te vendit e glorie se tii : urfenogneme , Kinesse gi^{ff} Kisciat asctù atò chi jane Parocchia, si atò chi s' jane Parocchia mbas se mbaruemit se effapevet Sciacre te i mban mberfcelle per jascta me drus per pune te Cuffarevet, Turchiet, e scitanavet : ende [largosta totani] mos te chielbet Kiscia, e Connaku i Tineot prej se felighiunit se ketone : e se voni te bahet scpella e tane.

Mos te scitijene nde Kisce dri^{ff}e, druute, ndo tieteri keso dore . Kesctù per mbrenda, si per jascta, asctù murete, si tetiera piessa te Kiscefe, te mbahen te delira, e te pastra : per se ndier se Kisciat ruhen te delira, e mbahen te buccura, e sceff gi^{ff} cusc se asct vendi Sciacruem Tineot ; e ndone se scel-
 69 en vobesija nde per to, per se mbahen te pastra, gi^{ff} kuj, chi asct i Kercteni i ndeset Scpirti, e canacchiet prej devotionet.

Jane per t' u larguem prej Kisciasc fialla te mbraeta, cicillime, ndo tetiera paralla te scemtuema, te zijat, sicuur ^{ff}ot Scen Paali : pro^{ff}ognene me permcatenuem vece . Cunvende te Ssecularevet, e maampos Cunvende te Scpifetarevet, e t' Ainevet, chi flassene per menii, ndò per urafs, mos te i lane, per asdogne arrefe, me feligiune te Scendenuescimin vend i Tineot . Te veene roe fort Bariite e Scpirtinavet, Kinesse cu jeton ^{ss} aacon i nambi hiire, e paa hiire t' asckullene prej ranzet me predikimi : e gi^{ff} cisc mundet me ndo^{ff}une kech ^{ss}vet Tineot t' a chiefene larg.

Lodrat, ò cangat, chi s' jane te Sciacra, nd' obborre te Kiscefe mos te lihen : as aj aaconi ind^{ff}-

L ji

fcimi

Tue dashune prā na me te denje sherbetyre
te mbarshime ndērin e shtëpise e te vendi~te glo-
rie~se tī, urdhenonjeme, kinese gjith kishat ashtu
ato qi jane paroqa, si ato qi s' jane paroqa
5 mbas se mbaruemit se esapevet shakre te i mbane
mbershele periashta me drÿ per pune te kusarevet,
turqet e shtanzavet, ende – largofta Zotyni! – mos
te qelbet kisha e konaku i Tinezot prei se fe-
lligjunit se ketyne e se voni te bahet shpella e tyne.

10 Mos te shtijene nde Kishe drithe, drÿte, ndo
tieteri keso dore. Keshtu permbrenda, si peria-
shta, ashtu murete, si te tiera piesa te kishese, te
mbahen te delira e te pastra, perse ndierse kishat
ruhen te delira e mbahen te bukura e shef gjith-
15 kush se asht vendi shakruem Tinezot e ndonese shkel-
zen vobezija ndeper to, perse mbahen te pastra,
gjithkui qi asht i kershteni i ndezet shpirti e ka-
naqet prei devocionet.

Jane per t'u larguem prei kishash fiala te mbra-
20 zeta, ççilime, ndo te tiera paralla te shemtuema, te
cijat, sikÿr thot Shen Pālli, prodhonjeme me perm-
katenuem veçe. Kunvende te shekullarevet e mā
mpos kunvende te shpifetarevet e t' ainevet qi
flasene per menī, ndo per vras, mos te i lane,
25 per asdonje arresye, me felligjune te shendenueshi-
min vendi Tinezot. Te vēne roe fort barīte e shpir-
tinavet, kinese ku jeton kÿ zākon i nambi, hīre e
pā hīre ta shkulene prei ranxet me predikimi e gjith
çish mundet me ndodhune keq sÿve t Tinezot ta qe-
30 sene larg.

Lodrat o kangat qi s' jane te shakra, nd' obo-
rre te kishese mos te lihen, as ai zākoni i ndydh-

L j i shimi

scimi i Scëcularëvet, me kënduem kënga të mbraëta ; e me këzzuem para , e prappa se të refëhen , e cun-
gohen nd' obborre të Kifciavët aspak mos të duro-
het : duhet Tefëescimevet atò ditë të ndejëse , e
të scëlbimit me i scëuem nde canga të persëpircima ,
me himne , psalme , e tetiera uratta : e këta për punë ,
chi mos të na mënihet sotëni , e mëbe vend të nde-
jëse , e të hiërevët , chi luffimë prej mëscieriere se
tëi , të bieme nde dore të gëschit Hëinvescimi për
të ëëëa tona .

Kinëse fort , e mëa fort të ëmbrohet Populë
me ëëa të burëivët nde hateri , e scërbetëre të Hëit ,
e të Xognesë Bëëcueme Amesë tëi , nd' aksciani , nde
miesditte , e nde mëbrame , cù janë këmbonat t' ubie-
ne , chi të ndien gëçç Populë , e të ççohët uratta :
Falemë Mbrië .

Gëçç ketò çafscia , chi vijëgnene për nderë ,
e labdi të Hëit , e bëganie se scëpëi se tëi , të mb-
hën si fundon motti , e vendi . Hiëre , e paa hiëre
të chilognene Uresckupignete , e të crete Ciobant e 61
Scëpirtinavët , chi t' a forzohen : të mbaitune mënd
se ëacone të paa lighia nuk janë vece për punë
të sialle , e pusëtete se Scëcularëvet , pò ende për pu-
ne të diekëçchiëse , e të paa diëse fsane më çunc të
Kifcesë : e pr'atà na përket neve më i faruem më cui-
time , më munde , e më fanderghie tane .

Atà mëa fort të luftognene më scëtim nde mënd-
de të Populët se gatii gëçç të këçchië , chi prej gëçç
anësë na mëndognene janë ; jeta e scëtrënguem , të
paa frëituemët e çëut , të pruemët , ngremimët , e
tetiera të ëëat e nevojavët : Këndësi bië , se scëpëija
e Hëit jet e scëcrete prëj se paa devotione se Popu-
lit

shimi i shekullarevet me kenduem kanga te mbrazeta
 e me kecuem para e prapa se te refehen e kun-
 gohen nd' oborre te kishavet aspak mos te duro-
 het; duhet te fëshimevet ato dita te ndejese e
 5 te shëlbimit me i shkuem nde kanga te pershpërçima,
 me himne, psalme e te tiera urata; e keta per pune
 qi mos te na menihet Zotyni e mbe vend te nde-
 jesese e te hîrevet qi lusme prei misheriẽse
 tî, te bieme nde dore te gjyqi t hyinueshimi per
 10 te zeza tona.

Kinese fort e m̄a fort te zembrohet populli
 me z̄a te buriv̄et nde hateri e sherbetyre te Hyit
 e te Zonjẽse Bẽkueme, Amẽse tî, nd' akshani, nde
 miesdite e nde mbrame, ku jane kembonat t'u bie-
 15 ne, qi te ndien gjith populli e te thohet urata
 Falemi Mbrî.

Gjithe keto kafsha qi vijenjene per ndere
 e labdi te Hyit e beganie se shtëpî se tî, te mba-
 hen si sundon moti e vendi. Hîre e p̄a hîre
 20 te qillonjene upeshkupinjete e tierete çobant e
 shpirtinavet qi ta forcohen, tue mbaitune mend
 se z̄akone te p̄aligja nuk jane veçe per pune
 te fiale e pushtete se shekullarevet, po ende per pu-
 ne te diekeqise e te p̄adiese sane me dhune te
 25 kishese, e pr' ata na perket neve me i faruem me kui-
 time me munde e me sandergie tane.

Ata m̄a fort te luftonjene me shtëm nde men-
 de te popullit se gatî gjith te keqija qi prei gjith
 anesh na mundonjene jane jeta e shtrenguem, te
 30 p̄afruituemit e dheut, te pruemat, ngremimet e
 te tiera te zezat e nevojavet; kendyi bie se shtëpija
 e Hyit jet e shkrete prei se p̄a devociione se popu-
 llit

lit i Kerfcteni. Pr' atà ƒƒot Hsjj : aſct urƒenuem
chiejiet mos te derƒen voeien, e ƒcut, mos te mu-
gulogn: e ƒƒirrà te ƒƒatit mbi ƒeete, e mbi malle,
mbi driƒƒe, e mbi vene, mbi voj, e mbi niereie,
mbi ſctanea, e mbi giƒƒe pune te duorevet.

C R E U I N A N D I.

Te Lterevet.

MBas Kiſciaſc ſe ruzueme n' moccimijet, ndo prej
tèrmekut reenuem, chi prej ſe paa lighie ſe
Turchiet, ndo prej ſe prittuemit e Feſcimevet ſmuiti-
tin meu ndrizzuem, mbeene mbe cambe Lterete ve-
ce, ſi per deſcimii t' etane, e ſi per ſcegn te Kerfcteni-
nimie; mbi ketà prò nde chioſt nevoja me ƒƒane
meſcene, kiſct me kiene turp mbafndaj me i ſeligiti-
ne per pune ſe jane te ſckrete paa Kiſcia. Pò tu
mos muitune prej ƒƒemeli me i vum mbe cambe per
te eiea, chi na hipne, urƒenogneme gni vi màa t'
udob: Kineſe te keene eie Upeſckupignere, e Par-
rocchianete me ƒƒurune canda canda atà Ltere me
guur te ƒƒate, ndò me derraffa acchie sàa mund jete
Kiſcia e maƒe, per pune, chi mos te keete giaja e
71 ſeligiete ſctekn me hiim atə, e me pegaam Lteren
e Tineot.

Te ruhen Parochit me ƒƒane meſcene mbi atà
Ltere, te ſiivet aſct ngiat, ò affre e ndrəſcemeja e
kechie te vorrevet e Turchiet: mireſia baam e te
priſciunit [uh te ƒimbtunit] mbe vend Scend te Lte-
rit i Hsjit. Ketà vorre tè ndrəſcime ma pak te je-
ne larg prej Lterit, cù ƒƒohet meſcia, kattr ƒiet
paſcie.

CREU

llit i kershteni. Pr' ata thot Hyji, asht urdhenuem
 qiejt mos te derdhen voezen e dheut mos te mu-
 gullonj; e thirra te thatit mbi dhēte e mbi male,
 mbi drithe e mbi vene, mbi voi e mbi niereze,
 5 mbi shtanza e mbi gjithë pune te duorevet.

KREU I NANDI

Te lterevet

Mbas kishash se ruxueme n' moçimijet, ndo prei
 termekut rēnuem, qi prei se pā ligje se
 10 turqet, ndo prei se prituem̃ te fēshimevet s' mui-
 tin me u ndricuem, mbēne mbe kambe lterete, ve-
 çe si per deshim̃ t' atyne e si per shenj te kershte-
 nimit, mbi keta pro nde kioft nevoja me thane
 meshene, kisht me kiene turp mbasndai me i felligju-
 15 ne per pune se jane te shkrete pā kisha. Po tue
 mos muitune prei themelli me i vum mbe kambe per
 te zeza qi na hipne, urdhenonjeme nji vi mā t'
 udob: kinese te kēne zyre upeshkupinjete e pa-
 rroqanete me thurune kanda-kanda ata ltere me
 20 gūr te thate, ndo me derrasa aqe sā mund jete
 kisha e madhe per pune qi mos te kēte gjaja e
 felligjete shtekn me hīm aty e me pegām lteren
 e Tinezot.

Te ruhen paroqit me thane meshene mbi ata
 25 ltere, te sīvet asht ngjat o afre e ndydhshemeja e
 kēqe te vorrevẽ te turqet; mirefīll bām e te
 prishunit – uh te dhimbtunit! – mbe vend shend te lte-
 rit i Hyjit. Keta vorre te ndydhshime ma pak te je-
 ne larg prei lterit, ku thohet mesha, katredhiet
 30 pashe.

KREU

2 voesen] voezen; 12 t' atyne] t' etyne (Malaj 1998 154); 29katredhiet] katrr
 ξiet

C R E U I Ʒ I E T T I .

Se Mescese e Parochiese.

TUe kiene urƷenimi i Tineot , chi mos te punognene te Fcefcimit mbe dit te Feftevet , mos te hiignene me miesƷtruem giaa , as mos te perzihen me punuem ci dō pune te mbraete e keffaj jete .

Po te jene niereit nd' atō ditta nzaane hem per jafsta , hem per mbrenda fcerbimit e Tineot pēr Scpirtite vet . Nd' atā mā fort te veene roe Ciobant e Scpirtinavet , chi tue pufcivem fcpirtenat atāne raccommanduem prej punesc , te cuitognene mb' atō ditta te Feftevet te mira , chi kane paffune prej Sineot : te cunveffene cafcia te Scenda , e te perfcpircima , te luten , te bagnene urat , e t' aƷorognene Hsjin me Scpirtit , e me te vortete , cur jane mbe mesce māa fort .

Pr' atā dittne Fefte Parochit te ƷƷone mescene nde Kifcia te Parochiefe , nde chiofscin mbe luem , per te maƷe ngaje te Populit , e devotione fe ketii : ende per effape te Ciobaniife , chi nd' atō ditta mbarognene tue predicuem , e tue mpfuem , tue berechietune fcpirtinat , e tue mblicƷune fruitin e perfcpircimi .

Po tue kiene Kifcia e sbuluem , te bagnene effapet cur afcā chieci i nkƷƷielti , e cur fpō fræon era . E mbe ditte , chi biē fcii , ndō cur fræon era , te mbarognene fcerbetæren e beecueme nde fctepii fe Parochiefe mbe vend māa te devoccimi .

Nde chioft famulija e maƷe ; e mahalla largh nder vcteh , e riine nd' at Parochie dæ Prifteni ,

e te

KREU I DHIETI

Se meshese e paroqese

Tue kiene urdhenimi i Tinezot, qi mos te punojene te fēshimit mbe dit te festevet, mos
 5 te hīnjene me mieshtruem gjā, as mos te perxihen me punuem çido pune te mbrazete e kesai jete.

Po te jene nierezit nd' ato dita nxāne hem periashta, hem permbrenda sherbimi te Tinezot per shpirti te vet, nd' ata ma fort te vēne roe çobant e
 10 shpirtinavet, qi tue pushuem shpirtinat atyne rakkomanduem prei punesh, te kuitonjene mb' ato dita te Festevet te mira qi kane pasune prei Sinezot: te kunvesene kafsha te shenda e te pershpirçima, te luten, te banjene urat e t' adhoronjene Hyjin me
 15 shpirtit e me te vertete, kur jane mbe meshe mā fort.

Pr' ata ditn e feste paroqit te thone meshene nde kisha te paroqese, nde kiofshin mbelluem, per te madhe ngaje te popullit e devocione se keti;
 20 ende per esape te çobanise qi nd' ato dita mbaronjene tue predikuem e tue mpsuem, tue bereqetune shpirtinat e tue mbliedhune fruitin e pershpirçimi.

Po tue kiene Kisha e sbuluem, te banjene esapet, kur asht qielli i nkthiellti e kur s' po fryn era te mbaronjene sherbetyren e bēkueme nde shtepi se paroqese mbe vend mā te devoçimi.

Nde kioft famullija e madhe e mahalla larg nder veteh e rīne nd' at paroqe d̄y prifteni,
 30 e te

e te Ker/tenete Imunden meu mblicune mbalck nde Parochie, ndo mbe sctepii cu te ffoher mescia: dō lighia, e vobesija e fcut chi skaa ndore me ndrirtuem diffa. Kiscia) chi Prifti maa i moccimi te ffon mescene mbe sctepii, e Prifti irii te veen larg, e te mbarogn punen e vetc, si i kaa fane Eotani.

C R E U I G N I M I F I E T M I.

Te Robevet e Kiscese.

PEt kat, d' robbet e Kiscese, per se jane truen me scerbæem Lterit e Tineot, jane per te mbaitune me pastrije, e me i nderune me devotione, sicundrese perket casciavet, chi jane perziem me Scendenije, ndone se nuk scelægnene me begatije, e mæstije se Scecutit: prò per se percassene corpne, e giakne e Tineot jane per te nderune maa fort, se viftaari, ndo guuri i paascimuemi.

Pr' atà te sciucognene Parochit me ruietune mire at giãa, chi kane n' besse, e fee: t' ambane te pastre, te delire, e ugnii. Atò robba, chi jane n' linit me ilaam c' pesc. Jane per t' undisckuem e per t' u castiguem atà, chi vece per pritteffe, e per te paa beganije mbane petcat, enet, e scerbiffa te sciakra te peruntærena, e te perbaltuna, sicuur giãaja e Tineot te kiscet bdierre ndeeren nde dore t' atæne.

A scusc te guzogn meu scerbæem affosc, vece nde ministeri te Kiscese: ende, se te jene here here te schierra, mundi vijegnene per tieter scerbimi te Kiscese: e nde mos vijescin maa per Kisce, moste pegahen prej Niereisc, te i chieffene mbe iarr.

Te sckruegnene nde testeri, sicuur ffoame per
siperi

e te kershtenete s' munden me u mblidhune mbashk nde
 paroqe, ndo mbe shtepi, ku te thohet mesha, do
 ligja e vobezija e dheut qi s' ka n' dore me ndrituem
 disa kisha qi prifti ma i moçimi te thon me-
 5 shene mbe shtepi e prifti i ri te ven larg e te mba-
 ronj punen e vete, si i ka dhane Zotyni.

K R E U I N J I M I D H I E T M I

Te robeve te kishese

P etkat, o robet e kishese, perse jane truem me
 10 sherbyem lteri te Tinezot, jane per te mbaitu-
 ne me pastrije e me i nderune me devocione, si-
 kundrese perket kafshavet qi jane perxiem me shen-
 denije, ndonese nuk shkelzenjene me begatije e
 madheshtije se shekullit, pro perse perkasene korpne
 15 e gjakne e Tinezot jane per te nderune ma fort se
 vistari, ndo guri i pashimuemi.

Pr' ata te shukonjene paroqit me ruietune mi-
 re at gjã qi kane n' bese e fe, ta mbane te
 pastre, te delire e unji. Ato roba qi jane
 20 n' llini, me i lam çpesh. Jane per t'u ndishkuem e
 per t'u kastiguem ata qi veçe per pritesë e per
 te pabeganije mbane petkat, enet e sherbisa te
 shakra te peruntyrena e te perbaltuna, sikur gjã-
 ja e Tinezot te kisht bdierre nderen nde dore t' atyne.

25 Askush te guxonj me u sherbyem asosh, veçe
 nde ministeri te kishese ende se te jene here-here
 te shqerra, mund i vijenjene per tieter sherbimi te
 kishese, ende mos vijefshin ma per kishë, mos te
 pegahen prei nierezish, te i qesene mbe ziarr.

30 Te shkruenjene nde tefteri, sikur thame per-
 siperi

73 siperi gi⁷te scerbisse te Kiscefe; e maa fort atò, chi
me te ma⁷te te nzete te Feefe bujarija e miscieriereja
e Cunvendit Scend te Propagandese dergon, te ru-
hen nd' ate testeri, ndò Inventarii secundrese kemi 64
⁷ane, meu fckruem robbet e Kiscefe, mos te ba-
ren asëtù udob: e mos te guzogn cusc me i huojun-
ne: pro Parochiante te jene detuer me ⁷ane arrese
Upesckupit nde mòrt te visitimit, te gi⁷te duore pet-
casc, e robbesc, chi ka Kiscia.

CREU I D⁸ MBE⁷ IETMI.

Te Cimiterievet, ò Vissevet e beccuem, cu
jane Vorret.

V Ece gisntara te Kiscefe, chi kiene connacchie
te Scpirtit Scind, me chi vene mbe jete te gial-
le, jane te degna me hiim nde vorre te beccueme te
Kisciavet: e prej assisc jane per t' u larguem te paa
degne, e te mbræeta: Kinese sicuur asët me lig me
nderune e meu falle Kisciavet, kesëtù ende cemiteria,
ndo visse te beccuem te vorrevet jane per t' u rucitu-
ne me scendenije, e me hateri t' atæne.

Pr' atà te paa feete Turit, Heretichit, Schieete,
Urumte, e te scomunicuemit, chi tue kiene gialle,
as e mbaane Kiscene per Ame, e as Hæjin per Ate,
jane per te i larguem prej puscimit se vorrevet e
Kiscefe, e ketà me lighie te kessaj. Smund hiigne nde
pieffe te se dereitese e sàremena. Skaa sciochienii
dritta me terretat: as giàa kane mbasck nde mort atà
me te fecscimit, chi tue kiene giall sdescine meu per-
ziem me Katolichi nde pune te Feefe.

Ende asët per t' u habinuem raconi i nd⁸sci-
mi,

siperi gjithë shërbisë të kishës; e më fort ato që me të madhe të nxete të Fëse bujarija e mishërija e Kunvendit Shënd të Propagandës dërgon, të ruhën nd' atë tefteri, ndo inventari, sekondresë kemi
 5 thanë me u shkruem robet e kishës, mos të baren ashtu udob, e mos të guxonj kush me i huojune, pro paroqante të jenë detuer me dhane arresye upeshkupit ndë mot të vizitimit, të gjith duore petkash e robesh që ka kisha.

10 K R E U I D Y M B E D H I E T M I

Te çimiterievët, o visevë të bekuem, ku
 janë vorret.

Veçe gjymtyra të kishës që kiene konaqë të Shpirtit Shënd, që venë mbe jete të gjalle,
 15 lle, janë të denja me hīm ndë vorre të bēkueme të kishavët; e prei asish janë për t'u larguem të pādenjë e të mbrazeta, kinësë sikūr asht me ligj me nderunë e me u fale kishavët, keshtu ende çemiteria, ndo vise të bēkuem të vorrevët janë për t'u rueitune me shendenije e me hateri t' atyne.

Pr' ata të pāfēte: turit, heretiqit, shkiēte, urumte e të skomunikuemit që tue kiene gjalle, as e mbāne Kishenë për amë e as Hyjin për atë,
 25 janë për të i larguem prei pushimit së vorrevët e kishës, e keta me ligjë të kesai. S' mund hīnje ndë pjesë të së dereitësë e shtremena. S' kā shoqenī drita me t' erretat, asgjā kanë mbashk ndë mort ata me të fēshimit që tue kiene gjall s' deshine me u përxiem me katoliqi ndë punë të Fëse.

30 Ende asht për t'u habinuem zākoni i ndydhshimi,

mi, per punë se shtijene nde vorre te Kiscjivet nie-
 resit e kecchii, chi bdiine paa u peenduem prej mca-
 tesc, chi e baane meju chielbune facchieja e fut per
 74 to . Urzenogneme praa Parochiet ndene castighimi
 te suspendimit, chi mos telaane meju shtim nde vor-
 re te Kiscese, as per mbrenda, as per jashta mbe-
 vende te beecume . Nde mos ndigioscin Parochit
 Ketone lighiave, e nde marscin gjaa prej shtepije se
 tane chi keshtu jane bdecune, te jene castiguem prej
 ordinariisc: sicuur te kiscguine baam mcate te Simo-
 niise .

65

Me scpate t' habinimit te jete plaguem aj chi
 paa testiir, e per forze, ndo per fune t' Upesckupi-
 gnevet, e te Parocchianevet shtijene nde vorre te
 beecueme, ndo mbe vende te beecuem ate dore nie-
 rese te permcatenuemi, e t' habinuemi .

Ende habinogneme, malcogneme ataaacogne
 te paa lighie chi disa kiscetaare te utuemi po e ba-
 gnene cur beecognene vorret, jo per se beecognene
 vece: po per se beecognene ende eshtenat e tebdier-
 revet, chi jane bdecune me mcat murtaar: e maa
 mpos eshtenat e curvarevet: ketà te beecuemit sproxon
 Kiscese . Urzenogneme Parocchianevet, e giffc Ki-
 scietarevet ndene castighimi te ncrsemi, chi mbafndaj
 mos te u beecognene . Upesckupignete te vene roe
 keshaj pune, e te castigognene fort si i pelchien ve-
 ti, e derremognene ataa kiscetaare chi goditen per gjaa,
 me beecuem at dore eshtenat .

mi, per pune se shtijene nde vorre te kishavet nie-
 rezit e keqī qi bdīne pā u pēnduem prei mka-
 tesh qi e bāne me u qelbune faqeja e dheut per
 to. Urdhenonjeme prā paroqet ndene kastigimi
 5 te suspendimit, qi mos te lāne me ju shtīm nde vo-
 rre te kishese, as permbrenda, as periashta mbe
 vende te bēkume. Nde mos ndigjofshin paroqit
 ketyne ligjave e nde marshin gjā prei shtepije se
 tyne qi keshtu jane bdekune, te jene kastiguem prei
 10 ordinarise, sikūr te kishnjine bām mkate te Simo-
 nise.

Me shpate t' habinimit te jete plaguem ai qi
 pā testir e per force, ndo per dhune t' upeshkupi-
 njevet e te paroqanevet shtijene nde vorre te
 15 bēkueme, ndo mbe vende te bēkuem ate dore nie-
 reze te permkatenuemi e t' habinuemi.

Ende habinonjeme, mallekonjeme ata zākone
 te pāligje qi disa kishetāre te utuemi po e ba-
 njene kur bēkonjene vorret, jo perse bēkonjene
 20 veçe, po perse bēkonjene ende eshtenat e te bdier-
 revet qi jane bdekune me mkat murtār, e mā mpos
 eshtenat e kurvarevet; keta te bēkuemit s' prodhon
 kishese. Urdhenonjeme paroqanevet e gjithë ki-
 shetarevet ndene kastigimi te nkryemi qi mbasndai
 25 mos te i bēkonjene. Upeshkupinjete te vene roe
 kesai pune e te kastigonjene fort, si i pelqen ve-
 ti e derremojene ata kishetāre qi goditen per gjā,
 me bēkuem at dore eshtnash.

M PIESSA

30

PIESSA E KATERTA.

CREU I PARI.

Te Parochiet .

ANE Parochit Bariit e Scpirtinavet vum
 mbe vend te piessese rueituni, e sem-
 baituni, chi biè Upesckupit me per-
 ghivem nde strate te grighiese, tue
 u munduem, e tue u perdiersune. Ken-
 dsj giŕŕe me te maŕe frighe te men-
 dese per saà jane detuet me bartune barren e mun-
 dimit, e te fundit r'a keene fort nde mende. Janu
 per te vum mbe scega atà chi laknognene me kie-
 ne Teparé, e me proŕuem vetijut vece, e jò tiere-
 vet: acchie deture kane mbe chiafe, saà scpirtena
 kane ndene fundi, e saà prej prittesse se tane bdiren.
 Tue uschisem pràa veteh, piine tamblin, vuiscen n'
 lescit, e giŕŕe cisc ascit te maime e vurassane: Pò me
 uschisem grighiene me lighia te Tineot, me e mbai-
 tune me mpsime te lebdueme te jetese; cur ascit ne-
 voja me forzuem scpirtinat te paz tije mbe fee, me
 scendosciune te se muute, te ŕŕemur me e liŕune,
 atà chi jane bdierre me i ndielle; ketà remire pò e
 chiescene me lepune, e skane esse per tà, achie saà
 e miera grighie perdaam paa passune bare te gnome
 me culotune, paa u schisem nde per livaze te blea-
 ra, as giallet, as maihet, sicuur me kiene gniment,
 e vertete paa u ghiccin, e paa Ciobani ngremuem
 nde per giŕŕe codra te dije kecchijvet: e per sè jane
 raam nde pelagu te lakmijavet e kessaj jete, janu
 raam

PIESA EKATERTA

KREUIPARI

Te paroqet

5 ane paroqit, barit e shpirtinavet vum
mbe vend te piese se rueituni e se
mbaituni, qi bie upeshkupit me per-
gjuem nde shtraze te grigjese, tue
u munduem e tue u perdiersune. Ken-
dyi gjithë me te madhe frige te men-
10 dese per sa jane detuer me bartune barren e mun-
dimit e te sundit ta këne fort nde mende. Jane
per te vum mbe shenj ata qi lakmonjene me kie-
ne te pare e me prodhuem vetiut veçe e jo tiere-
vet: aqe detyre kane mbe qafe, sã shpirtena
15 kane ndene sundi e sã prei pritese se tyne bdiren.
Tue ushqyem prã veteh, pĩne tamblin, nvishen n
leshit e gjithçish asht te maimë e vurasene. Po me
ushqyem grigjene me ligja te Tinezot, me e mbai-
tune me mpsime te lebdueme te jetese; kur asht ne-
20 voja me forcuem shpirtenat te pãtije mbe Fë, me
shendoshune te semũte, te thyemin me e lidhune,
ata qi jane bdierre me i ndielle, keta te mire po e
qesene me lypune, e s' kane zyre per ta, aqe sã
e miera grigje, perdãm, pã pasune bare te njome
25 me kullotune, pã ushqyem ndeper livadhe te blë-
ra, as gjallet, as maihet, sikũr me kiene njiment
e vertete pã ugiçin e pã çobani, ngremuem
ndeper gjith kodra te dijekeqivet; e perse jane
rãm nde pellagu te lakmijave te kesai jete, jane
30 rãm

16 nvishen] vuifcen; 17 vurasene] vuraffane; 23 qesene] chiefcene (Malaj 1998
154)

raam ende nde dore t' assaj bise se malecuenie , chi
 asit Cussaari i Scipitenavet . Kendej kane me ndiem
 per te kechie te Ciobaniise , aanin e mnerfcime te
 meniiise Tineot , chi frot per goje te Ezechiese Pro- 67
 fete : ciè une vet , chi jam mbi Ciobant : kam me
 larpune grighiene teme prej dore se tane , e kam me
 76 baam , mos te culossene maa grighien ; as mos t' u
 schiegnene Bariit maa vet vetehi : e kam me nzierre
 grighien teme prej goje se tane , e kesitù skaa me
 i kiene maa giele .

Fort praa te cuideffognene Parochit facchien e
 grighie sevet ; te vene fort roe , e mos te rueignene ,
 e te mbane lighia chi jane ncræim nde tieteri Sin-
 nodi vece me fialla po te mbane , e impfognene me
 fialla , e me te baane : te luftognene ende sicuur ja-
 ne Teparè , me i priim me mpfime te veperavet te
 lebduem te jetese mire , e te nderfcimevet : Kesitù
 te chilognene me kiene Teparè : per sè jane detuer
 atone , chi diine , ende atone , chi sdiine liine . Te
 praa fecte prej nesc diine me sciaam , ndò me lebduem
 Feene tane .

Pò per sè prej petcut , e prej mbarre se per ja-
 fita gnifet si asit Nierii per mbrenda : pr' atà te kee-
 ne per saa te mundet nde fee te Turchiise te per-
 cuerfcima nufcia ; te fckognene praa jò si ulstorete
 e ketii Sceculi , pò te nuiscen si , chi giiff cusc te
 i gnifet , se jane scerbetore t' atii Regi te mafit , chi
 asit in alt .

Mos te baaine unæen mbe ghifite ; e tetiera
 petca mos te i keene si mafestore , chi duene meu
 paam teme fegne ; e skane are se flet feu kech per tà .

Per jafita mallevet , e maa mposse tu ke nuk asit

●

M j i

per-

rām ende nde dore t' asai bishe se mallekueme qi
 asht kusāri i shpirtenavet. Kendyi kane me ndiem
 per te keqe te çobanise, zānin e mnershime te
 5 meni se Tinezot qi thot per goje te Exekiese Pro-
 fete: çe une vet qi jam mbi çobant, kam me
 lypune grigjene teme prei dore se tyne e kam me
 bām, mos te kullosene mā grigjen, as mos t'
 ushqenjene barit ma vetvetehi, e kam me nxierre
 grigjen teme prei goje se tyne e keshtu s' kā me
 10 i kiene mā gjelle.

Fort prā te kuidesonjene paroqit faqen e
 grigje se vet, te vene fort roe e mos te rueinjene
 e te mbane ligja qi jane nkryem nde tieteri sin-
 nodi veçe me fiala, po te mbane e mpsonjene me
 15 fiala e me te bāme, te luftonjene ende sikur ja-
 ne te pare, me i prīm me mpsime te veperavet te
 lebduem te jete se mire e te ndershimevet. Keshtu
 te qillonjene me kiene te pare, perse jane detuer
 atyne qi dīne, ende atyne qi s' dīne līne. Te
 20 pāfēte prei nesh dīne me shām, ndo me lebduem
 Fēne tane.

Po perse prei petkut e prei mbarre se peria-
 shtma njifet si asht nierī permbrenda, pr' ata te kē-
 ne per sā te mundet nde dhē te Turqise te per-
 25 kuershima nvesha, te shkonjene prā jo si ushtorete
 e keti shekulli, po te nvishen si, qi gjithkush te
 i njifet se jane sherbetore t' atī regji te madhit qi
 asht i nalt.

Mos te bāine unazen mbe gisht e te tiera
 30 petka mos te i kēne si madheshtore qi duene me u
 pām te medhenje, e s' kane zyre, se flet dheu keq per ta.

Periashta malevet e mā mpose, tuke nuk asht

M j i per-

perriculi, as droeja, mos te baaine armat: tue ez-
zune nde misët, nuk usëterogneme si temiscit: per së
arma t' usëteriise sane nuk jane te Kësaj jete, pò pu-
sëteteja me së sielme si liçuni mbe sçerbetore te
Crisëit; e ketii te truhemi me schisse, e me embre.

Mos te lësciognene flokte, as mos te rruegne-
ne crëet n' ane: pò nde maje te crese te rruhen pak,
chi te jessne cripte si gnì cunore, chi asët sçegni i
Kisçetarevet: Kinesë ficuur per mbrenda jane daam
prej Scecculit, kesëtù endè te dachen per jasëta me
sçegni te Kisçetarevet.

Pecat per sàa te mundet u aviccin' mbe te eii,
ndo te murrì: Kinesë atà, chi jane truem Hëit te
gnifen nde mos per tieter, maa pak per peticat ve-
ce, se jane sçerbetore te Tinesot.

Mos t' affrohen Lterit me çane mescene paa
dolami. Sàa màa t' affrìmi jane Tinesot per pune te
Sacrificizit te paa pergiakuni, acchie màa me te maçe de-
votione, e te prugnete duhet me sçerbsem Hëit.

Nde te rucitunit e grighiese atëne çane n' mbef-
se, mos t' u mberçilliene sçete me fietune, Kinesë
me ndime te Sceccramentavet c' peit te vijegnene te
nevoisçimevet, chi jane nde cunfi te Parochiese e
tane, e ngiatt Kësaj te bagnene sçtepiine: e nde chioft
nevoja me vot per jasëta cuufignevet, mos te vonogn
per jasëta maa scium se tri ditte, ndò Kattere màa
te pere: athere t' a raccomandognene Parocchiene
e vete màa t' affrìmit Parocu, chi rì ngiatt assaj.

Te çone offizin e Tinesot si urçenon Breviaa-
li i Romese, mos te marrene veti testiir me çane
offizin secundrese effapin, chi kaa Breviaali Franci-
scani: giçç i silli te jete cuntentune t' assaj sçerbet-
re,

perrikulli, as droeja, mos te bāine armat, tue ecu-
ne nde misht, nuk ushteronjeme si te mishit, perse
arma t' ushterise sane nuk jane te kesai jete, po pu-
shteteja me se siellme s'i lidhuni mbe sherbetyre te
5 Krishtit, e keti te truhemi me shqise e me zembre.

Mos te leshonjene flokete, as mos te rruenje-
ne kryet nt' ane: po nde maje te krese te rruhen pak,
qi te jesne kripte si nji kunore qi asht shenji i
kishetarevet, kinese sikur permbrenda jane dam
10 prei shekullit, keshtu ende te dahren periashta me
shenji te kishetarevet.

Petkat, per sa te mundet u nviçin mbe te zi,
ndo te murri, kinese ata qi jane truem Hyit te
njifen nde mos per tieter, ma pak per petikat ve-
çese jane sherbetore te Tinezot.
15

Mos t' afrohen lterit me thane meshene pa
dollami. Sa ma t' afrimi jane Tinezot per pune te
sakrificit te pāpergjakuni, aqe ma me te madhe de-
vocione e te prunjete duhet me sherbyem Hyit.

Nde te rueitunit e grigjese atyne dhane n' mbe-
se, mos t'u mbershillene syte me fietune, kinese
me ndime te shekramentavet çpeit te vijenjene te
nevoishimevet qi jane nde kunfi te paroqese e
tyne e ngiat kesai te banjene shtepine, e nde kioft
25 nevoja me vot periashta kunfinjevet, mos te vononj
periashta ma shum se tri dite, ndo katere ma
tepere, athere ta rakomandonjene paroqene
e vete ma t' afrimit paroku qi ri ngiat asai.

Te thone oficin e Tinezot si urdhenon Breviā-
lli i Romese, mos te marrene veti testir me thane
oficin sekundrese esapin qi ka Breviālli Françi-
skani, gjithisilli te jete kuntentune t' asai sherbety-
re

re, cu e kà grisciune Eotani, e u lixi veti me lighia te mposfa .

Te largohen ndarëemasc , e n' gostija se mbra-
 etasc, ende prej Festasc se Scecularevet, chi jane
 vece per hae, e pije paa cuere; e scium here nde
 davii, e cundersctimi, ndo nde vepera te ƒuunvesci-
 ma: chi nde ketà kohe te sctringhimevet, hipne
 Provincie fsanc: me dore praa, e me pufctete t' Upe-
 sckupignevet te jene prisciune, e larguem ketà aa-
 cone, here here me mpame t' urte, e here here me
 urƒeni, ndo me labdi te luftognene me caleuene
 ƒcut saa asct nevoja me i laane: tue raam ende te
 mierete Sceculaare mbe ditte te giæchit, nde mos
 paccin me sè te mbarognene aaconin e Festevet; e
 scium here scessene maa temire giaa, chi kane, Ki-
 nese te jete forfa plot. Mbasndaj chiane, e gimoi-
 ne: tue larpune bukne, sceghiagnene me nzierre Scipir-
 tin. E tà chi asct maa kecch per t' u chiaam, tue
 mos passune astrete me paguem haraccin, e tetiera
 paga, dahan prej Feeje se Crisctit, e biene nde scpel-
 le te paa fund te Muhamettit: ani kescti soifra e tæ-
 ne, atæneve banet lach, vargue, e sckundul.

Ende prej sctepijet se Parochiese te largohen
 atò soifra, nde te zija Festa kaa ende Populi aaaco-
 nin, mbe disa viffe me ngrane, e me piim atæ; e
 i sckon ditte me lodre, e me æmbre te dejune: as
 i biè per amend' meu mbelexune per ngusciumi, e
 te canacchiuni te Scipirtit: nuk prò me giæchi, chi
 te laane Parochit fiallen e Tineot, e te Scerbegne-
 ne truefese: as perket atæne, chi kane sctepijat e ve-
 te cù hane e piine si duene, e cur duene, me vot
 me baam scire mbe sctepii te Parochiese, e zija asct

punuem

re, ku e ka grishune Zotyni e u lidhi veti me ligja te mposa.

Te largohen n' darzemash e n' gostija se mbrazetash, ende prei festash se shekullarevet qi jane
 5 veçe per hae e pije pā kuere, e shum here nde davī e kundershimi, ndo nde vepera te dhūnueshi- ma qi nde keta kohe te shtringimevet hipne provincie~ sane, me dore prā e me pushtete t' upe- shkupunjevet te jene prishune e larguem keta zā-
 10 kone, here-here me mpsime t' urte e here-here me urdheni, ndo me labdi te luftonjene me kallezuem dheut sā asht nevoja me i lāne, tue rām ende te mierete shekullāre mbe dite te gjyqit, nde mos paçin me se te mbaronjene zākonin e festevet; e
 15 shum here shesene mā te mire gjā qi kane, ki- nese te jete sofra plot. Mbasndai kiaine e gjimoi- ne, tue lypune bukne, se e gjanjene me nxierre shpir- tin. E ta qi asht mā keq per t'u kiām, tue mos pasune astrete me paguem haraçin e te tiera
 20 paga, dahan prei Fēje se Krishtit e biene nde shpe- lle te pāfund te Muhametit, ani keshtu sofra e ty- ne, atyneve banet laq, vargue e shkandull.

Ende prei shtepijet se paroqese te largohen ato sofra, nde te cija festa kā ende populli zāko-
 25 nin mbe disa vise me ngrane e me pīm aty, e i shkon dita me lodre e me zembre te dejune, as i bie per mend me u mbeliedhune per ngushullimi e te kanaquni te shpirtit, nuk pro me gjyqi, qi te lāne paroqit fialen e Tinezot e te sherbenje-
 30 ne truesese, as perket atyne qi kane shtepijat e ve- te ku hane e pīne si duene, e kur duene, me vot me bām seire mbe shtepi te paroqese, e cija asht
 punuem

punuem per Scendenije vece, e jò per paralla, e gostija te Ssecularevet me ɣune te Kiscese, e t'atone temieret, chi skane.

Mos te perzihen nde eura te Ssecularevet, e màa fort nde resperije, ndo treggettije si dò te jete paa lighie; as mos te hiignene mbe gischi te Ssecularevet me plecchienuem giake, ndò tetiera puna te randa. Atone Kiscetareve prò, chi per ketedore lakertii i rutulon mendeja, aspak gnifen se jane daam prej Sseculit.

Pò mundene, endè i perket, me luftuem per atò cascia chi jane per pacchie: e ciarta, davijat, sciamatat, callabet, te ngrana, cunderstime, menijat, miorijat, e gni mije keso dore, chi mund jene me esapi te Catundit, me i goditune me i paituem, me i ngusculluem, si Ati i Scirtinavet: ende per pune t'harraccit me vot ke Turit, e ketone me enecuem vobesiiin e Tekersctenevet, e tetiera fialla te buta, tue luftuem à mund mpaccognene me temire detarene e haraccit.

Giɣɣ ketò mund bagnene per ndime te Feescimevet.

Mos te micognene, as mos t'appene cui barena; tue kiene Echime te Scirtit, e jò te corpit.

Te ruhen prej lakmie se paa nghignane si prej murtajet, tue kiene ranza e giɣɣ fajevet. As te ngremognene famuliin e vorfene me paguem te ɣietne: mos te kete larpune, per ketà, giaku i famulijese prej dore se tane: pò mos te vene te mierete meu baam Turchi, màa fort te i ndimognene, e te jene me tà te miscieriescimi, e te ɣimbiscimi.

Pastrine

punuem per shendenije veçe, e jo per paralla e gostija te shekullarevet me dhune te kishese e t' atyne te mietet qi s' kane.

5 Mos te perxihen nde zura te shekullarevet, e
 te pā ligje, as mos te hīnjene mbe gjyqi te
 shekullarevet me pleqenuem gjake, ndo te tiera pu-
 na te randa. Atyne kishetareve pro, qi per kete
 dore lakerdhī i rutullon mendeja, aspak njifen se jane
 10 dām prei shekullit.

Po mundene, ende i perket, me luftuem per ato
 kafsha qi jane per paqe e çarta, davijat, sha-
 matat, kalabet, te ngrana, kundershime, menjat,
 mizorijat e nji mije keso dore, qi mund jene me
 15 esapi te katundit, me i goditune, me i paituem, me i
 ngushlluem, si Ati i Shpirtinavet, ende per pune
 t' harraçit me vot ke turit e ketyne me e nekuem
 vobezīn e te kershtenevet e te tiera fiala te buta,
 tue luftuem a mund mpakonjene me te mire dety-
 20 rene e haraçit.

Gjith keto mund banjene per ndime te fēshi-
 mevet.

Mos te miekonjene, as mos t' apene kui bare-
 na, tue kiene eqime te shpirtit e jo te korpit.

25 Te ruhen prei lakmie se pānginjune si prei
 murtajet, tue kiene ranxa e gjith fajevet. As te ngre-
 monjene famullīn e vorfene me paguem te dhietne,
 mos te kete lypune per keta, gjaku i famullijese prei
 dore se tyne, po mos te vene te mierete me u bām
 30 turqi, mā fort te i ndimonjene e te jene me ta
 te misherierçimi e te dhimbshimi.

Pastrīne

Pastriine e embresë, e te delire te corpit, chi
 ¶¶omi, Castità, t' ambane paa hille, ficur maa te
 imposse scegni t' ussteriiese e Kiscitarevet. E jane per
 t' u castiguem me munde te Kiscese atà mescetaare,
 chi skane ¶¶une me ¶¶ane mescen me at dore Scpir-
 ti te feligieti, e te malecitemi.

Te refehen maa pak, caa gni here nde muoj,
 e te deliren conscientier, ò Scpirtin prej veperasc se
 bdecunascit e mecatit, e te scerbegnene Hëit te giall
 nde scendenie e nde te dereite perpara atii. Asëtù
 endè Tefeescimit kane me zane affisc meu affruem
 Sciacramentit te refimit maa c' pesc, e maa me de-
 votione.

A scusc te guzogn me paditune, ò me ¶¶irre
 mbe Giacogne, mbe Parochit, ndò mbe tieteri Kisce-
 taari perpara Gischi e Turcut: per sè Giscafesi i Ki-
 scetarevet asët Nierii i Kiscese: vece Upeskupit per-
 ket me giucuem Kiscetaarete, e me schiuchivem da-
 vijat etane.

80 Gi¶¶i i filli, chi forzohet me dore te fortevet,
 ndò me pusëtete te Turchiet meü mbaitune cund Pa-
 rocchiani: ndò me kiene suspenduem prej Upeskupit,
 o Ordinarit, ndò me kiene li¶¶une me tetier. 71
 censura te Kiscese, inbahet hiire, e paa hiire me
 forse te Turchiet: raft nde scomunike te ma¶¶,
 e prej kessoje mos t' a keete cusc pusëtene me e lghi-
 ¶¶une vece Papa i Romese. Asët me gischi prò, chi
 te jene plaguem me censure te ma¶¶e atà chi felighie-
 ne, e perziene te nalta, me t' ugauta, e prapscogne-
 ne pusëtene e telirit sciacr.

Te mbane mend Upeskupignete, chi t' appe-
 ne sckruem Parochiet te venduemit etane, e cur i ka-
 ne

Pastrīne e zembrese e te delire te korpit qi thomi kastita, ta mbane pā hile, sikūr mā te mpose shenji t' ushterijese e kishitarevet. E jane per t'u kastiguem me munde te Kishese ata meshetāre
 5 qi s' kane dhune me thane meshen me at dore shpir-ti te felligjeti e te mallekuemi.

Te refehen mā pak, kā nji here nde muoi, e te deliren konshien, o shpirtin prei veperash se bdekunashi te mkatit e te sherbenjene Hyit te gjall
 10 nde shendenie e nde te dereite perpara atī. Ashtu ende te fēshimit kane me xane asish me u afruem shakramentit te Refimit mā çpesh e mā me devocione.

Askush te guxonj me paditune, o me thirre
 15 mbe gjakonje, mbe paroqit, ndo mbe tieteri kishetāri perpara gjyqi te turkut, perse gjykatesi i kishetarevet asht nierī i Kishese, veçe upeshkupit perket me gjukuem kishetārete e me shukuem dāvijat e tyne.

Gjithiisilli qi forcohet me dore te fortevet, ndo me pushtete te turqet me u mbaitune kund paroqani, ndo me kiene suspenduem prei upeshkupit, o ordinarit, ndo me kiene lidhune me te tiera çensura te Kishese, mbahet hīre e pa hīre me
 20 force te turqet, raft nde skomunike te madhe e prei kesoje mos ta kēte kush pushtene me e sgi-dhune veçe Papa i Romese. Asht me gjyqi pro, qi te jene plaguem me çensure te madhe ata qi felligjene e perxiene te nalta me t' unjuta e prapshtonje-
 25 ne pushtene e delirit shakri.

Te mbane mend upeshkupinjete, qi t' ape-
 30 ne shkruem paroqet te venduemit e tyne e kur i ka-
 ne

ne sghiequne per Parochi: tue u pufstettune mend-
refe paa fivem te Kiscefe .

Per sè as dogn puna nuk maa kecchie , se meu
gubernuem prej assise , chi smund guvernognene vet
vetch: te vene giff ciallastijen Upefckupignete , chi
te vendohen mbe ciobanije te Scirtinavet vece atà ,
chi diine me baam atò arresegne , chi duhen Paro-
kut . Atà chi jane baam mescetaare te stijen ndene
fundì te tietarit Paroku , chi te i mpfogn me baam
paa faj ministerin e Parokut .

Paa paam ruzohen nde scpelle atà chi apne mi-
nisterin e Parocchiefe atone , chi nuk ediine me baam :
e dissa here tue hieune Parokun e moccimi , e ka-
lausin e degne ; stijene Parokun e rii aman te mar-
re per te kecchie , e dammi te Scirtinavet .

Giffe Parochi te keene fckruem nde carte giff
ketò lighia e ketii Sinnodi , e atò te lezognene scpelle ;
me mend teicuitognene , e me vepera te i mbarognene .
Po prittesne e tene , chi sduene me mbaitune ketò
te ncræma [cu na skemi vum peendesne] Upefcku-
pignete me te nzete te ezit , e me urtii te i apne
peendesne si ka me ju ducune veti .

C R E U I D I T I .

Te Fitimit e Parochiet , e te guvernuevit , ò
fundì te dereiti te casciavet e stepii
se tene .

Giffe giaa te Kiscefe , chi del prej se mblicu-
nit , ndo prej ake , ndo prej fruitescit se basti-
navet , ndo kadò te dall dobija mbe Parochie , ffo-
het giaa e Cristit . Eppet Parochiet hem , chi te
jessne

ne sgiedhune per paroqi, tue u pushtetune mendyre~se pāfijuem te Kishese.

Perse as donj puna nuk mā keqe, se me u guvernuem prei asish qi s' mund guvernunjene vetveteh, te vene gjith çalastijen upeshkupinjete, qi te vendohen mbe çobanije te shpirtinavet veçe ata, qi dīne me bām ato arresenje qi duhen parokut. Ata qi jane bām meshetāre te shtijen ndene sundi te tieterit paroku qi te i mpsonj me bām pā fai ministerin e parokut.

Pā pām ruxohen nde shpelle ata qi apne ministerin e paroqese atyne qi nuk e dīne me bām e disa here tue hiekune parokun e moçimi e kallausin e denje, shtijene parokun e rī zaman te marrre per te keqe e dami te shpirtinavet.

Gjithe paroqi~te kēne shkruem nde karte gjith keto ligja e keti sinodi e ato te lexonjene shpesh, me mend te i kuitonjene e me vepera te i mbaronjene. Po pritesne e tyne, qi s' duene me mbaitune keto te nkryema – ku na s' kemi vum pēndesne – upeshkupinjete me te nxete te zellit e me urti te i apne pēndesne si ka me ju dukune veti.

K R E U I D Y I T I

Te fitimi~te paroqet e te guvernueimit o
25 sundi te dereiti te kafshave~te shtepi~
se tyne.

G jithe gjā te Kishese qi del prei se mbliedhunit, ndo prei ake, ndo prei fruiteshit se bashtinavet, ndo kado te dal dobija mbe paroqe, thohet gjaja e Krishtit. Epet paroqet hem, qi te
30 jesne

jesse giall me ndeere, hem per paghe te Scerbeterefe, chi bagnene Scirtinavet: Kinefe atà chi scerbegnene Kiscefe, prej kessoje te jene mbaitune: endè eppet chi me at giaa te mbane niereit e Crisatit, te ziite jane te nevoiscimit, e te vobechit. Prasatù Paroku mbi Scirtinavet veti raccomandandem, te keet endè ure me scicuem, e me governuem gian e Kiscefe, mos te $\text{f}\text{f}\text{o}\text{h}\text{e}\text{t}$ [*allah faclàs*] giaksi i te vobechiet, e farvesi i Kiscefe.

Te ruhet Paroku ndene castighimi te scommunikimit, o habinimit chi mos te guzogn me scitune, me falle ndo me tietre copillii me prisciuone giaan, e Kiscefe si dò te jete. Po ma fort te mundogn me e sciummumem me arrese; e te keete ure me e mbaitune si rogne e vertetficine, e Ciobani i Crisatit me besse.

Pò Kinefe nde te mbli $\text{f}\text{f}\text{u}\text{n}\text{i}\text{t}$ e nevojavet, chi jemi: te kemi per saa mundemi, cuideffin per te mbaitunit e Parocchiavet, e at pak giaa, chi mbet, te mbahet me urtii màa te ma fe : ur $\text{f}\text{e}\text{n}\text{o}\text{g}\text{n}\text{e}\text{m}\text{e}$, e ncr $\text{e}\text{g}\text{n}\text{e}\text{m}\text{e}$, chi te shkruen d ee testere, ò Inventari forzuem me pus $\text{t}\text{e}\text{t}\text{e}\text{t}'\text{U}\text{p}\text{e}\text{f}\text{c}\text{k}\text{u}\text{p}\text{i}\text{t}$, cu te jete gnefune, e numeruem caa gnià, caa gnià gi ff giaja e Kiscefe si dò te jete per mbrenda, ndo per jas ta , te giall, o te bdecune sicuur bas $\text{t}\text{i}\text{n}\text{a}$, liv afe , vacuffe, venes te , te $\text{f}\text{i}\text{e}\text{t}\text{t}\text{a}$, akka, e gi ffe ezija cas $\text{f}\text{c}\text{i}\text{a}$, chi fruiton Kiscefe, me ci dò arrese. Gnatin inventaar t' a keete me vetch Paroku, e tieterin t' a keet Upesckupi. Upesckupignete prò mbe viitime te kercognene à jane gi ffe cas $\text{f}\text{c}\text{i}\text{a}$ sicuur candon, e caleon Inventari: e' nde gieccin se mengongiaa, te luftognene mecfituem. E te castigognene Parochit, ndo chi dò te jene faitore.

N

Pa-

jesne gjall me ndëre, hem per page te sherbetyrese qi banjene shpirtinavet, kinese ata qi sherbenjene kishese prei kesoje te jene mbaitune, ende epet qi me at gjā te mbane nierezit e Krishtit, te
 5 cīte jane te nevoishimit e te vobeqit. Prashtu paroku mbi shpirtinavet veti rakomanduem te kēt ende zyre me shikuem e me guvernuem gjan e Kishese, mos te thohet – *allah saklas* – gjaksi i te vobeqet e faruesi i Kishese.

10 Te ruhet paroku ndene kastigimi te skomunikimit o habinimit qi mos te guxonj me shitune, me fale ndo me tietre kopilī me prishune gjān e Kishese, sido te jete. Po mā fort te mundonj me e shumuem me arresye e te kēte zyre me e mbaitune si ronje e vertetshime e çobani i Krishtit me bese.

15 Po kinese nde te mbliedhunit e nevojavet qi jemi, te kemi per sā mundemi kuidesin per te mbaitunit e paroqavet e at pak gjā qi mbet, te mbahet me urtī mā te madhe, urdhenonjeme e
 20 nkryenjeme qi te shkruen dŷ teftere, o inventari, forcuem me pushtete t' upeshkupit, ku te jete nje-fune e numeruem kā nja kā nja gjith gjaja e Kishese, sido te jete permbrenda, ndo periashta, te gjall, o te bdekune, sikūr bashtina, livadhe, va-
 25 kufe, veneshte, te dhieta, aka e gjithheecija kafsha qi fruiton Kishese, me çido arresye. Njanin inventār ta kēte me veteh paroku e tieterin ta kēt upeshkupi. Upeshkupinjete pro mbe vizitime te kerkonjeme a jane gjith kafsha sikūr kandon
 30 e kallezon inventāri, e nde gjeçin se mengon gjā, te luftonjeme me e fituem. E te kastigonjeme paroqit, ndo qi do te jene faitore.

Paroku, chi vuni, ndo mbeltoj venesëtin, ndò me ci dò arrefæ kaa sciümüem te mirat e Kifcesë,⁷³ te ghezohet prej fruitesc se mundimit: as mos te hichiet afsò Kifce paa te maꝛe nevoje.

Mbas mordiet se Parokut baassit mir i Kifcesë, genija etii prej miscit, ò fiffi mos te guzogn me lakmuem piessëne afsò giaaje, chi kaa munduem, e fituem Prifti i shtëpiise: nde ləpſcin giāa me te kech: te i ngremogn Upeſckupi me ſcſpate te ſcommunikeſe.

Po per sè mbe ſcium viſſe diſſa Parochi cuntenden me ndegnune mbafck me gni shtëpije, e ſckognene jetene velaenifët; e me te daſciunit ſcerbegnene, e punognene nde venesëti te Criſëtit: ſcium here prò nder tà aſët dalle ſciamate, tue u marre per teſiliu di maa fort me mbaitune shtëpine, e cui perket me kiene cræ. Ketò te marrə pò mbafckohen per te kechie te Kerſätenimit. Pràa mos te ruzohet traitimi i perſpircimi, chi mbahet me tedafciunit, e me pacchie; urꝛenogneme, e ſundogneme: Kineſe atà Parochi chi hane mbafck me gni træſſe bukə, e cræpene, cuſc te jete i vogli t' indighiogn te maꝛit: e cuſc aſët maa i moccimi mbe ſcerbetære te jete i pari ende mbe shtëpii: Keſëtù te creenohet; chi mbi nevoja te perdicimat e shtëpiise as te vogielit paa teſtiir te teſarit as teſarete paa Cunvendi te Sciokevet mos te guzognene me falle cui giaan e comunit; ndo ſi dò te jete, me e ſunduem. E per⁷⁴ giꝛꝛe viett ſi kane ſaconin, me daam nder veteh afsò giaaje, chi teperon, te chi lognene me e daam paa hille: gne keſëtù tedafciunit [chi aſët Həji] nder tà te keete creeniin e guanijeſe, e te pacchieſe.

Nde i raſt Parokut gni te paa prittune [largo-
fta

Paroku qi vuni, ndo mbeltoi veneshtin, ndo me çido arresye kā shumuem te mirat e kishese, te gexohet prei fruitesh se mundimit, as mos te hiqet aso kishe pā te madhe nevoje.

5 Mbas mordiet se parokut, bāsi t mir i kishese, gjenija e tī prei mishit, o fisi mos te guxonj me lakmuem piesene aso gjāje qi kā munduem e fituem prifti i shtepise; nde lypshin gjā me te keq, te i ngremonj upeshkupi me shpate te skomunikese.

10 Po perse mbe shum vise disa paroqi kuntenden me ndenjune mbashk me një shtepije e shkonjene jetene vellazenisht e me te dashunit sherbenjene e punonjene nde veneshti te Krishtit, shum here pro nder ta asht dale shamate tue u marre, per te silln
15 di mā fort me mbaitune shtepine e kui perket me kiene krye. Keto te marra po mbashkohen per te keqe te kershtenimit. Prā mos te ruxohet traitimi i pershpircimi qi mbahet me te dashunit e me paqe; urdhenonjeme e sundonjeme, kinese ata paroqi qi hane mbashk me një tryese bukñ e krypene, kush te jete i vogli t'i ndigionj te madhit, e kush asht mā i moçimi mbe sherbetyre te jete i pari ende mbe shtepi. Keshtu te krēnohet, qi mbi
20 nevoja te perdiçima te shtepise as te vogjelit pā testir te te parit, as te parete pā kunvendi te shokevet mos te guxonjene me fale kui gjān e komunit, ndo sido te jete me e sunduem. E per gjithë viet si kane zākonin, me dām nder veteh aso gjāje qi teperon, te qillonjene me e dām
30 pā hile, nje keshtu te dashunit – qi asht Hyji – nder ta te kēte krēnīn e njaniесе e te paqese.

Nde i raft parokut një te pāprītune – largof
fta

fta Eotani] nde u verboft: ndo nde u mplakt: ndo nde raft nde lenghimi, e maa fort nde lebre, chi skaa mignii; anì s' à i Eot me fcerbæem; te vihèt mbe vend te tii tieteri Paroku, i filli te daagn me atà giaau, e t' a ndimogn nde nevoje.

Pò cu giaja e Parochiefe aſt acchie e holle, chi fduron me mbaitune dæ Parochi: tue u mplakune Sceculi, mos te ſtofet endè te daſciunit: Per ſialle te giſſ Parochiet, chi prej plaſſiet ſe æmbrefe ne caleuene, me kiene gatii me ndimuem per giſſ viette atone Parochiet te vobechi, chi ſmund ſcerbegnene, e me i falle giſſ ciſc kemi na urſenuem. Na tue lebducem me ſiale te degne æmbren e miſcieriere t' atone, kemi urſenuem me urtii te æelit: kineſe per te mbaitunit e Parokut paa viiveſcimi, prej cui gni here baſcina e Tineot kiè ſcerbæem, e punuem: mos me muitune kæ me mbetune giall me munde, e ſitimi te Paroku t' arſunit: dueme chi giſſi i filli Paroku i Diocefeſe, per giſſ teſilln viet t' ap ketii te paa viiveſcimi gniæt ok grunit, endè kattrſiet aſtre. Upeſckupignete prò te i apne katr ſiet oke grunit, e tett ſiet aſtre. Kete detære mos t' a keete Diocefe e huoje, vce ndè daſcin veti me i falle già ſen per lemoſcene.

C R E U I T R E T I .

Te Alumnevet e Cunvendit Sciacri te Propagandefe.

Achie te maæe, e te paa maſſe kaa te daſciunit Cunvendi Scind i Propagandefe: Kineſe ndier ſe me te nzete te æelit luſton per te larg, e
N ji per

fta Zotyni! – nde u verboft, ndo nde u mplakt, ndo
nde raft nde lengimi e mā fort nde lebre qi s' kā
minjī, ani s' a i zot me sherbyem, te vihet mbe
vend te tī tieteri paroku, i silli te dānj me ata
5 gjān e ta ndimonj nde nevoje.

Po ku gjaja e paroqese asht aqe e holle,
qi s' duron me mbaitune d̄y paroqi, tue u mplaku-
ne shekulli, mos te ftofet ende te dashunit. Per fia-
le te gjith paroqet qi prei plasiet se zembrese
10 ne kallezueme me kiene gatī me ndimuem per gjith
viete atyne paroqet te vobeqi qi s' mund sher-
benjene e me i fale gjithçish kemi na urdhenuem.
Na tue lebduem me fiale te denje zembren e mi-
sheriere t' atyne, kemi urdhenuem me urtī zellit,
15 kinese per te mbaitunit e paroku t̄ pāvijueshimi, prei
kui nji here bashtina e Tinezot kie sherbyem e pu-
nuem, mos me muitune k̄y me mbetune gjall me
munde e fitimi te paroku t̄ ardhunit, dueme qi gji-
thiisilli paroku i dioçezese, per gjithtesilln viet t' ap
20 ketī te pāvijueshimi njizet ok grunit ende katred-
dhiet astre. Upeshkupinjete pro te i apne katredhiet
oke grunit e tetdhiet astre. Kete detyre mos t' a
kēte dioçeze e huoje, veçe nde dashin veti me i fa-
le gjasen per lemoshene.

25

K R E U I T R E T I

Te alumneve te Kunvendit Shakri te
Propagandese

A qe te madhe e te pāmase kā te dashu-
nit Kunvendi Shind i Propagandese, kinese
30 ndierse me te nxete te zellit lufton per te larg e
Nji per

10 kallezuene] caλeuene; 20/21 katredhiet] kattr-| ξiet; 21 ktaredhiet] katr ξiet

per te ghiane nde per gi⁷⁷ Ru^ulⁱmi me appunc Fee-
 ne, e Religionin e Cris^tit; d^o endè me ketà temi- 75
 re me pro⁷uem gindese tarbenesce: Maa fort per pu-
 ne te Collegiev^et, ku me ^era e mp^sime te mira rit-
 tet, e mp^sohet fisnikis^et vogelija e tarbenit per labdi
 te H^uit, e sc^elbimi te ⁷eut siine. Po per sè puna
 kacchie e mis^erierscime j^eu sⁱ batàλ, chis^e cur dis-
 fa alumne jane baam te p^{ra} giegiuni, e p^o sc^eteman-
 ghen prej det^ore se vete; anⁱ jet k^efs^o pritteise si
 inghegn^em Cunvendi Scind, e paa atà fruite, chi
 pat sp^ressene me mblic⁷une prej alumnesc; per atà
 lusine ketà per sc^kaffe te mis^eriere se Jesu Cris^tit,
 chi te mbane mend per us^terii cu jane sc^kruem, e
 per ce herese imbarognene studiin, te sc^ka⁷⁷ognene
 me nk^e⁷⁷uem nde ⁷ee te vete paa vonuem cund,
 e te vignene me luf^uem per ndeere te H^uit, e te
 Kisces^e, endè me ndime te ket^one te vignene me
 nzierre sc^pirtenat, chi jane sc^perbleem me giak te
 paasc^muemi i Cris^tit prej anemicut se Crucchies^e
 e tii; e pressne te mierete me^u ndimuem prej niereaisc
 se vete. Te diine se jane det^uer me jete te dercite,
 e te sc^kel^escime me re^e te vess^evet mire, te dijese
 t'Ungⁱalit me^u cal^euem ⁷eut: tue unde^eune prej
 se nzetit se ^elit e Sc^pirtenavet; e venduem si cirac-
 chie nde maje te mallevet me trettune terreta te paa
 85 Fcescimevet, t'Hereticut, e te Giaurit: e tue cen-
 druem nde Provincie te vere t'ep^en, e mundohen^e
 me coporatune sc^elbimin e Sc^pirtenavet, tue i sc^e-
 b^em nde ministerii te Tine^ot. Keta kane cus^tuem
 H^uit, ketà kane permett^uem Cunvendit Scind. Pr' atà
 as^et mecat, chi tue kiene majune nde bulchii se gi⁷⁷
 temirave, e te dijese biene schielba tue dalle as^o fial-
 le,

per te giane ndeper gjith ruzullimi me apune Fē-
 ne e Religjonin e Krishtit, do ende me keta te mi-
 re me prodhuem gjindese t' arbeneshe, mā fort per pu-
 ne te Kollegjevet, ku me zyra e mpsime te mira ri-
 5 tet e mpsohet fisnikisht vogjelija e t' Arbenit per labdi
 te Hyit e shembimi te dheut sīne. Po perse puna
 kaqe e misheriershime jet si batall, qyshkur di-
 sa alumne jane bām te pāgjegjuni e po shteman-
 gen prei detyrēse vete, ani jet keso pritesa si
 10 i ngenjyem Kunvendi Shind e pā ata fruite qi
 pat shpresene me mblidhune prei alumnesh, per ata
 lusme keta per shkafte te misheriere se Jesu Krishtit,
 qi te mbane mend per ushterī, ku jane shkruem e
 15 per çe herese mbaronjene studīn te shkathonjene
 me nkethuem nde dhē te vete pā vonuem kund
 e te vinjene me luftuem per ndēre te Hyit e te
 Kishese, ende me ndime te ketyne te vinjene me
 nxierre shpirtinat qi jane shperblēm me gjak te
 20 pāshmuemi i Krishtit prei anemikut se Kruqese e
 tī, e presne te mierete me u ndimuem prei nierezish
 se vete. Te dīne se jane detuer me jete te dereite
 e te shkelzyeshime me reze te veseve t mire, te dijese
 t' Ungjillit me u kallezuem dheut, tue u ndezune prei
 se nxetit se zelli te shpirtinavet, e venduem si çira-
 25 qe nde maje te malevet me tretune t' erreta te pā-
 fēshimevet, t' heretikut e te gjaurit, e tue çen-
 druem nde provincie te vete t' epen e mundohen
 me koporatune shembimin e shpirtinavet, tue i sher-
 byem nde ministerī te Tinezot. Keta kane kushtuem
 30 Hyit, keta kane permetuem Kunvendit Shind. Pr' ata
 asht mkat, qi, tue kiene majune nde bulqī se gjith
 te mirave e te dijese, biene shqelba tue dale aso fia-
 le,

le, e arrefæ, ficuur mos te kifcgnine liꝥune, ndo
 fctrenguem me lighie per ndime te Provintiefe, tue
 ezzune per uꝥe si dõ te liiri te paa effapi.

Atà, chi mbas gni allaj viecc skane mbarre me
 ndegnune per jafsta Provintiefe paa volundete te Cun-
 vendit Scind si per te mire, e ngae te vete vece,
 jò per detære, chi kane me nkꝥꝥuem nde Provintie: 76
 maa pak te i ꝥꝥerign embren nevoja e ꝥeut, e fcl-
 bimi i Scirtinavet, chi paa atà bdiren, e farohen;
 pò Hæji me te dereitfcimi giæchi kaa me i læpunc
 prej duorefc se tæne.

Endè lufme, e fort mbe Teneone vertetogne-
 me giꝥꝥe sàa jane Upefckupigne, e Archiupescku-
 pigne, Kinefe [nde paccin nde Diocefe se vete kelsò
 dore Alumne, chi derghien] me æli te ælognene
 per fctepii te Hæjit, ci gatii mber kaa fckrete, te i
 ciognene nde ꝥee te vete, paa fctiim ma hanem, tue
 læpunc me giꝥꝥ embre punen e Jefu Crifctit, jò te
 vete: endè arretognene me tesctiruni te rreescimi, se
 tramba s' i lee me nkꝥꝥuem nde ꝥee te prapfcuemi,
 cur per fclbimi te Scirtinavet jane detuer me der-
 ꝥunc giakn e vete.

Te mbane mend Alumnete, se effapi i chieæfci-
 mi i tæne nuk matet me cunfigne te Parocchievet: ve-
 ce Upefckupignete, fi i pelchien, urꝥenognene me
 ndegnune ketù, ndo atiè.

Præctù te ndigiognene, e gieghiene atæne me
 gnì te mpos dore te pervumit, e me gni te giall te
 gaatuemi te vene, cu i ꝥirret urꝥeni, cu maa fort æct
 nevoja, cu æct fclbimi i Scirtinavet e cu per jete
 kane cufctuemc me vot. Giꝥꝥ i filli præ chi te bagn
 ndræfcej, te diine se biè nde fajie te i Paa giegiunit;
 endè

le e arresye, sikūr mos te kishnjine lidhune, ndo shtrenguem me ligje per ndime te provinciese, tue ecune per udhe, sido te liri te pāesapi.

5 Ata qi mbas nji allai vieç s' kane mbarre me
 ndenjune periashta provinciese pā vollundete te Kun-
 vendit Shind si per te mire e ngae te vete, veçe
 jo per detyre qi kane me nkthuem nde provincie,
 mā pak te i therinj zembren nevoja e dheut e shel-
 bimi i shpirtinavet qi pā ata bdiren e farohen,
 10 po Hyji me te dereitshimi gjyqi kā me i lypune
 prei duoresh se tyne.

Ende lusme e fort mbe Tenezone vertetonje-
 me gjithë sã jane upeshkupinje e arqupeshku-
 pinje, kinesë – nde paçin nde dioçeze se vete keso
 15 dore alumne qi dergjen – me zelli te zellonjene
 per shtepi te Hyjit ç̄i gat̄i mbet̄i kā shkrete, te i
 çonjene nde dhē te vete, pā shtim̄ mahanen̄, tue
 lypune me gjith zembre punen e Jesu Krishtit, jo te
 vete, ende arretonjene me te shtiruni te rrëshimi, se
 20 tramba s' i lē me nkthuem nde dhē te prapshtuemi,
 kur per shelbimi te shpirtinavet jane detuer me der-
 dhune gjakn e vete.

Te mbane mend alumnete, se esapi i qiellshi-
 mi i tyne nuk matet me kunfinje te paroqevet, ve-
 25 çe upeshkupinjete si i pelqen, urdhenonjene me
 ndenjune ketu, ndo atie.

Prashtu te ndigjonjene e gjegjene atyne me
 nji te mpos dore te pervumit e me nji te gjall te
 gātuemi te vene, ku i thirret urdheni, ku mā fort asht
 30 nevoja, ku asht shelbimi i shpirtinavet e ku per jete
 kane kushtueme me vot. Gjithisilli prā qi te banj
 ndryshei, te dīne se bie nde faje te i pāgjegjunit,
 ende

endè per detare te vete, chi s' embaue kane me fane
arrefse Tinetot, e Cunvendit Scindi te Propagandese.

CREUIKATTERTI.

Te Patrevet Missionarevet.

DEtara, e esapi i Missionarevet asit me mpsuem,
me predicuem e me paghesuem. Mirefia es-
fapi i mafe, e minefteri i chiescimi chi buccurohet,
e imbarohet mbe Nieretit Apostolichi me te uzetit
paa meem, me munde te mafe, me gni te mposse
zezi te pusctuescimi. Kendsj ufetoret e forte te Ki-
scese Triminesese tue upusctetune esapeve, e man-
dimeve r' Apostuijet, tue passune per te iustuem me
dijekechie, me lakmije, e me misore te Crucchie
se Crisat, i perket me cendruem, meu nghiesciune
me breei te vertetese, meu nvesciune me panziri te
se dereitese, e men mbaftune fort nde te gaatimi
r' Unglizit i pacchiese, tue neapune mbe gisf cafsca
schiatin e Feese, celaten e scelbimit, e sepaten e
Sepirtit, chi asit fialla e Heit; e atane, chi cendro-
gnene, e aliterognene nde keta palanke te Feese per
ndeere te Tinetot, e te Kiscese urfinohet me nal-
zuem, e me ukresune bairakan e paascinnemia i Cri-
stir. Prej kessese Decretase sembrohen mbe te nal-
te esape, e mundiane r' Apostuijet. Gisf cise pro-
asit te paa uze per paue te Reneguemever, ndo prej
fite, chi ezzeno trocchie, e mbocchie per uza te
fareteta, ndo per tieteri damm, chi mand keene
Tescescimit, urfenogneme, chi me munde r' atane,
te goditet, e ndrizzohet, te ziite maã fort kane me
esapi me vum per uze te chieat Nierim e kech; e

Gisf

ende per detyre te vete qi s'e mbane kane me dhane arresye Tinezot e Kunvendit Shindi te Propagandese.

K R E U I K A T E R T I

Te patrevet misionarevet

5 **D**etyra e esapi i misionarevet asht me mpsuem,
me predikuem e me pagezuem. Mirefill esa-
pi i madh e minesteri i qiellshimi qi bukurohet
e mbarohet mbe nierezit apostolliqi me te nxeti t
pāmēm, me munde te madhe, me nji te mpose
10 zelli te pushtueshimi. Kendyi ushtoret e forte te Ki-
shese trimineshese tue u pushtetune esapeve e mun-
dimeve t' Apostujet, tue pasune per te luftuem me
dijekeqe, me lakmije e me mizore te Kruqe-
se Krishtit, i perket me çendruem, me u ngjeshune
15 me brēzi te vertetese, me u nveshune me panciri te
se dereitese e me mbathune fort nde te gātimi
t' Ungjillit i paqese, tue nkapune mbe gjith kafsha
shqytin e Fēse, çelaten e shelbimit e shpaten e
shpirtit qi asht fiala e Hyit; e atyne qi çendro-
20 njene e nshteronjene nde keta palanke te Fēse per
ndēre te Tinezot e te Kishese, urdhinohet me nal-
cuem e me nkrefune bairakun e pāshmuemia i Kri-
shtit. Prei kesosh dekretash zembrohen mbe te nal-
te esape e mundime t' apostujet. Gjithçish pro
25 asht te pāudhe per pune te reneguemevet, ndo prei
sish qi ecene troqe e mboqe per udha te
shtremeta, ndo per tieteri dam qi mund kēne
te fēshimit, urdhenonjeme, qi me munde t' atyne
te goditet e ndricohet, te cīte mā fort kane me
30 esapi me vum per udhe te qiellit nierin e keq e
gjith-

gijë cisc mbahet, e banet per uze te kechie, t' aper-
ziellene, e s'ijene mbe urone te Parrisit: Kinesë
tue u peenduem Nierija, te sciof gijë i filli scelbi-
min e Tineot.

Po ndier sè per jashta luftohet, mos te jete
endè per mbrenda tranba; Te chilognene maa pa-
re Patrete Missionare, chi gijë cisc mund me nium
Sciocchjenine Apostolike, prej virgilese te largohet:
e atà, chi per jashta predicogane tierëvet: te mba-
ne endè veti per mbrenda s'etepii se vete scelimin,
e te paa hille aaconin me eslapi re Regulë.

Pò per saa Sciacristie trahen Hëit maa fort i
pelchien Sciacristi i obedientes: prafetù me te mbai-
tuait e kësaj se devoccime virtete maa fort te scel-
egnene PP. Missionarete, tue kiene aman ndene fun-
de te Patre Prefettese, e ku t'urzenogn pusseteja
e ketii me vot, atë burzune, e paa vonuem te ve-
ne: per sè skane per lig meu daam prej obedientiet.

Cur mos te jete Prefetti, te sandognene si aj,
atà, chi lè mbe vend te vete. Nde past Prefetti per
te vot larg per fale te Convendit Scindi te Propa-
gandese te ghicë prej gijë Missionarese, gni Mis-
sionar, chi te jete maa i moccimi jò vece me mot maa
i paar item, ndò maa i moccimi nde scerbetere e mun-
de te Missionevet, pò ende, chi te jete maa i miri,
maa i perspircimi, i devoccimi, e maa i urti chi me
scelime te virtetevet te lekogn sciokete: e keta te
bagn Viceprefettene, mbe vend te vete.

Nde ci dò Ospici, o s'etepije te Missionevet tie-
rre Frateni te giegine Teparit, ndò Presidentit atë
vendum prej Prefetit ndò Viceprefetit ndier se
pelchien ketone. Per casciat, chi sciucognene sun
de

87

78

gjithqish mbahet e banet per udhe te keqe, ta perciellene e shtijene mbe vrome te Parrizit, kinese tue u pēnduem nierū, te shof gjithiisilli shelbimin e Tinezot.

5 Po ndierse periashta luftohet, mos te jete ende permbrenda tramba. Te qillonjene mā pare patrete misionare, qi gjithçish mund me nzīm Shoqenīne Apostollike prei virgjilese te largohet e ata qi periashta predikonjene tierevet, te mbane
10 ende veti permbrenda shtepī se vete shkelzimin e te pāhile zākonin me esapi te regulese.

Po per sā shakrificie truhen, Hyit mā fort i pelqen shakrifici i obediencie; prashtu me te mbaitunit e kesai se devoçime virtyte mā fort te shkelzenjene PP. misionarete, tue kiene zaman ndene sunde te patre prefetese e ku t' urdhenonj pushteteja e ketī, me vot aty burdhune e pā vonuem te vene, perse s' kane per ligj me u dām prei obedienciet.

15 Kur mos te jete prefeti, te sundonjene si ai ata qi le mbe vend te vete. Nde past prefeti per te vot larg per fiale te Kunvendit Shindi te Propagandese te zgiedh prei gjith misionaresh, nji misionar qi te jete mā i moçimi jo veçe me mot ma i pār lēm, ndo mā i moçimi nde sherbetyre e munde te misionevet, po ende qi te jete mā i miri,
25 mā i pershpirçimi, i devoçimi e mā i urti qi me shkelzime te virtytevet te shkonj shokete, e keta te banj viçeprefetene mbe vend te vete.

Nde çido ospiçi, o shtepije te misionevet tiere frateni te gjegjine te parit, ndo presidentit aty venduem prei prefetit ndo viçeprefetit, ndierse
30 pelqen ketyne. Per kafshat qi shukonjene sunde

de te shtëpiile, te jene ndene pulstette te Presiden-
tit, e paa testiir te ketii as mos te fullene, as mos
te marrene, as mos te keene giàa. Pò nde ebre te
Scirtinavet te scognene gi~~ff~~ me gni volundete, ,
mparas mbe casciat, mparas me eembra, e mparas
te mundognene, as nde pune te venestit i Tineot
te jete nder veteh i pari, ò i prappi. Pò maa fort cusc
te jete i pari mbe funde te shtëpijese, te jete ende
i pari per jashta per mpfime te tieretevet, tue i fane
mendoren, se scirtenat, chi jane scerbleem me te
paafcmuemin giaku te Cristit jane per t' u nzierre prej
hilleic se diemenevet hire, e paa hire me merite,
e me munde, me sengire, e me burghie, ende me
te der~~ff~~uni te giakut.

88

Mos te ngaicognene paa nevoje sicundrese ur-
~~ff~~enen Regula; mos te micognene, as mos te ba-
gnene eannatin e Miecuc, ndò effapigiju i plagavet
paa testiir te Seliese Scend: per pune chi tue dasciu-
ne me sciendosciune smundat e huoja, mos te biene veti
nde semunde màa te rande te Scirtit. Te scicogne-
ne prò se jane Echime te Scirtit, jò te corpit: e
tuk' asit testiir me miccuem te luftognene màa fort me
barena te perspircima, se me medicine chi e nder-
tognene veti.

79

Kinese nder Fratinit, ndò prej Fratinisc mos te
dal scandux, si kendon Regula e tane, ascusc te
jete Cumbari, ndo Cammtri nde Sciacramente te
Pagheimit, ò te Kreimit; as mos te marrene crip-
pet e pare Dielmevet, as Vasciavet sicuur eaconi
i feut: per sè effapi i Missionarit Apostolik as priscin,
as liiron te mbaitunit e te sctrenguescimi te Regule-
se: pò màa fort, e màa mir e forzon me arresbe te
scel-

de te shtëpise, te jene ndene pushtete te presidentit e pā testir te keti as mos te falene, as mos te marrene, as mos te kēne gjā. Po nde zyre te shpirtinavet te shkonjene gjith me nji vollundete, 5 mparas mbe kafshat, mparas me zembra e mparas te mundonjene, as nde pune te veneshtit i Tinezot te jete nder veteh i pari, o i prapi. Po mā fort kush te jete i pari mbe sunde te shtëpijese, te jete ende i pari periashta per mpsime te tierevet, tue i dhane 10 mendyren, se shpirtenat qi jane shperblēm me te pāshmuemin gjaku te Krishtit jane per t'u nxierre prei hilesh se diemenevet hire e pā hire me merzite e me munde, me senxhire e me burgje, ende me te derdhuni te gjakut.

15 Mos te ngaikonjene pā nevoje, sikundrese urdhenon regula; mos te miekonjene, as mos te banyene zanatin e miekut, ndo esapixhū i plagavet pā testir te Selliese Shend, per pune qi tue dashune me shendoshune smundat e huoja, mos te biene veti 20 nde semunde mā te rande te shpirtit. Te shikonjene pro se jane eqime te shpirtit, jo te korpit, e tuk asht testir me miekuem te luftonjene mā fort me barena te pershpirçima, se me miediqine qi e nder-tonjene veti.

25 Kinese nder fratinit, ndo prei fratinish mos te dal shkandull, si kendon regula e tyne, askush te jete kumbari, ndo kumtri nde shakramente te Pagezimit, o te Krezmimit, as mos te marrene kripet e pare dielmevet, as vashizavet, sikūr zākoni 30 i dheut, perse esapi i misionarit apostolik as prishin, as liron te mbaitunit e te shtrengueshimi te regulese, po mā fort e mā mir e forcon me arresye te shel-

scelbuescime professionen , o cufctimin e dereite , chi kane pafs baam .

Te mendohen Patret, se jane ndimctare t' Urefckupignevet: pr' atà t' u appne duore sciochi sciochit me te nzet e te dasciunit , me siela fruitin nd' are te Tineot , tue i ndimuem me te mbieali te predikimit nde pune te ministerit , nde traitimi te Corpit i Crifctit .

Prò mos te ngremohen prej Urefckupignesc me i faminuem per pune te Refmit , as nde nahije te Missionevet te jene ndene funde te tsne ascti per pune te Refæffit , si per pune te Predicueffit , per sè prej effapit , e teliirit se Missionarevet skane detore me ndighivem Urefckupignevet .

89

Para se te hiignene Missionaret me refæem , te jene faminuem prej P. Prefctit , ndo prej isì , chi urænon Prefcti , à diine mir giuhen e Schippetarevet : Kinesc te jete i Etot me scetivene nde per are , e bastine te Tineot tue refæem , e tue predicuem .

Giææ atò lighia , chi kemi urænuem per siperi nde capitui cu flasme per effapi , chi kane Ciobant e Scpirrinavet , atò uræpognemc ende PP. Missionarevet per sàa u biè veti . Kinesc te mbane màa fort me Krahet Apostolike scetipiin e Hsit ; E secundrese ææot Scen Paalit : *Fialla e Tineot nuk asct liæune* , pr' atà te ndiet eani jò vece nde per Kiscia , pò endè nde per katunde , nde per bastina , nde per fuscia , nde per scetipija te vorfeniise , e giææ cund te ndiet cææ eani i predikimit hiire , e paa hiire : Kinesc tue u mpiim , ndo tue uftofune , mos te kercognene labdere e Scen Paalit , chi ææot . *Kecch per mue nde mos predicofcia , per sè kiò eura m' asct æane n' besse .*

80

Me effapi t' Apostuijet te fckognene nde per ka-

O

tun-

shelbueshime profesionen o kushtimin e dereite qi kane pas bām.

Te mendohen patret, se jane ndimetare t' upeshkupinjevet, pr' ata t'u apne duore shoqi-shoqit me te
5 nxet e te dashunit me sielle fruitin nd' are te Tinezot, tue i ndimuem me te mbielli te predikimit nde pune te ministerit, nde traitimi te korpit i Krishtit.

Pro mos te ngremohen prei upeshkupinjesh me i saminuem per pune te Refimit, as nde nahije te misioneveve te jene ndene sunde te tyne ashtu per pune
10 te refyesit, si per pune te predikuesit, perse prei esapit e te lirit se misionarevet s' kane detyre me ndigiuem upeshkupinjevet.

Para se te hñjene misionaret me refyem, te
15 jene saminuem prei p[ater] prefetit ndo prei si qi urdhenon prefeti, a dñe mir gjuhen e shqipetarevet, kinese te jete i zot me shetitune ndeper are e bashatine te Tinezot tue refyem e tue predikuem. Gjith ato ligja qi kemi urdhenuem persiperi
20 nde kapitui, ku flasme per esapi qi kane çobant e shpirtinavet, ato urdhenonjeme ende p.p. misionarevet per sã u bie veti, kinese te mbane mã fort me krahet apostolike shtepin e Hyit; e sekundrese thot Shen Pãlli: *Fiala e Tinezot nuk asht lidhune,*
25 pr' ata te ndiet zãni jo veçe ndeper kisha, po ende ndeper katunde, ndeper bashtina, ndeper fusha, ndeper shtepija te vorfenise e gjithkund te ndiet kÿ zãni i predikimit hñre e pã hñre, kinese tue u mpim, ndo tue u ftofune, mos te kerkonjeme
30 labdete e Shen Pãllit qi thot. *Keq per mue nde mos predikofsha, perse kio zyra m' asht dhane n' bese.*

Me esapi t' Apostujet te shkonjeme ndeper ka-

O tun-

tunde, chi jane nde nahije te Missionit, tue paam atà Catolichi chi jane mbetune; te embrognene te lighe- te nde Fee; e te sielne te permcatenuemite mb' uꝛ te scelbimit. Tue arꝛune disa mbe scēpii, tetierete paa puscivem te dallene me scerbæem, e proꝛuem Tekesæternevet, e giꝛꝛ cui per ndeere te Hæit. Kesætù pràa tue ezzune paa puscivem nde per vene- fætite Tineot, kane me arꝛune se voni me gaziment, tue baitune doresat e frsitit te vete.

P. Prefett' i Sciurbiise, e t' Arbeniise ca gni he- re nde viett te visitogn giꝛꝛe Missione te vete. E te bagnene me diitune Cunvendi Scind te Propagan- dese sì, e sì i kane gietune; secundrese mundæra, chi eppet Upefckupignevet.

Asætù te bagn endè P. Prefett' i Macedoniese: prò dæ here nde viett te visitogn Missionet e vete, nde Prandevete, e nde viesæe.

90 Pò te dæ me te dasciuni t' urt t' appne Missio- narevet puscæene e effapit; e màa fort atæne, chi ja- ne màa largh: Kinese tue raam nevoja, te keene ga- zii barenat e Scpiritit, mos te malæohet plaga e perspir- cimeja prej se scæsnit e barenavct. 81

C R E U I P E S T I.

Te Skole se Curbinit, e te Lescife.

NDer teriere scēgnajit e te dasciunit, chi kaa deftuem Cunvendi Scind i Propagandese, asæt ende aj per t' u numeruem, se me te nzet, e t' urt æli mbi studievet kaa vum tempsuemite e vesset mire, Kinese te ritten Giacognete per uꝛa te Tineot, e per mendæra te lettravet: ka vum scolen mbe Kisce te

tunde qi jane nde nahije te Misionit, tue pām ata katoliqi qi jane mbetune; te zembronjene te ligete nde Fē e te siellne te permkatenuemite mb' udhe te shembimit. Tue ardhune disa mbe shtepi, te tierete

5 pā pushuem te dalene me sherbyem e prodhuem te kershtenevet e gjithkui per ndere te Hyjit. Keshtu prā tue ecune pā pushuem ndeper venshti te Tinezot, kane me ardhune se voni me gaximent, tue baitune dorezat e frytit te vete.

10 P. Prefet'i Shurbise e t' Arbenise ka nji here nde viet te vizitonj gjith misione te vete. E te banjene me ditune Kunvendin Shind te Propagandese si e si i kane gjetune, sekundrese mundryra qi epet upeshkupinjevet.

15 Ashtu te banj ende P. Prefet'i Maqedoniese, pro dy here nde viet te vizitonj misionet e vete, nde prandevere e nde vieshte.

Po te dy me te dashuni t' urt t' apne misionarevet pushtene e esapit, e mā fort atyne qi jane mā larg, kinese tue rām nevoja te kene gatī barenat e shpirtit, mos te malzohet plaga e pershpirçimeja prei se shtyni te barenave.

20

K R E U I P E S T I

Te shkole se Kurbinit e te Leshise

25 **N** der te tiere shenjajit e te dashunit qi kā deftuem Kunvendi Shind i Propagandese, asht ende ai per t'u numeruem, se me te nxet e t' urt zelli mbi studievte kā vum te mpsuemite e veseve t mire, kinese te riten gjakonjete per udha te Tinezot e

30 per mendyra te letravet, ka vum shkolen mbe kishe te

6 kershtenevet] kefceternevet (Malaj 1998 154); 17 prandevere] prandevete (Radoja KA² 80; Malaj *ibid.*); 25 te tiere] teriere (Malaj *ibid.*)

te Curbinit me paks uleff Miesërit per gijë vietë. Mirefiia ndieti tafëi Miesërete effaina me te maçe prittesse kane baam effapin e vete : maa fort nde te nzeti te luftavet gaatii gijë u scivem kaa iarrë i te dasciunit ; e kacchie eannate e te perspircima kiene harruem me te kechie te Provintiese : Cunvendi Scind kië maistruem asò dobije , chi me scpinesse pritt kistë : endë Provinria e Durzit descerve kistë mbe niereit kiscetare dijen , e vesse te paa gante tue mos u gietune tietr' uçe me mpsuem teriite paa puscivem , e tue anecuem nuk jet paa desceruem uçe maa te mire si kië miesëtrija e skolese . E pr'atà urçenohet Miesërit e skolese Curbinit te cuitogn detoren e vete , e te mundogn paa puscivem me mbaruem kete sure , chi kaa mbi Scpirtit : e kesëu te ndimogn Provintijese vete , per pune se u mpaccuene Parochit nde nevoje te maçe : e kesëu kane me pautuem embren e fimbescime te Cunvendit Scind .

91

Nde Tempsuemi te keete Miesëtri me lighie me mbaitune kete mendëre . Mbi se te mpfognene skularevet me lezuem , t' investognene endë me skruem , per sè te dës ketò cascia janë fëmeli , e Camba r' effapit i Parokut , cù janë nderecchiune atò te mpfuma . E mos te chiescene effapin e te skruemit , sicur me kiene paks lakerëii : per sè tue mos diitune vece ketà , as mund dijet latinisë : e as mund mpohet effapi i Parokut . Kendëj jeta e lottuescime e cascia vet , kendëj del sè Parochi sdiine me lezuem me damm te Feescimevet , chi munden meu sunduem prej se mirefc : e gijë ketà del prej fajiet , e dijekecchiet se Miesërevet .

82

te Kurbinin me paks ulef mieshtrit per gjith viet.
 Mirefill ndieri tashti mieshtrete e saina me te madhe
 pritese kane bām esapin e vete, mā fort nde te
 5 dashunit, e kaqe zanate e te pershpirçima kiene
 harruem me te keqe te provinciese, Kunvendi
 Shind kie maishtuem aso dobije qi me shpinese
 prit kishte, ende Provincia e Durcit desherue kisht
 mbe nierezit kishetare dijen e vese te pāgante tue
 10 mos u gjetune tietr' udhe me mpsuem te rīte pā pu-
 shuem e tue anekuem nuk jet pā desheruem udhen
 mā te mire si kie mieshtrija shkolese. E pr' ata ur-
 dhenohet mieshtrit e shkolese Kurbinin te kuitonj de-
 tyren e vete e te mundonj pā pushuem me mba-
 15 ruem kete zure qi kām mbi shpirtit; e keshtu te ndi-
 monj provincie se vete, per pune se u mpakuene
 paroqit nde nevoje te madhe e keshtu kane me pai-
 tuem zembren e dhimbshime te Kunvendit Shind.

Nde te mpsuemi te kēte mieshtri me ligje me
 20 mbaitune kete mendyre. Mbi se te mpsonej shku-
 llarevet me lexuem, t' i nveshtonjende me shkruem,
 perse te dŷ keto kafsha jane themelli e kamba
 t' esapit i parokut, ku jane nderequne ato te mpsue-
 ma. E mos te qeshene esapin e te shkruemit, sikūr
 25 me kiene paks lakerdhī, perse tue mos dītune veçe
 keta, as mund dijet latinisht e as mund mpsohet esa-
 pi i parokut. Kendyi jeta e lotueshime e kafsha-
 vet, kendyi del se paroqi s' dīne me lexuem me dam
 te fēshimevet qi munden me u sunduem prei se
 30 miresh e gjith keta del prei fajet e dijekeqiet se
 mieshtrevet.

O j i Mbas

Mbas kessosc se mpfuemase , te mpfognene te-riivet Gramatiken, e me folle latin .

Te i dischiarognene scpesc Katekizmin , e te i bagnene me lezuem ketò lighia te Provintiese: Kinesse te mund gnoffene essapin e Kiscetarevet , e cur te vign coha meu baam Parochi te munden me scerbæem , e me proæuem Scpirtenavet . Ketò te jene per effape , e lighia te letteravet . Pak beffa ! pò me te mææe dohii to Scpirtenavet , nde-u mbaicin prej Miescuresc si duhet .

Me te gniment cuitimi duhet me sciucuem , chi te nderecchien Giacognete per uæe t' uræenimevet e Tinesot ; e tue per t' ubaam passechisra e Grighiese , te mpsohen te æimbscimi , te miscerierfcimi , te fecfcimi , e me vesse te mire .

Pr' atà te sciucognene endè Miescuret , chi nde Festa maa te mææogna te scioscen conscientiene , e te refehen mcate , chi kane baam: e ndè chiofscin me mend t' urte , e me cohe , chi i duhet , te i canacchienne me kemainen scipd tuè i cinguem , e tue i forzuem me sciakre goffie te Corpit i Tinesot . Te i mpfognene endè me schisretuem , e me laminuem conscientien evete , e si deliret Scpirtit: Kinesse te diine me mpfuem , e me pæetune tierete , cur te vign coha e Priftenijese .

92 Mbe Tescetunden , ndo mbe tietere ditte te ngaascime te javese te i scirengogni me folle mendasc Doctrinen: e tue u pæetune sciochi sciochin , te diine per fil me responduem .

Nde chioft Miescetri ende Paroku , cur te bagn effape te Ministerit Sciacri te i keete me vete , Kinesse atà , chi i mpson me goje , te mbarohet me vepera .

Mbas kesosh se mpsuemash , te mpsonjene te r̄ivet gramatiken e me fole latin.

Te i diskiajonjene shpesh katekizmin e te i banjene me lexuem keto ligja te provinciese, kinese te mund njofene esapin e kishetarevet e kur te
5 vinj koha me u bām paroqi te munden me sherbyem e me prodhuem shpirtenavet. Keto te jene per esape e ligja te leteravet. Pak besa!, po me te madhe dobī te shpirtenavet nde u mbaičin prei mieshtresh si duhet.

Me te njiment kuitimi duhet me shukuem qi te ndereqen gjakonjete per udhe te urdhenimev̄e te Tinezot, e per t’u bām paseqyra e grigjese, te mpsohen te dhimbshimi, te misherieshimi, te fēshimi e me vese te mire.

Pr’ ata te shukonjene ende mieshtret qi nde festa mā te medhonja te shoshen konshieniene e te refehen mkate qi kane bām ende kiofshin me mend t’ urte e me kohe qi i duhet te i kanaqene me kemainen shind tue i kunguem e tue i forcuem
20 me shakre gostie te korpit i Tinezot. Te i mpsonjene ende me shqyretuem e me saminuem konshienien e vete e si deliret shpirti, kinese te dīne me mpsuem e me pyetune tierete, kur te vinj koha e
25 Priftenijese.

Mbe te shetunden, ndo mbe tietere dite te ngiāshime te javese te i shtrengonj me fole mendash doktrinen, e tue u pyetune shoqi-shoqin te dīne perfīll me responduem.

30 Nde kioft mieshtri ende paroku, kur te banj esape te ministerit shakri te i kēte me vete, kinese ata qi i mpson me goje te mbarohet me vepera.

ra. Mendëra, ndo cësari i Parokut te jete mpshuem me gni arrefëe t' udob Giacognevet.

83

Fort lussime, e vertetogneme mbe Teneone Archiupeskupin e Durzit tane Velaa [cusc dò te jete] chi te sciucogn mir per detëre t' Upekupijese, e per ngusciumimi te paa droc te Venesëtiti i Tineot, e te Grighiese porositune veti, e per pune te bare; chi kaa mbe scpine, Kinesë mos te lotrogn Provincia, e frëiti i Skularevet prej pritteset se Miesëtirevet. Eëren e keëfaj, pune e kaa mbi Scpirtit. E nde sciaft Miesëtiri me mbaruem detëren e vete, te bagna me diitune Cunvenda Scind te Propagandëse, prej cui mbe sckamp te prittuesit, ka meu venduem gni tieteri Miesëtiri, chi te jete per viim.

Ketò lighia endè te mbane Miesëtiri i Lescise, secundrese mendeja e misericeriscemeja e te fort nderfcimi F. Gierghi Upekupit i Lescise; Aj Miesëtiri, chi ri mbe Velt at meadëre endè te mbane, me at cuitimi te jete nde nevoje, e dammi te vessevet; e te mundohet me proëuem Kiscese, e Velacëni se Scpirtit me giëë fucchi, me gaziment, me virgilesse te forte, e me sembre te mire per ndeere e labdi te Crisëtiti Sottit Tine.

93

C R E U I G I A S C T I .

Si mundet meu proëuem nevojavet e
Provinzieë ?

NDer tetiera ëra te Ciobanijese ësane, per te zijat paa puscivem màa fort sëtringoheimi, atò endè fortfcim na nzitene, chi te perzame giëë cisc proëon me ndimuem Tefescimevet nde nevoja t' atëne,

ne,

ra. Mendyra ndo esapi i parokut te jete mpsuem me nji arresye t' udob gjakonjevet.

Fort lusme e vertetonjeme mbe Tenezone arqupeshkupin e Durcit tane vellā – kushdo te jete – qi te shukonj mir per detyre t' upeshkupijese e per ngushullimi te pādroe te veneshit i Tinezot e te grigjese porozitune veti e per pune te barrēs qi ka mbe shpine, kinese mos te lotonj provincia e fryiti i shkullarevet prei priteset se mieshtrevet. Zyren e kesai pune e kā mbi shpirtit. E nde shaft mieshtri me mbaruem detyren e vete, te banj me dītune Kunvendn Shind te Propagandese prei kui mbe shkamp te prituesit ka me u venduem nji tieteri mieshtri qi te jete per viim.

15 Keto ligja ende te mbane mieshtri i Leshise, sekundrese mendeja e misheriershemeja e te fort ndershimi F. Gjergji, upeshkupit i Leshise, ai Mieshtri qi ri mbe Vellt at mendyre ende te mbane, me at kuitimi te jete nde nevoje e dami te vesevet e 20 te mundohet me prodhuem kishese e vellazenī se shpirtit me gjith fuqī, me gaximent, me virgjillese te forte e me zembre te mire per ndere e labdi te Krishtit, Zotit Tine.

K R E U I G J A S H T I

25 Si mundet me u prodhuem nevojavet e provinciese?

N der te tiera zyra te çobanijese sane, per te cijat pā pushuem mā fort shtringohemi, ato ende fortshim na nxitene, qi te perxame gjithçish 30 prodhon me ndimuem te fēshimevet nde nevoja t' atyne

ne, e Popuitt afëtù te Sciurbijefe, si t' Arbënijefe,
nde te dereite, e te nkëëieltit te Feeſe [tue u lar-
guem ciſc dò te mbeluemit i terretit] me i tucitu-
ne fort, e paa gant: e ciſc dò t'u mund proſogn,
me giëë fucchii te coporagneme me baam. Beſſa cac-
chie paga teranda t'harraccievet, chi ſmunden meu
bartune prej vobeijet, fort po ngremognene te Fee-
ſcimit; tue mos paſſune ka te paguegnene; ruzohen
temicrete nde ſcpele te paa nghignune, nd' eſſapi te
Muhametrit: Kiſciat, chi jane c'katerruem ſmunden
meu ndrizzuem Hëit prej frighet, e prej forzet ſe
Turchiet: ngremizzat endë te Meſcetarevet, e tetie-
ra te kecchija baam mbafck, jane perpiecune per te
kecchie te Provintiavet: e pieſſa e Barke ſe e Pietre-
ſe nde valle te detit te ketane te kecchiave, duket
ſe afët debeluem: prej këneſc, o Sundetareſe beſſa,
màa fort preſſene ndima. Duhet pràa mireſſia, te
ëëirreſſene atà, [chi nde perriculi te valleſe jane gaa-
tii meu mbatune] ndimen prej Sineot, e me ëëane:
oh Eot mos ne leſciò ndore, ſe baremi: Kineſe aj,
chi kiè ſiëm prej mcateſc ſonaſc, chi taſët duket ſe
ſce mbe biſët te barkeſe te ngrihet ſevoni me na ndi-
mucem, e t' farohen anemichiet e tii, e te urëenoga
eravet, e Detit, e te nkëëehet motti i mir. Pò per
sè Hëji cur veperon, skàa as gni nevoje per creatu-
re: dò prò prej ſe maëe te mire ſe vete, chi te per-
diërſemi endë na me veperatona. Ketò pràa tue kie-
ne fort cuituem, e caletuem prej Viſitatorit Archiu-
peſckupi Metropolitanani, me urtii urëenoj Sinnodi
Scind te nderecchien letterat mb' emene te ketii Sin-
nodi Bajoloſcevet e Reggintever, e Eotniivet te Ker-
ſënevet, chi riine nde Stambolc tue i lutune me
na ndi-

84

94

ne e popuit ashtu te Shurbijese, si t' Arbenijese
nde te dereite e te nkthiellitit te Fēse – tue u lar-
guem çishdo te mbelluemit i t' erretit – me i rueitu-
ne fort e pā gant, e çishdo t'u mund prodhonj
5 me gjith fuqī te koporanjeme me bām. Besa ka-
qe paga te randa t' harraçevet qi s' munden me u
bartune prei vobezijet, fort po ngremonjene te fē-
shimit, tue mos pasune ka te paguenjene; ruxohen
te mierete nde shpelle te pānginjune nd' esapi te
10 Muhametit. Kishat qi jane çkaterruem s' munden
me u ndricuem Hyit prei friget e prei forcet se
turqet, ngremicat ende te meshetarevet e te tie-
ra te keqia bām mbashk jane perpiekune per te
keqe te provinciavet, e piesa e barkese e Pietre-
15 se nde vale te detit te ketyne te keqiave duket
se asht debeluem prei krenesh o sundetaresh, besa,
mā fort presene ndima. Duhet prā mirefīll te
thirresene ata – qi nde perrikulli te valesse jane gā-
tī me u mbytune – ndimen prei Sinezot e me thane:
20 oh Zot mos nā lesho n' dore, se baremi! Kinese ai
qi kie fiyem prei mkatesh sonash qi tashti duket se
flē mbe bisht te barkese te ngrihet se voni me na ndi-
muem e t' farohen anemiqet e tī e te urdhenonj
erave te detit e te nkthehet moti i mir. Po per-
25 se Hyji kur veperon, s' kā asnji nevoje per kreaty-
re, do pro prei se madhe te mire se vete qi te per-
diersemi ende na me vepera tona. Keto prā tue kie-
ne fort kuituem e kallezuem prei vizitatorit arq-
peshkupi metropolitani, me urtī urdhenoi Sinodi
30 Shind te ndereqen leterat mb' emene te ketī si-
nodi baioloshevet e regjintevet e zotnīvet te ker-
shtenevet qi rīne nde Stambolle tue i lutune me
na ndi-

na ndimuem , e me pusëtet , chi kane ndaj Mperettit me na nzierre se kecchiasc , chi na hipne . Per kete pune te ciognene gni Nierii , chi te jete i mir , e t'apne ketii gi^{ff} cisc i duhet aslù per scetek , si per tetiera nevoja te punese : giàa , chi duhet te jete paguem prej Archiupesckupignesc , e Upesckupignesc . Aslù pràa per te passune scpineffen mbe Teneone Pretemire , e Pretema^{ff} ndore te cui jane gi^{ff} Sundetaare , e pusëtetat e gi^{ff} Regiinivet : e aj , chi ngialli Scpirtin e Ciirit Regi i Persevet ; Kinesc te bagn atii Scetepijen nde Rusalente prej se lutunasc se Nieriet Te Kerstenevet , chi elognene me eli tema^{ff} per ndeere te Scetpii se Tineot , chi aslù H^{ff} i Uscteriivet , te nk^{ff}egn embrat e Turchiet me te mire , per ndere , e labdi t' atii veti H^{ff} Pusctuescimi , per hatteri , e beganije se Scetpii se tii , per te sciummuemit e Religionit Katolikesc , per scelbine , e per paa frighe te gi^{ff} Tefeescimevet .

85

TE MPARUEMIT, O TE NCR8EMIT .

G I^{ff} cisc kemi baam per arrefce t' essapi tine nde scaringhimi te mottit , gi^{ff} me ketò Decreta te ncræma perveeme Scendenuescimit Fotti tine Vicaarit i Cristit mbe ^{ff}eete , Essapigii Pretema^{ff} i Gi^{ff} Kisciavet , Ciucateffit paa fisem te lighiavet , me atà te prugnete , chi duhet ketii Sinodit tane mbelie^{ff}une me lighie , raam mbe giugne per te fort ndighimi , chi kemi per detære . Vemi endè gi^{ff} cisc kemi ncræem ndene pusctete se Scendese Kiscese Romese Ame , e Miesctre se gi^{ff} Kisciavet : endè i vemi

na ndimuem, e me pushtet qi kane ndai mperetit me na nxierre se keqiash qi na hipne. Per kete pune te çonjene nji nierī qi te jete i mir e t' apne ketī gjithçish i duhet ashtu per shtek, si per 5 te tiera nevoja te punese, gjā qi duhet te jete paguem prei arqupeshkupinjesh e upeshkupinjesh. Asht prā per te pasune shpinesen mbe Tenezone pretemire e pretemadhe, n' dore te kui jane gjithë sundetāre e pushtetat e gjith regjinīvet, e ai qi 10 ngjalli shpirtin e Çīrit, regji i persevet, kinese te banj atī shtepijen nde Rusallemte prei se lutunash se nierezet te kershtenevet qi zellonjene me zelli te madhe per ndēre te shtepī se Tinezot qi asht Hyji i ushterīvet, te nkthenj zembrat e turqet me te 15 mire per ndere e labdi t' atī veti Hyjī pushtueshimi per hateri e beganije se shtepī se tī, per te shumuemi te Religjonit Katolikese, per shembime e per pā frige te gjithë te fëshimevet.

TE MPARUEMIT, O TE NKRYEMIT.

20 **G** gjithçish kemi bām per arresye t' esapītine nde shtringimi te motit, gjithë me keto dekreta te nkryema pervēme shendenueshimit Zoti tine, vikārit i Krishtit mbe dhēte, esapixhi pretemadhit i gjith kishavet, gjykatesi t pāfiyem te ligjavet, me 25 ata te prunjete qi duhet ketī sinodit tane mbeliedhune me ligje, rām mbe gjunje per te fort ndigimi qi kemi per detyre. Vemi ende gjithçish kemi nkryem ndene pushtete se Shendese Kishē se Romese, ame e mieshtre se gjith kishavet, ende i ve- 30 mi

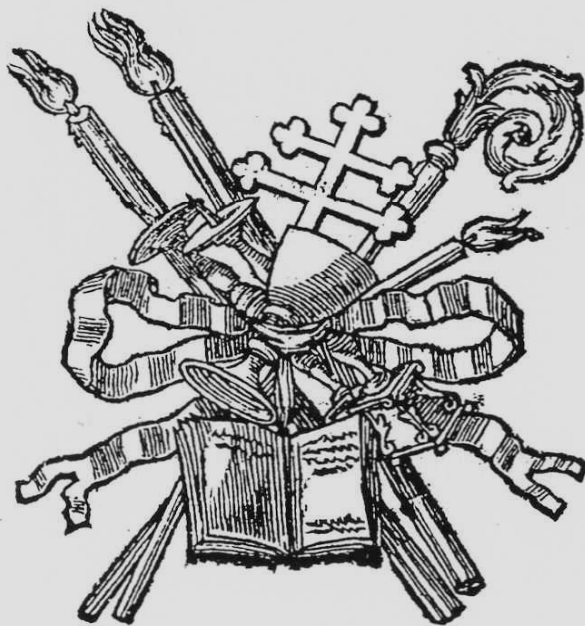
9 regjinīvet] regiiniv et; 24 gjykatesit] Ciycateffit

112

95

mi ndene funde te Cunvendit Scindi te Carfinejiet
 Teparvet e shrvet per territtunit e Feese, Ki-
 nese te indrizzogn, e te indiskogn si i
 pelchien veti per labdi te Hsit Pu-
 stuescimi, e per te sciummue-
 mit e Feese.

A M E N T .

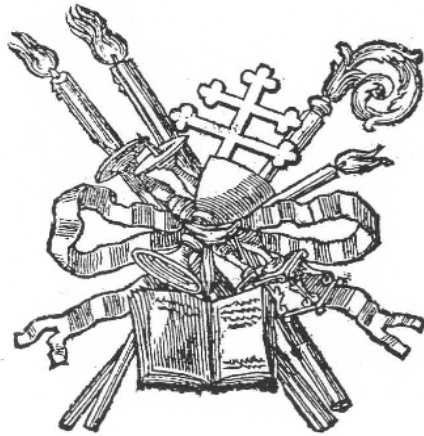

TEF-

mi ndene sunde te Kunvendit Shindi te Kardhinejet,
te pareve~te zyrvet per te rritunit e Fëse, ki-
nese te i ndriconj e te i ndishkonj si i
pelqen veti per labdi te Hyit Pu-
shtueshimi e per te shumue-
mit e Fëse.

5

AMENT.

T E F-

TEFTERI

I Pieffavet, e te Crenevet, ndo te Capitujiet, Chi jane per fii N vum nde kete Lettre.

PIESSA E PARE.

- C**REU i Pari. Se Bessuemit e Feese. fach. 17.
 Creu i Dsiti. Se Reneguemisc. fach. 21.
 Creu i Treti. Se kersctenisc, te ziite endè se nuk kane reneguem Feene, prò rube facchie te feut bagnene effapiu e Mubamertit, e rinesisc mba hen me effapit Tekersctenevet. fach. 23.
 Creu i Katterti. Per cisc kane meu gnoffune Tefeescimit prej se paa Feescimisc. fach. 25.
 Creu i Pesti. Se Mpsuemi se Feese. fach. 26.
 Creu i Giascti. Se Predikimit e fiallese Hxit. fach. 28.
 Creu i Statti. Se mbaitunit e Eestavet, ò Cremmavet. fach. 30.
 Creu i Tetti. T'agninimevet, e se mbaitunit e tene. fach. 32.
 Creu i Nandi. T' Agnimit se Keresctmese. fach. 33.
 Creu fietti. Bee se rreescime. fach. 34.

PIESSA E D SITI.

- C**REU i Pari. Te Sceccramentavet. fach. 36.
 Creu i Dsiti. Te Paghetimit. fach. 37.

P Decreti

T E F T E R I

i piesavet e te krenevet, ndo te kapitujet qi jane perfill vum nde kete letre.

5

PIESA E PARE

K REU i pari: *Se besuemī te Fēse, faq. 17.*

Kreu i dyiti: *Se reneguemish, faq. 21.*

Kreu i treti: *Se kershtenish, te cīte ende se nuk kane reneguem Fēne, pro mbe faqe te dheut banjene esapin e Muhametit e tinezisht mba-*
hen me esapit te kershtenevet, faq. 23.

10

Kreu i katerti: *Per çish kane me u njojune te fēshimit prei se pāfēshmish, faq. 25.*

Kreu i pesti: *Se mpsuemi se Fēse, faq. 26.*

15

Kreu i gjashti: *Se predikimī te fiale se Hyit, faq. 28.*

Kreu i shtati: *Se mbaitunī te festavet, o kremavet, faq. 30.*

Kreu i teti: *T' anjinimevet e se mbaitunit e tyne, faq. 32.*

20

Kreu i nandi: *T' anjinimit se Kereshmese, faq. 33.*

Kreu i dhietit: *Bē se rrēshime, faq. 34.*

PIESA E DYITI

K REU i pari: *Te shekramentavet, faq. 36.*

Kreu i dyiti: *Te Pagezimit, faq. 37.*

25

P Dekreti

X
Decreti i Cunvendit Scind nderëcchiune Upefckupit e
Eatrimese , chi mos te paghesohen Turit .
fach. 42.

Decreti i Cunvendit Scind. fach. 43.

Creu i Tretti . Se Kresnuemit . mb' ate fach.

Creu i Katterti . Se Peëndessese . fach. 46.

Creu i Pesti . Se Eucarestiesë . fach. 49.

Creu i Giascti . Se Voiuemit Scinà se voni . fach. 52.

Creu i Sctatti . Te Scecrementit Urzenit . fach. 54.

Creu i Tetti . Te Sciacramentit e Martessese . fach. 57.

XI
Creu i Nandi . Se Fajievot , chi rriezene prej Martes-
se se pax lighie . fach. 61.

P I E S S A E T R E T A .

C
REU i Pari . T' Upefckupignevet . fach. 65.

Creu i Dsiti . Te Vitiimit . fach. 70.

Creu i Tretti . T' Arrefeut si kane me caderuem Cun-
vendit Scind te Propagandese te ndozunit e
Diocesese . fach. 72.

Creu i Katterti . Te Cunfingnevet e Diocesevet te Scia-
tit , te Lescese , e T' Albanit . fach. 76.

Creu i Pesti . Te Cunfingnevet e Upefckupise se Pu-
latit . fach. 78.

Creu i Giascti . Te feut sse Posterippese . fach. 79.

XII
Creu i Sctatti . Te Sctepiavet e Feescimevet , chi scko-
gnene me zane vend mbe tieterë Diocese .
fach. 80.

Creu i Tetti Te Kisciavet , e hatëri se tunc . fach. 82.

Creu i Nandi . Te Lterevet . fach. 85.

Creu i fietti . Sse Mescese e Parochiesë . fach. 86.

Creu i Gnimizietmi . Te Robbevot e Kiscefe . fach. 87.

Creu

*Dekreti i Kunvendit Shind nderequne upeshkupit e
Zatrimese, qi mos te pagezohen turit,
faq. 42.*

Dekreti i Kunvendit Shind, faq. 43.

5 *kreu i treti: Se Kresmuemit. Mb' ate faq.*

Kreu i katerti: Se pēndesese, faq. 46.

Kreu i pesti: Se Eukarestiese, faq. 49.

Kreu i gjashti: Se Voiumit shind se voni, faq. 52.

Kreu i shtati: Te shekramenti t Urdhenit, faq. 54.

10 *Kreu i teti: Te shakramentit e Martesese, faq. 57.*

*Kreu i nandi: Se fajevet qi rriedhene prei Martese
se se pāligje, faq. 61.*

PIESA E TRETA

15 **K** *REU i pari: T' upeshkupinjevet, faq. 65.*

Kreu i dyiti: Te vizitimit, faq. 70.

*Kreu i treti: T' arreseut si kane me kallezuem Kun-
vendit Shind te Propagandese te ndodhunit e
dioçezese, faq. 72.*

20 *Kreu i katerti: Te kunfinnjevet e Dioçezevet te Sha-
tit, te Leshese e t' Albanit. faq. 76.*

*Kreu i pesti: Te kunfinnjevet t' upeshkupise se Pu-
llatit, faq. 78.*

Kreu i gjashti: Te dheut se Posteripese, faq. 79.

25 *Kreu i shtati: Te shtepiave te fēshimevet qi shko-
njene me xane vend mbe tietere dioçeze,
faq. 80.*

Kreu i teti: Te kishavet e hateri se tyne, faq. 82.

Kreu i nandi: Te lterevet, faq. 85.

Kreu i dhietit: Se meshese e paroqese, faq. 86.

30 *Kreu i njimidhietmi: Te robeve te Kishese, faq. 87.*

Kreu

*Creu i Dsmbeçietmi . Te Cimiterievat , ò Viffievat e
beecueme cu jane Vorret . fach. 88.*

165

PIESSA EKATERTA.

- C**REU i Pari . Te Parochiet . fach. 90.
 Creu i Dsiti . Te Firimit e Parochiet , e te gu-
 vernuemit , ò fundi te dereiti te cafsciauet
 e Sctepii se tane . fach. 96.
 Creu i Treti . T' Alumnevot e Cunvendit Sciacri te
 Propagandese . fach. 99.
 Creu i Katreti . Te Patrevot Missionarevot . fach. 102.
 Creu i Pesti . Te Skole se Curbinit , e se Lescise
 fach. 106.
 Creu i Giascti . Si mundet meu proçuem nevojavet e
 Pruvinziese ? fach. 109.
 Te Mparuemir , ò Te ncrsemit . fach. 111.

Kreu i dymbëdhjetmi: Te çimiterievet, o visevet e bēkueme, ku jane vorret, faq. 88.

PIESA E KATERTA

- K**REU i pari: *Te paroqet, faq. 90.*
- 5 **K**REU i dyti: *Te fitimi~te paroqet e te guvernuemit, o sundi te dereiti te kafshavet e shtepi~se tyne, faq. 96.*
- Kreu i treti: T' alumneve~te Kunvëndit Shakri te Propagandese, faq. 99.*
- 10 *Kreu i katreti: Te patrevet misionarevet, faq. 102.*
- Kreu i pesti: Te shkole~se Kurbinit e te Leshise, faq. 106.*
- Kreu i gjashti: Si mundet me u prodhuem nevojavet e provinciese?, faq. 109.*
- 15 *Te mparuemit, o te nkryemit, faq. 111.*

14 provinciese] Pruvinziefe (Radoja KA² 165)